www.nanafghan.com

د قرآن کریم اعجاز

مؤلف: هارون یحیی

ژباړن: حمد فیظ ((پال

Ketabton.com

۱۳۸۷هجری شمسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیله لرم د پښتو ژباړې په اړوندخپلې نظریې اوواړاندیزونه په دې پته راولیږی:
shafiq.haqpal@Gmail.com

دکتاب نوم: د قرآن اعجاز
مؤلف: هارون یحیی
ژباړن: محمدشفیق «حقپال»
طرح او ډیزاین: شهریارکاکړ
کال:۱۳۸۷
یادونه: دغه کتاب له انګریزی څخه ډاکتر فرید آسمند دری ژبې ته ژباړلی چې پښتو ژباړه یی له دری نه شوې.
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

د قرآن اعجاز 1
دقرآن کریم علمی معجزې 2
دکايناتو يانړۍ پيدايښت 2
دکايناتو پراختيا 3
دنړۍ پای اوسترانقباض 4
له تاوده لوګي نه خلقت 5
دځمکې اوآسمانونو جلاکيدل 5
د داروين د تکامل د نظريې تيروتنه 6
په نړۍ کې مطلق تعادل 6
په نړۍ کې لطيف ميزان 7
دستري چاودنې چټکتيا 8
دآسماني جسمونو په مينځ کې واټن 8
دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير 10
النَّجْمُ الثَّاقِبُ 11
مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ 11
دلمر تکلوری 12
دسپوږمۍ مدار 12
دقمری يا سپوږمېزکال محاسبه 14
دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې 14
کروی(ګرده) ځمکه 15
دځمکې دڅرخيدو لوری 15
دځمکې شکل Geoid 15
دځمکې قطرونه اوخلأ 16
دځمکې دچاپيريا ل پوړونهAtmosphere 16
ساتونکی چت 17
ستنيدونکی آسمان 18
دځمکې طبقې يا پوړونه 18
دځمکې دچارچونو کانګې 19
دغرونو دندې 19
دغرونو خوځښتونه 20
دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه 21

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول 21
څيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه 22
د اوسپنې معجزه 23
د پطرولوجوړښت 24
د وخت نسبيت 24
په شپږووږځو کې پيداکيدل 24
دتقدير حقيقت 25
د زوجونو يا جوړو پيدايښت 26
د اتومونو ذرې 26
تياره يا تور سوری 27
نبضانی ستوری 28
د شعری ستوریSirius 28
تياره اوروښنايی 29
پرته له اورنه احتراق يا سوزيدنه 29
د وريځو دروند والی 30
د باران انډول 30
د باران جوړښت 31
باران مړه ځمکه راژوندی کوی 32
د ږلۍ ، تالندې اوبرېښنا جوړيدل 33
بار(حمل) ورکوونکی بادونه 34
دباد دجوړېدو پړاوونه 34
فوتو سنتيزځه ډول سهار مهال پيلېږی 35
سمندرونه يو له بله سره نه ګډېږی 36
په سمندرونه کې تياره اوکورنۍ څپې 36
هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی 36
دالله (ج) په ياد سره زړونه آرام مومی 38
عبادت شفا موندنه چټکوی 39
د دين دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپګان 40
د انسان پيدايښت 42
د منی څاڅکی Semen : 42
له اوبونه د انسان پيدايښت 46
له ختې نه جوړښت 46
د جنينو تنظيم Gene 47
حيض Menstruation 48
د ماشوم د غړو د ودې ترتيب 48
د شېدو جوړښت 48

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مورشېدې يوه معجزه زېږونکې مخلوط 49
د تل تازه خوړو په هکله حقيقتونه: 49
دګوتې د نښې له مخې پېژندنه 50
د انګبينو موچې 51
د انګبينو معجزه 51
کجوره(خرما) اوګتې يې 52
اينځر يوه فوق العاده مېوه 54
کب دخوړو يوه ښه منبع 54
د خوګ د غوښې روغتيايي زيانونه 55
زيتون يوروغتيا بخښونکى نبات 55
دزړه اونورو رګونو لپاره يې ګټې : 56
د زړه د رګونو عمليات 57
د خوځښت ، وينځلو اوڅښلو روغتيايي ګټې 57
مکروسکوپيك ژوند 57
د حيواناتو(ژوو) ټولنې 58
له حيات نه تقليد: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل 58
د ملخانو ډلې 59
د مېږيانو د اړيکو سيستم 60
د خوړو دوران 60
په خوب کې د غوړونو فعاليت 61
د خوب په وخت کې د خوځښت اهميت 61
په شپه کې د خوځښت کمښت 62
په لوړو سيموکې د سينې انقباض 62
د قرآن وړاندوينې 63
د روم برى 63
د فرعون د بدن ساتنه 64
د مکې فتحه 64
دبنى اسراييلو قوم به ډير کبرجن شي 65
خلايي څېړنې 66
د سپوږمۍ سفر 66
د لېږد رالېږد عصرى وسايل 67
د الوتکې ټکنالوژى 68
د تصوير لېږد 68
د بوى لېږد 68
له برېښنا نه ګټه 69
د ارتيزن څاه 69

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکنالوژۍ کې د مېږيانو لښکر 70
اټومي انرژۍ اوانشقاق 71
د قرآن تاريخي اعجاز 72
هامان او د مصر اهرام 73
موسی(ع) او د سمندردوه ځايه کول 73
هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګرې ورسره مخامخ شول 76
په قرآن کې د فرعون کلمه 77
د نوح(ع) توپان 77
د نوح(ع) د توپان لرغوني نښې 78
د ارم ښار 80
د سدوم او ګموره ښارونه 81
د سباخلک او د عرم سېلاو 82
دحجرخلک 84
په قرآن کې د رياضي معجزې 84
په قرآن کې دکلمو تکرار 84
د ځمکې د وچې او اوبو انډول 85
په قرآن کې د ابجدشمېرې 86
په قرآن کې د نولس عدد معجزه 87
د ادبياتو له اړخه د قرآن کمالد قرآن د تقليد ناشونتيا 91
د قرآن د تقليد ناشونتيا 92
په قرآن کې د قافيو عالي ماهيت 92
قرآن د الله (ج)کلام دی 95

د مؤلف په اړوند:

هارون يحيی د عدنان اوختار مستعار نوم دی هغه په کال ۱۹۵۶ز کې دترکېې په پلازمينه انقره کې زېږيدلی دی هغه په انقره کې لومړی د هنرونو پوهنځۍ اوبيا يې دفلسفې پوهنځۍ لوستی. ده دماترياليستی فلسفې د ردولو په هکله يې ډېر کتابونه ليکلی.

له ۱۹۸۰ کال نه راپه ديخوايي ډېر شمېر کتابونه دسياست ، ساينس اوعقايدو په هکله ليکلی. ده د داروين د پړوايزتکامل د نظريې په رد کې هم مهم کتابونه ليکلی.

د ده مستعارنوم د دووپيغمبرانو له نامه يعنی هارون اويحيی نه اخستل شوی چې د بې عقيدتۍ په وړاندې يې کلکه مبارزه کړې.

دهارون يحی کتابونه دنړۍ په ډېرو ژبو له هغې ډلې نه په عربی ، انګرېزی ، فرانسوی ، پرتګالی ، اردو ، فارسی ، پښتو ، ايتالوی ، جرمنی ، البانوی ، روسی ، يونانی ، ترکی اواندونيزيايی ژباړل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده کارونه په نړۍ کې ستایل شوی اود ډېر شمېر خلکو د ایمان راوړلو لامل ګرځېدلی .
د دې لیکوال دکتابونو شمېر دهمدې کتاب تر لیکلو پورې ۱۲۳ علمی اودینی کتابونو ته رسېدلی.

www.harunyahya.com

سپیڅلی قران تلپاتې معجزه

(د قرآن کریم اعجاز) د هغه علمي درانه او ارزښتناك اثر نوم دی چې ترکي لیکوال هارون یحیی لیکلی او ګران او فاضل ورور محمد شفیق (حقپال) پر پښتو ژباړلی دی.
زموږ پرمحبوب او درانه پیغمبر (ص) را نازل شوی د ستر پالونکی جل جلا له وروستی کتاب (قرآنکریم) په ریښتینې معنا یوه تلپاتې داسې معجزه ده چې د سپیڅلي پیغمبر له رحلت څخه ۱۴ سوه کاله وروسته یې اوس ساینس او تکنالوژي پر حقانیت او ریښتینولی ګواهي ورکوي.
(د قرآن کریم اعجاز) د خدای د سپیڅلي کلام په باب د ساینس او تکنالوژۍ پر همدې ګواهیو بحث کوي. څه ډول ۱۴ سوه کاله پخوا خدای په خپل برحق کلام کې بشریت ته هدایات را استولي او د کایناتو له رازونو یې خبر ورکړی چې اوس یې ساینس ټکي پر ټکي ریښتیا ثابتوي.
قرانکریم د ستر پالونکی رب له لوري بشریت ته د لارښوونې او هدایت وروستی کتاب دی چې تر قیامته به د ټولو زمانو او انسانانو لپاره وي ، آیا تر دې بله لویه معجزه کیدای شي چې قرآن د پرون انسان ته هم د وخت او حالاتو سره سم پیغام درلود او نن چې بشریت فضا تسخیر کړې او ساینس حیرانوونکی پرمختګ کړی دی قرآن بیا هم د تلپاتې او روښانه پیغام په توګه د بشریت هرې پوښتنې ، هرې اندیښنې او هرې ستونزې ته مناسب ، معقول او د فهم وړ ځواب او پیغام لري ؟
په دغه درانه اثر کې به لوستونکي د قرآن کریم پر همدې عظمت په زړه پورې بحث لولي ، د فتنو او مادي ځل بل په دغه دوران کې د داسې درانه او ارزښتناك اثر لیکل او دهغو ژباړه ډېر لوی خدمت او معنوي کار دی ، زه یې لیکوال په تیره درانه ورور (حقپال صیب) ته د ژباړې مبارکي وایم او له ستر پروردګار څخه یې قلم لاتاند ، پیاوړی او په همدغسې ارزښتناکو لیکنو بوخت غواړم ، همدغسې درانه لوستونکي ددې سپیڅلي اثر لوستلو ته را بولم تر څو معنوي فیض ترې واخلي.

په مینه اودرنښت
محمد زبیر شفیقي د 1387 لمریز
د تلې 15 مه- کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپښتوژباړن څوخبرې

عظیم الشأن قرآن هغه کتاب دی چې په هکله یې خبرې له انسانی فکر اوذهن نه دېرې اوچتې دی خوبیاهم پوهان دخپل ذهن اوفکر په کچه ددې ستر کتاب په هکله څېنې ویناوې لری اوله دې پراخ سمندرنه څاڅکی رااخلی اورڼاپرې اچوی .

قرآن دې ته اړتیا نه لری چې علمی اوساینسی پرمختیاوې یی یی حقانیت ثابت کړې اوبیا دمنلو وړشی ځکه خپله قرآن برحقه کتاب دی اودکایناتو دخالق کلام دی چې مسلمان باید هیڅ شک پرې ونه کړی دا قرآن دی چې علمی تاریخی ... وړاندوینې کوی او هغه رد یا تایید وی .

د قرآن متن ، دقرآن بیان د قرآن ترتیب د قرآن هره سوره هرآیت هریو دمقطعاتو توری اوهر ټکی یی اعجازدی . څوارلس پیړې وړاندی په دې وسعت سره کلام چې دیوه نالوستی پیغمبر له لارې نړۍ ته رسول شوی خپله یوه معجزه ده. دقرآن نه منونکی که قرآن نه منی خو هیڅکله اوپه هېڅ توان سره یی دهغه دیوې خبرې د ردولو توان هم نه لری . دبېلګې په ډول که قرآن ۱۴ پېړۍ مخکې وایی چې (هرنفس دمړینې څښونکی دی بیا تاسو زما لورته راګرځی) .العنکبوت .۵۷

ددې آیت له نزول نه دادی بیا سوونه کاله تیر شول اودومره پرمختګونه وشول نه چا مرګ له منځه یووړ نه هم داچا ثابته کړای شوه چې دخدای محاسبې ته ورتلل نشته اونه به په راتلونکې علمی پرمختګونه اونه هم پرته له خدایه بل کوم څواک وتوانېږی چې یا مړینه ختمه کړی یاهم څوک دخدای (ج) له محاسبې نه وژغورل شی. قرآن داسې معجزه ده چې هربی ایمانه که یوځه عقل هم ورسره وی باید ایمان پرې راوړی اوهغه دخپل ژوند لارښود وګرځوی .

د قران د علمی ، ساینسی اوتاریخې اونورو اړخونو دویناوو اواړوندو برخو روښانول زموږ پوهه دقرآن په اړوند لازیاتوی اوددې هراړخیز اوعلمی کتاب عظمت لاهم روښانوی.

د"قرآن اعجاز" دهمدغو لېکنو اوخېړنو یوه بېلګه ګڼلی شو چې ترکی پوه هارون یحیی لیکلی دی. نوموړی کتاب داکتر فرید آسمند په خپل زیار په درې ژباړلی . کله چې دغه کتاب دژباړن له خوا ماته راکړل شو له لوستلو وروسته ډیرراته په زړه پورې ؤ اوپه خپل ډول کې له نادرو کتابونو نه ګڼل کېږی. سره له دې چې دکتاب دلیکلو له وخته یوڅه موده تیره شوې هارون یحیی صاحب په هغه کې څه زیاتونې هم راوستی چې موږ په دې متن کې هغه ځای نه کړای شوې خو بیایی هم همغه پخوانۍ لیکنی ډیری ګټورې اوپه زړه پورې دی ، نو ځکه مې دغه کتاب له فارسۍ نه پښتوته وژباړلو اونږدې یو کا ل یی په ژباړه اوکمپیوتر کولو بوخت وم . خدای د وکړی چې زما دغه هڅه سره له هغو کمزورتیاوو چې دژباړې په برخه کې یی شته دپښتوژبوویونکو ته ګټوره وی اوله دوی نه ددعا غوښتونکی یم. الله (ج) دې موږ ټول دقرآن عظیم الشأن رېښتینی لارویان وګرځوی.

په درنښت

محمد شفیق "حقپال"

د۱۴۲۹ ق. کال درمضان المبارک د میاشتې ۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن اعجاز

سريزه:

څوارلس پیړۍ مخکې الله(ج) قرآن راولیږه ، دغه کتاب انساني عقل دحق لوری ته سیخوی اوټول بشریت ته تعلیم ورکوی څوچې دسپیڅلې وحې په ارزښتونو پوه شی. دوحې له وخته تر قیامته پوری به دغه کتاب دانسان دلارښونې لپاره دیوې بې ساری وسیلې په توګه پاتې شی.
په دغه کتاب کې الله (ج) فرمایی:

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

اونه دی دغه (قرآن) مګرپند لپاره د عالمیانو(القلم ۵2)
له هغه وخته چې قران رالیږل شوی دیوې ساده اوآسانې ژبې اولهجې نه برخمن دی ، اودټولولپاره دپوهیدووړدی. الله (ج) په دې هکله فرمایی:

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

آسانه موکړ دغه قرآن لپاره د پند اخستلو ، آیا کوم پندمنونکی شته ؟(القمر ۲۲)
دقرآن دژبې ادبی کمال ، اوپه محتوا کی یی بیساری شیوه اوعالی پوهه ددې ثبوت دی چې دغه دالله کلام دی.
برسیره پردې قرآن په هره کلمه کی داسې معجزې لرى چې ثابتوی دا د الله (ج) کلام دی. له هغو څخه ډیر شمېر علمی حقایق دی چې په دې سپیڅلی کتاب کی ځای شوی. په دی کتاب کی چې یوزروڅلورسوه کاله مخکی په محمد (ص) باندې نازل شوی ډیر شمیر معلومات شته چی په یویشتمه میلادی پیړۍ کې کشف شوی دی.
قرآن دعلمی موضوعاتو ترڅنګ ، په اصل کی یو اخلاقی اودمعنوی لارښوونوڅخه ډک کتاب دی. په یوویشتمه پیړۍ کې یواځې یوشمېر علمی معلومات چی قران کې موجود ؤدټکنالوژۍ په مټ کشف شوی دی ، چې دقرآن شریف دنازلیدو په وخت کې خلکوته لانه ؤ څرګند شوی اوهغوی ته دپوهیدو وړنه وو چې داپه خپله ددې ستر کتاب دحقانیت اوداچې دالله (ج) کتاب دی ثبوت ګڼل کیږی .

دقرآن عظیم الشأن دعلمی اعجازدپوهیدلپاره لومړی باید پوه شوچې هغه وخت علم څومره پرمختګ کړی ؤ ، دهغه په پوهیدوسره به موږ ته څرګنده شی چې دغه کتاب څومره خارق العاده او ارزښتناک دی.
په اوومه میلادی پیړۍ کې کله چې قرآنی آیتونه نازلیدل ، دعربو خلک په اوهامواوخرافی خیالونو کی کی غرق ول. دټکنالوژۍ اودطبیعت د پیژندنې په هکله لږه اونیمګړې پوهه ددی لامل ګرځیدلی وه چې اعراب په هغو تحریف شویو نکلونو اوافسانو ، پرته له پوښتنې باوروکړی چې له مخکی نسلونو څخه دوی ته پاتې وې. دبیلګې په ډول هغوی فکر کاوه چې داغرونه دی چې آسمان یی اوچت ساتلی ، اوغرونه هغه ستړې ستنې دی چې آسمان بې لکه دیوه چت غوندې پر ځمکه نیولی دی. په داسې یوه چاپیریال کې قرآن نازل شو ،چې د غفلت اوبې علمی پرځای یی عقیده ، ایمان اوسمی لارښوونې راوړې. دقرآن یو آیت وایی:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

الله (ج) هغه ذات دی چې آسمان یی پرته له ستنو پورته کړی . (الرعد ۲)
دغه آیت هغه نظریه چې ګواکې آسمان دغرونو پرستنو ولاړدی ردکړه. قران له هغو حقیقتونوډک دی چې داسې وخت کې راښکاره شو چې خلکو یی دپوهیدو لپاره کومه وسیله نه درلوده. قران په داسې وخت کې نازل شوی چې خلکو له فزیک ، بیولوژۍ اونجوم څخه هیڅ کره معلومات نه درلودل ، خو دغه کتاب دبیګلې په توګه دعالم د جوړښت اوپیداکیدو ، له جنینی حالت څخه بیا ترزړښته پورى دانسان د پیدایښت اوودې ، دځمکې دماحول جوړښت(Atmosphere) ، اوهغه توازن چې دځمکې په سره زموږ دژوندانه ضامن دی معلومات ښکاره اوبیان کړل.
دځینو دغو بېلګودتفصیل دپوهیدولپاره راځی چې دغه کتاب ولولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن کريم علمی معجزې

دکايناتو يانړۍ پيدايښت

دشلمې پيړۍ ترمنځنيو کلونوپورې په اصطلاح ځينو علمی ټولنو کې داسې انګيرل کيده چې دغه نړۍ لايتنهايی اوبې پايه دتل لپاره موجوده ده اوتل به وجود ولری. ددغې فرضيې پربنسټ داسې ګڼل کيده چې کاينات ثابت Static Universe دی پيل اوپای نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې په پام کی نیولو سره چې نړۍ دثابتو اونه بدلیدونکو موادو ټولګه ده دمادی فلسفې بنسټ کېښودل شو ، چې په پایله کې دخالق له وجود څخه ددغې فلسفې قبلوونکو انکار وکړ.په داسې حال کی چې په را وروسته موده کې ساینس اوټکنالوژۍ دثابتوکایناتوفرضیه ردکړه.

اوس چې موږ په یوویشتمه پیړۍ کې یو اونوې څرکونه زموږ په انتظارکې دی. تراوسه ډېرشمیر تجربې ، څېړنې اومحاسبې دنړۍ دفزیک پوهانو اوڅېړونکو له خوا ترسره شوی اوثابته شوې چې نړۍ یو پیل درلود اوپه لنډه شیبه کی دیوې ځواکمنې چاودنې په پایله کې له هیڅ څخه رامینځته شوې. برسیره پردې اوس دماتریالیستانو دنظریې پرخلاف داثابته شوی چې دنیا ثابته اومعینه نه ده.

پرخلاف ددې نړۍ تل دحرکت ، بدلون اوپراختیا په حال کې ده. داحقیقتونه نوی موندل شوی چې دمادی پرستانو دنظریی پرتابوت وروستی میخونه ټکوهی.علمی نړۍ اوس دغه علمی حقیقت منلی دی.

قرآن دکایناتو پیل داسې بیانوی:

بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ

(الله) دځمکې اوآسمانونو پیداکونکی دی. (الانعام ۱۰۱).

چې دپوهانو یادې شوی نوې موندنې دقرآن له دغې وینا سره مطابقت لری.

څه ډول چې مخکې وویل شول فزیک پوهان دې پایلې ته رسیدلی چې ټول کاینات له خپلو ټولو مادی اوزمانی ابعادو سره دیوې سترې چاودنې په اثر ډېره موده مخکې مینځته راغلی چې دغه پیښه دسترې چاودنې یاBig Bang په نامه یادیږی چې له هیڅ څخه دکایناتو دپیدایښت دنظریی تاییدوونکی ګڼل کیږی.

څه ډول چې ټول پوهان اوس دې موافقې ته رسیدلی چې دغه چاودنه پنځلس میلیارده کاله مخکې له یوه ټکی نه صادره شوی.

اومخکې له دغې سترې چاودنی څخه دمادې په نوم څشی وجود نه درلود. دنیستی له حالت څخه چې نه مادې نه انرژۍ او ان وخت یا زمان موجود نه ؤ رامنځ ته شول. دغه مسأله چې په دې وروستیو کې څرګنده شوې څوارلس پیړۍ مخکې قران یاده کړې.

دامریکې دخلاً اوالوتنو ادارې یاNASA په کال ۱۹۹۲ کی په خلأ کی دسترې چاودنې پاتې شونې وموندلې. دغه ستر کشف ډېر ښه مدرک دی چې له هیڅ څخه دکایناتو درامنځته کیدوحقیقت روښانوی.

دکایناتو پراختیا

قرآن څوارلس پیړۍ مخکی چې هغه وخت لادساینس اونجوم پوهې لومړنی بنه درلوده د کایناتود پراختیا په هکله داسې فرمایلی:

وَٱلسَّمَآءَ بَنَيْنَٰهَا بِأَيْيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

اوآسمان مو په خپل قدرت سره ودراوه اوهغه ته پراخوالی ورکوو(الذاریات ۴۷).

څه ډول چې په دې آیت کې لیدل کیږی د سماء کلمه چې آسمان ژباړل شوی دقرآن په ډېر ځای کې راغلی . سماء په فضا اوپراخو کایناتو باندې دلالت کوی. اوپه دی ځای کی هم همدا مانا لری. یعنی چې کاینات پراخوالی مومی د(انا لموسعون) کلمه دا مانالری چې (موږچې هغه ته مدام پراخوالی ورکوو). موسعون د وسعه له ریښې څخه اخستل شوې یعنی پراختیا ورکول اودله مانا یعنی ډېر دی. بنا پردې دغه جمله وایی چې: موږ آسمان یاکایناتوته ډېرپراخوالی ورکوو. داهغه پایله ده چې اوسنی پوهان پری پوهیدلی.

دشلمې پیړۍ ترپیله پوهان په دې اند ول چې کاینات ثابت طبیعت لری اوتل موجود دی. په داسی حال کی چې نویوڅېړنو ، شواهدو اومحاسبو دمعاصری ټکنالوژۍ په مټ دا وښوده چې کایناتو پیل درلودلی اوتل به پراخیږی.

دشلمې پیړۍ په پیل کی روسی فزیک پوه الکساندر فریدمن اوبلجیمی ستوری پیژندوکی جورج لمیتر محاسبه وکړه چې کاینات تل دحرکت اوپراخوالی په حال کی دی. دغه خبرونه اومعلومات د۱۹۲۹ کال په لیدنو اوڅېړنو کی تایید شوی. ادوین هوبل امریکایی ستوری پیژندونکی دتلسکوپ له لاری ولیدل چې ستوری اوکهکشانونه تل یوله بل څخه دلرې کیدو په حال کی وی. چې دغه لیدنه اوڅېړنه دستوری پیژندنې په پوهه کی ستره پرمختیا وه. هوبل ومونده چې دستوروپه مینځ کی دفاصلی په زیاتیدو سره دهغو روښنایی سره کیږی. ځکه چې دنوری فزیک له قانون سره سم هغه نور چې دلیدلو دټکی په لور راځی بنفش رنګ نیسی اوکله چې دلیدو له ټکی څخه فاصله نیسی ډېرسور رنګی کیږی. لنډه داچې دهوبل دمشاهداتو سره سم ستوری اوکهکشانونه هره شیبه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بله دلری کیدو په حال کې دی . هغه نړی چې هرڅه په هغه کې یو له بل څخه لری کیږی داسی نړۍ وی چې تل پراخوالی مومی. ددې موضوع دلاروښانتیا لپاره فرض وکړۍ چې نړۍ د پوقانې دسطحې په شان ده ، هرڅومره چې دغه پوقانه ډېره پو شی په همغې کچې یی دسطحې دمخ ټکی یوله بل څخه لرې کیږی. آسمانې کرې هم کله چې یوله بل نه لری کیږې نو نړۍ پراخوالی مومی.
دغه موضوع په نظری توګه دشلمې پیړۍ دوتلی پوه البرت انیشتین له خوا کشف شوه ، خو ددې له امله چې دثابتې نړۍ دنظری پلویان ډیر ول انیشتین په خپلې دغې موندنې ډیر ټینګار ونه کړ ،چې وروسته ده خپله دغه کړنه دخپل ژوندانه یوه ستره تیروتنه وبلله.
دغه موضوع قرآن هغه وخت ښودلی وه چې تلسکوپ اواوسنۍ ټکنالوژی لا نه وه ، داځکه چې قرآن دټول عالم دخالق کلام دی.

دنړۍ پای اوسترانقباض

څه ډول مو چې مخکې وویل دنړی خلقت له یوې سترې چاودنې پیل شو ، اوله همغه ټکی نه نړۍ تل مخ پر پراخیدو ده. پوهان وایی کله چې دنړۍ کتله په کافی کچه لویه شی په پای کې به دغه پراخیدنه تمامه شی ، څکه دثقل قوه به یی په خپل ځان کی داضمحلال سبب شی. عقیده پردی ده چې نړۍ به دیوه ستر انقباض **یا** Big Crunch پر مخ درومی ، چې دابه دژوند انه داوسنۍ څیرې پای وی. اناتا کوش اواندرې لیند دسانفورد پوهنتون فروفیسران داسې لیکی:
نړی به انقباض وکړی اوله مینځه به ولاړه شی ، ټول هغه شیان چې موږ یی وینو یا یی نه شو لیدلی هغه به انقباض وکړی اوله پروتون څخه به دیوه کوچنی ټکی په شان شی ، کټ مټ په دی شان به لکه موږچې په یوه تور سوری کې واوسو. دوی وایی چې موږ پردی پوه شوو چې انرژی به په تدریجی توګه منفی شی اونړی به دبې ثباتی ، انقباض اوپه پای کی دله مینځه تلو سره مخ شی.فزیک پوهان پوهیږی چې تیاره انرژی کولای شی منفی شی اونړی به په یوه لړې راتلونکی کې مضمحله شی. اوس کیدای شی موږ دنړی دژوندانه په پیل کې نه بلکې په منځنیو وختو کې واوسو.
Big Crunch یا دستر انقباض نظریه وایی هغی نړۍ چې پراختیا موندلې په چټکۍ سره به مضمحله شی ترهغو چې خپله ټوله کتله له لاسه ورکړی اوپه یوه واحد ټکی به دلایتناهی کثافت سره واوړی. دغه موضوع په پاک قرآن کې داسې راغلې:

يَوْمَ نَطْوِي ٱلسَّمَآءَ كَطَيِّ ٱلسِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا
بَدَأْنَآ أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُۥ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَآ ۚ إِنَّا كُنَّا فَٰعِلِينَ

هغه ورځ چې آسمانونه دیوه طومار په شکل تاوراتاوکړو اوهغه لومړنی حالت ته به یی راوګرځوو چی لومړی ځل مو پیداکړی وو دغه وعده ده چې سرته به یی ورسوو. (الانبیاء ۱۰۴).

اوپه یو بل آیت کی داسې ویل شوی:دقیامت په ورځ به ځمکه دده په قبضه کی وی اوآسمانونه به تاوراتاو دده په ښی لاس کی وی. (الزمر ۶۷).

وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ مَطْوِيَّٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ ۚ

دBig Crunch دفرضیی مطابق نړۍ په تدریجی ډول اوپه کراره مضمحله کیږی اوشاته درومی. په پای کی به نړی دیوه لایتناهی کثافت درلودونکی شی اوبی حده به توده اوکوچنی شی. دساینس دغه فرضیه له قرانی توضیحاتو سره مطابقت لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له تاوده لوګی نه خلقت

نن پوهان کولای چی له سرو اوګرمو وریځونه دستورو جوړیدل ووینی. دغه راز نړۍ هم له دګازاتو له یوې ګرمې کتلې څخه جوړه شوې چې قران کریم دپوهانو دغه کشف تاییدوی.
اوکله یی چې آسمانونو ته پام وکړ لوګی ؤ. (فصلت ۱۱).
لوګی ته په عربی کی دخان وایی چې په دغه آیت کی سور لوګی عالم ته ویل شوی. دغه مسأله په قرآن کی په یوه کلمه کی تشریح شوی ده ، ځکه چې لوګی دیوې حرارت لرونکی ګاز کتله وی چې یوله بل سره تړلو کوچنیو ذرونه جوړشوی. په دغه ځای کې قرآن دعربی ډیره ښه کلمه دکایناتو دهغه پړاو دجوړیدو لپاره کارولې. باید یادونه وشی چې یواځې په شلمه پیړۍ کې پوهان په دې

ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ

وپوهیدل چې نړۍ له تودوخې لرونکو ګازونوڅخه دلوګی په شکل جوړه شوې. چې دغه معلومات دقرآن له معجزو څخه شمېرل کیږی.

دځمکې اوآسمانونو جلا کیدل

دآسمانونو دجوړیدو په هکله یو بل آیت داسې وایی:

أَوَلَمْ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَٰهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا
مِنَ ٱلْمَآءِ كُلَّ شَىْءٍ حَىٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ

آیا کافرانو ونه لیدل چې آسمانونه اوځمکه سره تړلی وو ، هغه مو پرانستل اوسره جلاموکړل اوله اوبو نه مو هرڅه راژوندی کړل ، بیا نو ولی ایمان نه راوړی.
(الانبیا ۳۰)

د "رتق" کلمه چې یوله بل سره دګنډلی مانا ورکوی په عربی سیمه یزه ژبه کی دګډ یا مخلوط په مانا هم کاریږی. فتقه چې عربی کلمه ده دیو له بله دشلیدو اودهغو ځیزونو تخریب چې یو له بل سره ګنډلی وی اویا هم له ځمکې څخه دځوانکۍ دسروهلو په ماناهم کاریږی.

اوس بیا که دی آیت ته ځیر شو مانا داسی ده چې ځمکه او آسمانونه یو له بل سره تړلی یا ګنډلی وو اوهغوی مو له یو بل نه بیل کړل. په همدغه ترتیب دپوهانو نظرداسې دی چې لومړی ټوله نړۍ یو ټکی وه ، یعنی چې ځمکه آوسمانونه ټول په یوه حال یوپه بل کی نغښتی وو اووروسته دغو ټکو ستره چاودنه وکړه اوټوټی یی یوله بله جلا شوې.

دهغه څه

په قرآن کریم کې ډیر داسې آیتونه شته چې دځمکې آسمانونو اوهغه څه. چې دهغو په مینځ کی دی هغه بیانوی.

لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ ٱلثَّرَىٰ

هرڅه چې په آسمانونو اوځمکه اودهغوی په مینځ کی اودخاورو لاندی موجود دی ټول دهغه ملک دی. (طه ۶).
پوهان وایی چې لومړی دهغه ګرم لوګی کتله مخ په زیاتیدوشوه. وروسته دغه کتله ټوټه ټوټه شوه چې آسمانی آجسام ، ستوری اوسیارې یی جوړې کړې. په بل عبارت ځمکه اوستوری ټول هغه ټوټې دی چې د ګازونو له یو ې واحدې کتلې څخه مینځته راغلی .ځینې دغه ټوټې په لمر اوستورو بدل شول اوپه دی ترتیب سره شمسی منظومې اوکهکشانونه مینځته راغلل. دویش په بهیر کې یوشمېر اضافه ذرو چې نوې له دغو جسمونو نه جوړې شوې وې فضایی جوړه کړه. پوهانو دغه اضافی ذرې دستورو اوکهکشانو په مینځ کی ماده یاده کړه. دغه ماده له شپیتو په سلو کې هایدروجن ، اته دیرش په سلوکې هیلیوم اودوه په سلوکې نوروځېزونونه جوړه شوې. نهه نوی په سلوکې دغه ماده ګاز اویو په سلوکی هغه ګرد دی چې دجامداتو له وړو زرو نه چې قطر یی یو پرزرو تر لس زروملی متره ده جوړشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذرې دومره ورې دی چې د لوګې یا ګازو په څیر لیدل کیږی. خو کله چې په بشپړه توګه ولیدل شی په فضا کی دتولو کهکشانونونه دلویې کتلی استازیتوب کوی. دکهکشانونو په مینځ کی ماده په کال ۱۹۲۰ کې کشف شوه خو موجودیت یی په سلکونو کاله مخکې عظیم الشأن قران بیان کړی.

د داروین د تکامل د نظریی تیروتنه

قرانکریم دموجوداتو آنی خلقت له هیڅ نه په لاندې آیتونو کې روښانوی::
آل عمران 47 ، مریم 35 ، البقره117 ، نحل40 ، یس82 و غافر68:
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
کله چې دیو شی اراده وکړی وایی چی وشه بیا کیږی. (یس ۸۲)

دداروین دفرضیی پربنا ، حیات دپرله پسی پیښو له کبله خود په خوده تکامل موندلی .اود ژوندیو موجوداتوتکامل له ساده شکلونو نه پیچلو شکلونو ته صورت نیولی. اصلی پوښتنه دلته ده چې چې آیا ژوندی موجودات په اتفاقی توګه دیو ساده طبیعی بهیرله لارې مینځ ته راغلی اویا داچې دهغوی وجود دیوه پوه اوباخبره خلقت له لوری شوی ؟

دتکامل نظریه ادعا کوی چې بې سا شیان دډیرو پیښو په پایله کی دیو بل ترڅنګ راټول شوی اوبیا په بل ګام کې دتصادفاتو په پایله کې دطبیعی پیښو تر اغیز لاندې لومړی دحیات یا ژوند اصلی اوبنسټیزې ستنې اوبیا خپله حیات یی مینځته راوړی. په دې ډول زمان یاوخت ، ماده اواتفاقونه دجوړونکی خواک په توګه پېژندل شوی.
دتصادف اواتفاق لید لوری چې دتکامل یا بشپړیدو په نظریه کی مطرح شوی دعلم اوپوهې له خوا مردود ګڼل شوی . عملی موندنې له دغې ادعا سره په ښکاره تضاد کی دی چې وایی حیا ت دپرله پسی اتفاقاتو په نتیجه کی دطبعی عواملو تر اغیزې لاندی رامینځته شوی. ځکه نن دژوندیو موجوداتو په مینځ کې داسې بیلګې شته چې ډیرپیچلی جوړښت لری ، اوان چې یو حجره لرونکی موجودات هم حیرانوونکی اوپیچلی جوړښت لری چی داتفاق له مفهوم سره په بشپړه توګه تنا قض لری.
هغه خارق العاده جوړښت اوطراحی چې په ژوندویو موجوداتو کې لیدل کیږی ، په ښکاره توګه داجوتوی چې ټول ژوند دیو ستر شعور له لوری چې همغه عالم اوکامل الله (ج) دی خلق شوی.
آیا ژوندی موجودات په احتمالی توګه کیدای شی چی یو له بله مینځته راغلی وی؟ نه هیڅکله هم داسې نه ده. علمی معلومات په تیره بیا فوسیلی موندنې اوپرتلیزه اناتومی په بشپړه توګه ددې خبرې خلاف ده. په حقیقت کی هیڅ د ډاډ وړ دلیل ددې په اړه چې دبشپړتیا بهیر دځمکې په مخ اتفاقی ده وجود نه لری. فوسیلی موندنی داجوتوی چې دژوو بیلابیل ډولونه دتکامل له لارې قدم په یو اوبل نه دی اوښتی بلکې ټول دغه ډولونه په بشپړه توګه له یو بل څخه بیل اوپرته له کومې ګډې لرغونتیا په یوځلی دخپلو ځانګړو جوړښتونو سره مینځته راغلی. نه الوتونکی له خوزیدونکو څخه مینځته راغلی اونه هم دوچې اوسیدونکی ژوی دکبانو دتکامل له لارې مینځته راغلی. هریوژوی په بیل ډول اوله خپلو ځانګړو اوانفرادی نښانو او ځانګړتیاو سره پیدا شوی ، چې ان ددغې نظریی یعنې دتکامل دنظریی ډیرو نومیالیو پلویانو هم دغه علمی واقیعت منلی اودوی اړشوی چې هغه دخلقت لپاره دشاهد په توګه په رسمیت وپیژنی.
مارک چارنکی دتکامل دنظریی پلوی اولرغون پیژندوکی وایی چې : دتکامل دنظریی داثبات وړاندې ستره مانع فوسیلی موندنې دی. په دغو موندنوکی دداروین دنظریی هیڅ یوه تاییدونکی بیلګه نه لیدل کیږی. دژوو ډولونه په نابېره توګه مینځ ته راځی اوهم په نابېره توګه له مینځه ځی.
هغه پرمختګونه او اوموندنې چې په وروستیو ۵۰ کلونو کی په تیره بیا دلرغون پیژندنې ، میکرولوژی ، جنیتیک اودآناتومی په برخه کی شوی ددې څرګندویی کوی چې دتکامل په اصطلاح نظریه سمه نه ده. ژوندی موجودات په ننی بڼه او له یو بله څخه په جلا توګه دځمکې په سره څرګند شوی. الله (ج) هریو دغه ژوندی موجودات د((کن فیکون)) په امر په جلا جلاتوګه پیدا کړی اودایو قطعی او څرګند حقیقت دی.
.

په نړۍ کې مطلق تعادل

ٱلَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا ۖ مَّا تَرَىٰ فِى خَلْقِ ٱلرَّحْمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍ ۖ فَٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیداکړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظمی اونقصان ومومی؟(الملک ۳).

په میلیونونو ستوری اوکهکشانونه ددنیا دمطلق تعادل په حال کی په خپل تګلوری کی خوځنده دی. ستورې ، سیارې ، سپوږمی نه یواځې په خپل ځان راڅرخی بلکې یو ځای له یوبل سره دداسې یو سیستم په شاوخوا څرخی چې دهغه برخه ګڼل کیږی.
کله هم له سلونه تر درې سوومیلیاردو پوری ستوری په متقاطع مسیرونوکی په حرکت کی وی. خو سره له هغه هم د حیرانتیا خبره دا ده چی هیڅ ټکر ددوی په مینځ کی چې دعالم دتخریب سبب شی نه واقع کیږی. داهغه ستره معجزه ده چې کولای شو موږ یی بیان کړو.
په نړۍ کې دچټکتیا یا سرعت مفهوم ډیر له هغه څه نه پراخ دی چې دځمکنیو مقیاسونو په واسطه اندازه شی. ستورې ، سیاری اوکهکشانونه چې په زرګونومیلیارده ټنه دروندوالی لری په فوق العاده چټکتیا سره په فضا کی په خوځښت کې دی.
لکه ځمکه چې ۱۶۷۰ کیلومتره په ساعت کی راڅرخی. په داسې حال کې چې هغه ډیره چټکه مرمی چې تر دې دمه جوړه شوی ۱۸۰۰ کیلومتره په ساعت کی چټکوالی لری. دځمکې دحجم اوکتلې دلوی والی سره سره وینو چې هغه په چټکۍ سره خوځښت لری.
دلمر په شاوخوا دځمکې راڅرخیدل شپیته ځلې دمرمی له چټکتیا نه زیات دی یعنی ۱۰۸۰۰۰ کیلومتره په ساعت کی. که په دی چټکتیا سره مو کوم موټر جوړولای شوای په دوه ویشت دقیقو کی به دځمکې په شاوخوا راڅرخیده.
په لمر پوری تړلی ارقام لانور خارق العاده دی. دشمسې منظومی چټکتیا زموږ له تصور نه اوچته ده. هرڅومره چې یو ه منظومه لویه وی په همغه کچه ډیره چټکتیا لری. دشمسی منظومی چټکتیا دکهکشان په مدار کی ۷۲۰۰۰۰ کیلومتره په ساعت کې ده. دشیرې لاری دکهکشان چې څه ناڅه له دوو سوو میلیاردو ستورو نه جوړشوی ۹۵۰۰۰۰کیلومتره په ساعت کی حرکت لری.
په داسې یوه مغلق اوچټک سیستم کی دتصادم اوټکر احتمال ډیر زیات دی ، خو هیڅ داسی ټکر چې ددوی د نه پاییدو سبب شی صورت نه دی نیولی اوپه اصطلاح خپل کرار ژوندته دوام ورکوی. ځکه په نړۍ کې هرڅه دمطلق تعادل په حا ل کې فعالیت کوی چې هغه الله (ج) تنظیم کړی دی. اوڅه ډول چې په مبارک آیت کی لولوپه خلقت کی هیڅ ډول اختلاف موجود نه دی.

په نړۍ کې لطیف میزان

بیا هم دالملک سورې ۳ آیت ته پام کوو چې وایی: هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیدا کړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظی اونقصان ومومی؟
برسیره پردې:

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا

ټول موجودات یی پیدا کړل اوپه خپل کامل حکمت سره یی دهرڅه لپاره حد اوقدر ټاکلی(الفرقان ۲).
دماتریالیزم فلسفې ادعا وکړه چې ټول سیستمونه په طبیعت اونړۍ کې لکه اتومات ماشینونه کارکوی ودهغوی نظم یوه تصادفی پدیده ده. په داسې حال کی چې نن دماتریالیزم دروغجن طبیعت اودداروین فرضیه علماً ناسمه ثابته شوې ده.
دنجوم اوبیولوژۍ په علم کې دشلمې پیړۍ موندنو وښوده چې نړۍ اوحیات دواړه پیداشوی دی. ددارووین فرضیه شاته ولاړه او دسترې چاودنې فرضیی ثابته کړه چې نړۍ له هیڅ نه پیدا شوې.
وروستیو موندنو وښوده چې په مادی نړۍ کې یو لطیف توازن شته چې دماتریالیسم بې بنسټه طبیعت اوفلسفه ردوی.
دژوندانه لپاره دلازمو شرایطو دلیدو په خاطر وینو چې یواځې ځمکه ددی شرایطو درلودونکې ده. دحیات دبقا لپاره بیشماره شرایط ضروری دی چې په یو وخت کې اوپرته له وقفې نه صورت نیسی. په داسې حال کی چې په سل ګونه میلیارده کهکشانونه اوپه هریوه کې په منځنۍ توګه سل میلیارده ستوری موجود دی اوپه احتمالی توګه په همدغه شمېر ستوری هم موجود دی. پس باید دې ته ځیر شو چې ولی په استثنأیی ډول یواځې په ځمکه کې دژوند شرایط چمتوشوی دی.
هرڅه چې په نړۍ کې شته زموږ دژوندانه شرایط یی برابر کړی ، له لومړنۍ یا سترې چاودنې نه دیوه اتم ترفزیکی ارزښتونو پوری ، داساسی قووله څلورمې سویې نه دستوروپه مینځ کی تر کیمیاوی تعامله پوری ، دهغه نورنه نیولی چې له لمر څخه خپرېږی دابو دغلظت تر درجې پوری ، دسپوږمی اوځمکې په مینځ کی له واټنه تر هغو ګازونو پوری چې دځمکې په سر شته ، دځمکۍ د مدارڅخه چې د لمر په شاوخوا راڅرخی تر هغې زاویې پوری چې هغه پرې راتاویږی ، دځمکې ددورانی سرعت څخه چې په خپل ځان راڅرخی دغرونو اوسمندرونو تر فعالیته پوری ، اونورو ټولو زموږ دژوندانه شرایط برابر کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننی ساینس دغه ټول دانسانی اصل اولطیف میزان په توګه مطالعه کوی. دغه مفاهیم ددی ښکارندوی دی چې نړۍ دموادو یو تصادفی ، بې هدفه اوله کنټروله وتلی پدیده نه ده بلکې ټوله په یوه ځانګړی دقت سره دانسان دژوند لپاره جوړه شوی ده.

په پورته یاد شوی مبارک آیت کی دخلقت دهماهنګی اودقدر یا ټاکلې اندازې موضوع په هکله پاملرنه وکړی چې دتقدیر کلمه یعنې طرح ، اندازه اوله اندازه نیونې سره جوړونه په دغه آیت اوپه نورو آیتونو لکه دالفرقان دوهم آیت کې ذکرشوی.

دطباقا کلمه یعنی په نظم اوهماهنګی کې دالملک دسورې په دریم اونوح دسوری په پنځلسمو آیتونو کې کارول شوی اودتفاوت کلمه یعنې دعدم توافق اوبې نظمی ، نقصان ، مخالفت اوتخریب په مانا ده.

دلطیف میزان یا Fine Tuning چې دشلمې پیړۍ په پای کې کارول شوی داحقیقت لانورهم روښانوی. په دې وروستیو کې یو شمېر زیاتو پوهانو ،لیکوالانو اودنظرخاوندانو روښانه کړې چې نړۍ دتصادفاتو یو ه ټولګه نه ده. بلکې هرڅه دیوه منظمې طرحې له لارې کارکوی چې دانسان دژوند شرایط یې چمتو کړی.

ډاکتر کارل ګیرسن چې یو فزیکپوه دی وایی: په ۱۹۶۰ کال کې فزیک پوهان په دی پوه شول چې نړۍ دانسان دبقا لپاره په ډیرلطافت سره میزان شوی.

انګیریزی ستوری پیژندونکې پروفیسور جورج الیس وایی: دقوانینو په مینځ کې حیرانوونکی لطیف توازن ددې نړۍ مېنځته راتلل ممکن کړی دی. دډیرې پیچلتیا دکچې په پوهیدو سره هغه څه چې سرته رسیدلی ډیره ستونزمنه ده چې دنړۍ هستی ته یوه معجزه ونه وایو.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

اوالله ته دی هغه څه چې په ځمکه اوآسمانونو کې دی. اوټولې چارې به الله ته وراندې کېږی. (آل عمران ۱۰۹).

دسترې چاودنې چټکتیا

هغه توانمندی چې دسترې چاودنې نه رامینځته شوې او هم دنړۍ آنی جوړښت داثابتوی چې دعالم پیدایښت تصادفی نه دی. دنومیالی فزیکپوه پال دیویس دوینا مطابق که چیرې هغه اتساعی چټکتیا چې له ستر ې چاودنې څخه وروسته رامینځته شوه دیو پرملیارد میلیارد په اندازه (۱/۱۰[۱۸]) بدلون ومومی نړۍ به مینځته نه وای راغلې.

ستیفن هاکبن وایی که دغه دقیقوالی دنړۍ په اتساعی چټکتیا کې که چیرې دیو په سلو زرومیلیونو په اندازه هم لږ وای نړۍ به مضمحله شوی وای اوځپل اوسنی جسامت ته به نه وای رسیدلې.

<u>څلورګونی قوې:</u>

په نړۍ کې ټول خوځښتونه دڅلورو قوو دتوازن اوکړنې مرهونه دی چې دمعاصر فزیک له خوا تثبیت شوی:

۱- دثقل قوه۲-الکترومقناطیسی قوه۳- څواکمنه هستوی قوه

۴-کمزوری هستوی قوه چې داټول یوله بله جلا ارزښتونه لری. دبیولوژۍ نومیالی پوه مالیکولی ددې څلورو قوو په مینځ کې فوق العاده توازن په لاندې ډول بیانوی:

دبیلګې په ډول که دثقل قوه زر میلیارده واری قوی وای په هغه صورت کې به نړۍ ډیره کوچنۍ اودژوندانه موده به ډیره لنډه وای. په منځنۍ توګه به هرستوری زر میلیارده وارې له لمر نه کوچنی وای اوبواځې یو کال به یی عمر درلودلای. له بل پلوه که دثقل قوه کمزوری وای ، هیڅ یوکهکشانی ستوری به نه وای جوړشوای ، دغه راز نورې قوې هم ارزښتناکه دی ، که چیرې څواکمنې قوې لږ کمزورې وای یواځنی ثابت موجود به هایدروجن وای اونورعنصرونه به موجود نه وای.که چېرې له الکترومقناطیسی قوی څخه لږ قوی وای ، په هغه صورت کې به داتومونو هستو یواځې دوه پروټونه درلودلای یعنې هایدروجن به په نړۍ کې وجود نه درلودلای. ستوری اوکهکشانونه به څه ډول چې اوس دی هسې به نه وای. په ښکاره توګه که چېرې یوې له دغو قوو څخه خپله دقیقه کچه نه درلودلای نه به کوم ستوری نه به کهکشان نه به اتوم اونه به ژوند وجود درلودلای.

دآسمانی جسمونو په مینځ کې واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خلاکې دآسماني جسمونو توزيع اوددوی په مينځ کې سترواټن دځمکې دوجود لپاره ډير اړين دی. دآسماني جسمونو په مينځ کې واټن داسې حساب شوی چې څو ځواکمنې قوې دځمکې په سر ژوند تأمينوی. مايکل دنتن دستورو اوڅواقبو په مينځ کې دواټن په هکله وايي:

((دثواقبو اوستورو ترمنځ واټن ډير ارزښتناک دی. زموږ په کهکشان کې دستورو ترمنځ واټن ديرش ميليونه ميله دی ، که دغه واټن لږ څه هم لږ وای دستورمدارنو يوله بل سره لګيدل. اوکه دغه واټن لږڅه ډير وای ثواقب به داسی خپريدل چې دځمکې غوندې سيارې جوړيدلای نه شوې. نو دثواقبو وړانګې اوخلا په يوه دقيق نظم اوټاکلوواټونونو بايد ترسره شی څوچې دژوند بهير جاری پاتې شی.))

دثقل قوه:

که دثقل قوه لږڅه ځواکمنه وای ، دځمکې په سربه ډير ميتان اوامونيا راټول شوی وای چې ژوند به يی ناممکن کړی وای.

دځمکې اولمر په مينځ کې واټن:

دغه واټن که لږ څه ډير وای ځمکه به ډيره سړه وای ، داوبو دوران به له مينځه تللی وای اوټولې به کنګل شوې وای. اوکه چيرې ځمکه په ډيره لږه کچه لمر ته نږدې وای نوهرڅه به سوزيدلی وای.

دځمکې د پوښ پريړوالی:

که دځمکې باندنی پوښ لږڅه پريړ وای له خلانه به يی ډيراکسيجن ځان ته جذب کړی وای . اوکه چيرې دځمکې باندنې پوښ لږ څه نازک وای نو اورغورځونې به ژوند دځمکې په سر ناممکنه کړی وای.

دځمکې دڅرخيدو چټکتيا:

که چيرې دځمکې پر ځان راڅرخيدنې چټکتيا لږڅه لږ وای دشپې اوورځې په مينځ کې به دتودوخې درجې ډير توپير درلودلای اوکه چيرې لږ څه هم دغه چټکتيا ډيره وای نو دبادوونو چټکتيا به دومره ډيره وای چې توپانو اوبربوکيو به ژوند ناممکنه کړی وای.

دځمکې مقناطيسي ساحه:

که چيرې دځمکې مقناطيسی ساحه لږڅه ځواکمنه وای نو ستر الکترومقناطيسی توپانونه به رامينځته شوی وای. اوکه چيرې دغه ساحه لږڅه کمزورې وای ځمکې به دهغو مضره ذراتو په وړاندې چې له لمر څخه خپريږی خپل محافظت له لاسه ورکړی وای. چې په دواړوصورتونو کې به ژوند ناممکنه شوی وای.

د البدو اغيزه Albedo Effect:

دالبدواغېزه دهغې روښنايي دکچې داندول ياتناسب څخه عبارت دی چې دځمکې له لاری جذبيږی اوانعکاس ورکول کيږی.که دغه تناسب لږ څه ډير وی هرڅه به کنګل شوی وای اوکه يوڅه لږ وای نو هغه تولې واوارې اويخونه چې پر ځمکه شته ويلی شوی به وای اوهرڅه به يی لاندې کړی وای اوروسته به هرڅه سوخيدلی وای.

پرځمکه داکسيجن او نايتروجن په مينځ کې اندول:

که دغه اندول ډير وای نو دژوند فعاليت به ډير چټک وای اوکه لږ وای دژوند فعاليت به ډير سست وای.

دځمکې پر سر دکاربن دای اکسايد اواوبو په مينځ کې اندول:

که چيرې دغه اندول ډير وای هوا به ډيره توده وای اوکه چيرې لږ وای نو هوابه ډيره سړه وای.

داوزون دپوړپريړوالی:

که چېر ی داوزن دپوړپريړوالی ډير وای دځمکې تودوخه به ډير لږ وای ، اوکه دغه پريړوالی لږ وای نو دځمکې تودوخه به ډيره زياته شوی وای اودلمر دزيان لرونکو وړانګوڅخه به هم مخنيوی نه شوای کيدلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلزله:

که چېرې زلزلې اودځمکې ښويدنې پيښې ډيرى واى ځمکه به تل دښوريدو په حال کې واى اوکه چيرې لړې واى نو په سمندرونو کې به ژووې له خوراکى توکوڅخه محروومه پاتى شوى واى اوله مينځه به تللى واى اوله دى سره به دهغو ژوو لپاره دخوړرو دتوکوکمښت رامېنځته شوى واى چې هغوى له سمندرى خوړو نه ګټه اخلى.

د ځمکې د انحناً زوايه

ځمکه دخپل مدار پر سر د۲۳ درجو زاويې په اندازه خمه شوى ده. چې داکړوپوالى دموسومونو دجوړيدولامل ګرځى . که چيرې دغې انحناً لږ څه توپير درلودلاى ددوبى تودخه اودژمى ساړه به له زغم څخه وتلى واى.

دلمر جسامت:

کوچنى لمر به دځمکې دکنګل وهلو لامل ګرځيدلاى واى اوکه لوى واى دسوځيدولامل به ګرځيدلاى واى.

دلمراوسپوږمى په مينځ کې دراکښلوقوه

که دغه قوه لږ څه ډيره واى ، دځمکې پر حرکت اودسمندرونو په جزرومد باندې به يې ژورې اغيزى اېښې واى ، اوکه دغه قوه لږه واى دځمکې پر تودوخه به يې ژورې اغيزې کړى واى چې دانسان ژوند به کې ناممکنه واى.

دځمکې اوسپوږمى په مينځ کې واټن:

که دغه واټن لږ څه لږ واى سپوږمى به لمر ته جذبه شوى واى اوله ځمکې سره به يې ټکر کړى واى اوکه دغه واټن ډير واى نو سپوږمى به په خلأ کې سرګردانه واى اوله ځمکې څخه به بيله شوى واى. حتى که ډير لږ هم دځمکې اوسپوږمى په مينځ کې واټن فرق کړى واى دډيرو خطرلرونکو جذراومد لامل به ګرځيدلاى واى اودځمکې ټولې ټيټې سطحې به تراوبو لاندې شوى واى . دسمندرونو دتودوخې درجه به لوړه شوې واى اوهغه ژوى چې هلته دى هغه به له مينځه تللى واى.

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ

دځمکې اوآسمانونو په پيدايښت کې اودشپې اوورځې په تفاوت کې دپوهې دخاوندانو لپاره روښانه دليلونه شته (آل عمران ۱۹۰).

دځمکې دتودوخې درجه اودکاربن له برکته ژوند:

دکاربن شته والى چې دټولو ژوو اساس يا بنسټ جوړوى دځمکې دتودوخې له ټاکل شوې درجې سره اړيکه لرى ، کاربن دعضوى ماليکولونو لپاره حتمى برخه ده چې دژوندانه بنسټ جوړوى. نو له همدې کبله دځمکې تودوخه بايد يواځې اويواځې همدااوسنى حالت ولرى.

هغه څه مو چې تراوسه وويل هغه يواځې يو لږ څه اړين توازونونه دى چې دژوندانه ددوام لپاره اړين ګڼل کيږى اوټول داجوتوى چى داپيدايښت يا خلقت دتصادف پربنا نه دى.

وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

الله (ج) دآسمانونو اوځمکې خاوند دى ا و الله (ج) پر هرڅه توان لرى . (آل عمران ۱۸۹).

دستورو ، لمر اوسپوږمى په مينځ کې دجوړښت توپير

اولمر مو لکه روښانه څراغ وګرځاوه (النباء ۱۳)

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ډول چې څرګنده ده په شمسي ټولګه کې يواځنی روښانه سرچينه لمردی. دټکنالوژۍ په پرمختګ سره ستوری پيژندونکی په دې پوه شول چې سپوږمۍ دنورسرچينه نه ده اوخپله روښنايي له لمرڅخه ترلاسه کوی.اودسراج کلمه دڅراغ په مانا کنايه ده له لمرڅخه چې دروښنايي اوتودخې سرچينه ده.الله (ج) په قرآنکريم کی دلمر ،سپوږمۍ اوستورو لپاره بيلابيلې کلمې کارولی.اوپه دې توګه يی آسمانی جوړښتونو کې توپير روښانه کړی.

ااوسپوږمۍ يی نور اولمر يی روښانه څراغ وګرځاوه. (نوح۱۶).

په دغه آيت کی د "نور" کلمه دسپوږمۍ لپاره کارول شوې اود "سراج" يا څراغ کلمه دلمر لپاره. دسپوږمۍ ستايل په روښانه نور انعکاس موندونکی اوبی حرکته شوی اولمر يی په داسې توګه ښوولی اوستايلی لکه چې يوڅه سوزی .

وَجَعَلَ ٱلْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ ٱلشَّمْسَ سِرَاجًا

اوتل د روښنايي سرچينه وی. برسيره پردې دستوری لپاره دنجم عربی لغت کارول شوی چې دظاهريدونکی يا ښکاره کيدونکی مانا لری . بل لغت چې دستوری لپاره

کارول شوی ثاقب دی چې په خپله د سوزيدونکی څيز مانا لری ، چې دتيارو روښانوونکی اوځليدونکی هم ګڼل کيدای شي.

النَّجْمُ الثَّاقِبُ

هغه ځليدونکی ستوری چې په تيارو کې ځليږی . (الطارق ۳).

په اوسنی زمانه کې موږ پوهيږو چې سپوږمۍ له ځانه نور نه لری اوخپل نور له لمر څخه اخلی چې دسپوږمۍ په سر لويږی اوبيا هغه ته انعکاس ورکوی. اوهم پوهيږو چې لمر اوستوری خپله خپل ځانه نور ورکوی . دغه موضوع کانې داسې وخت کې قرآن يادې کړی چې انسانانو ددې مسألی دپوهيدو لپاره څه په لاس کې نه درلودل.

مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ

دنړۍ دتعادل يو مهم دليل په ټاکل شوو لورو دآسمانی جسمونو خوځښت دی . ستوری اوسپوږمی ټول په خپل محور او له هغه سيستم سره چې دوی په کې قرار لری. راڅرخی. نړۍ له يوه لطيف توازن سره تل خوځښت لری ، کټ مټ لکه ديو ماشين څرخ.
په نړۍ کې دليدو وړ له سلو ميلياردو ډير کهکشانونه شته چې هرکوچنی کهکشان په ځان کې ميلياردونه ستوری لری اولوی کهکشان له زرو ميلياردو زيات ستوری لری . ډيری دغه ستوری ځانته سياری لری اوسياری يی بيا سپوږمکی لری. آسمانی جسمونه ډير دقيق محاسبه شوی مدارونه او لوری وهی. اوپه ميلويونو کلونو په دغه لاره کې له نقصانه پرته اوپرته له دې چې په توازن کی يی څه بدلون راشی خوځښت لری. برسيره پردې ډير شمير لکۍ لرونکی ستوری هم په خپل ټاکلی لورخوځنده دی.
مسيرونه يا تګلوری څو آسمانی جسمونو ته نه وی محدود شوی ، لمريزه منظومه اونورکهکشانونه دنورو کهشکانونو په شاوخواهم راڅرخی. هرکال لمريزه منظومه اونورکهکشانونه له ځمکې سره يوځای پنځه سوه کيلومتره له خپل پخوانی ځای نه بيځايه کيږی. له دې نه څرګنديږي چې له اصلی لوری نه ډير لږ اوښتون دنړۍ دپای سبب کيدای شی. دبيلګې په توګه که چيرې ځمکه له خپل اصلی تګلوری نه يواځې درې ملی متره انحراف وکړی ډيرې بدی پايلې به ولری . ځمکه دلمر په شاوخواکی دخوځښت په وخت کې وروسته له هرو اتلسو ميلو نه ۲،۸ ملی متره له مستقيمې کرښې نه انحراف کوی څو چې يو بيضوی تګلوری ووهی ، که چيرې دغه انحراف ۳ ملی متره شی دتباهی لامل به شی. ان که دغه کوږوالی ددوه اعشاريه اتو پرځای دوه نيم ملی متره هم شی دځمکې دڅرخيدو مدار به ډير لوی شی او ټول به ساړه ووهی. که انحراف يا کوږوالی له درې ملی مترو نه ډير شی ټول ژوی به وسوځې اومړه به شی . قرآن په خپل محور باندی دآسمانی جسمونو خوځښت تاييدوی.

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجْعِ

قسم پر هغه آسمان چې راګرځيدونکی دی. (الطارق ۱۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقران دنازلیدو په وخت کې خو ټکنالوژۍ دی حد کې نه وه چې ټول جسمونه چې یوله بل نه لرې ول ووینی. اوڅوک نه توانیدل چې وپوهیږی خلا دمدارونو درلودونکی ده څه ډول چې په دې آیت کې راغلی:

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلۡحُبُكِ

قسم په هغه آسمان چې په هغه کې کږی وږی لارې دی.

(الذاریات ۷).

دلمر تګلوری

په قرآن کی راغلی چې سپوږمۍ اولمرد ټاکلی تګلوری په خواحرکت کوی.

وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلَّيۡلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ

اوهغه (الله)دی چې شپه اوورځ لمر اوسپوږمۍ یی پیداکړل چې هریو په خپل ټاکلی مدار باندې خوځښت لری. (الانبیاء ۳۳).

دلمر نه سکون او په ځانګړی لوری یی خوځښت په بل آیت کی هم بیان شوی:

وَٱلشَّمۡسُ تَجۡرِي لِمُسۡتَقَرّٖ لَّهَاۚ

اولمر په خپل مدار کی ځرخیږی. (یس ۳۸).

دغه یاد شوی حقیقتونه چې پخوا په قرآن کې ذکر شوی اوس اوس زمونږ په زمانه کی موندل شوی. دستوروپیژندونکو له شمېر سره سم لمر په یوه ډیر ګړندی خوځښت سره یعنی اووسوه شل زره کیلومتره په یو ساعت کی په حرکت کی دی. یعنی چې دورځی داووه لسو میلیونو کیلومترو په شاوخواکی مزل وهی اوله لمر سره سم ټولې سیارې اواړونده سپوږمۍ یی هم دا لاره وهی.

دسپوږمۍ مدار

وَٱلۡقَمَرَ قَدَّرۡنَٰهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَٱلۡعُرۡجُونِ ٱلۡقَدِيمِ
لَا ٱلشَّمۡسُ يَنۢبَغِي لَهَآ أَن تُدۡرِكَ ٱلۡقَمَرَ وَلَا ٱلَّيۡلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِۚ وَكُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم مو دسپوږمۍ خوځښت ټاکلو منزلونو ته مقررکړ څو چې دکجورې دنرۍ اوزړې ښاخې په څير راوګرځی. نه لمر ته ښايی چې سپوږمۍ ته ورسيږی اوشپې اوورځې مخکی شی اوهريو په خپل ټاکلی مدارکې حرکت کوی. (يس 39-40).

سپوږمۍ لکه دستوروپه شان په يوه مستقيم مدار کې حرکت نه کوی. په داسې حال کې چې دځمکې په شاوخوا راڅرخی ځينې وخت شاتګ کوی اوځينې وخت مخکې کيږی . ځکه چې په عين وخت کې له ځمکې سره يوځای دلمر په شاوخوا هم راڅرخی اوخوځښت يی په فضا کې لکه ديوه منظم مارپيچ په شان ده چې دسپوږمۍ داډول حرکت په خلأ کې قرآن دکجورې ياخرما زړې ښاخې ته تشبيه کړی ده.

په خلأ کې دسپوږمۍ خوځښت

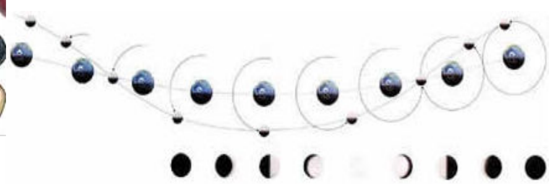

سپوږمۍ په خلاکې

دکجورې

وچه شوې

ښاخه

له شک پرته چې دستوروپيژندونکولپاره هغه مهال کله چې قران نازليده ناممکنه وه چې څوک دسپوږمۍ په دغه حرکت باندی پوه شی . په پاک قرآن کې دسپوږمۍ ددغه حرکت بيان چې دټکنالوژی له لاری اوس اوس کشف شوی يوه معجزه ګڼلی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقمری یا سپوږمېزکال محاسبه

هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ ٱلشَّمْسَ ضِيَآءً وَٱلْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ

هغه دی چې لمر یی ځلیدونکی اوسپوږمۍ یی نورانی وګرځوله اودهغو لپاره یی منزلونه وټاکل څوچې ددغو شمېرو له لاری په کلونو اووخت باندی پوه شی. (یونس ۱۰).

په دغه آیت کی الله (ج) روښانه کړی ده چې دسپوږمۍ خوځښت دکلونو دشمېرلو لپاره یو وسیله ده دغه راز داجوتوی چې دوخت شمېرنه دسپوږمۍ دخپل ټاکلی موقیعت په لوری په تګلوری کې صورت نیسی . اوداځکه چې دسپوږمۍ اوځمکې اوسپوږمۍ اولمر په مینځ کې زاویه تل په بدلون کی ده ، سپوږمۍ په بیلابیلو وختونو کې په ډول ډول څېرې سره ګورو کله کوچنۍ اوکله هم غټه . برسیره پردې موږ سپوږمۍ ځکه لیدلای شوچې دلمر روښنایی ته انعکاس ورکوی. په هغه کچه نور چې له سپوږمۍ نه موږ ته رارسی هرشپه بدلون مومی دهمدی بدلونونو له مخې موږ کولای شو په ښه توګه دمیاشتو ورځو اوکلونو حساب وکړای شو.

دقمری اوشمسی کلونو په مینځ کی توپیر تقریباً یوولس ورځی دی چې دغه توپیر ته دقرآن په یوه آیت کې اشاره شوی ده.

وَلَبِثُوا۟ فِى كَهْفِهِمْ ثَلَٰثَ مِا۟ئَةٍ سِنِينَ وَٱزْدَادُوا۟ تِسْعًا

اوهغوی په سوری کی دری سوه کاله اونهه کاله نور ورزیات شوی پاتی شول.(الکهف ۲۵).

- یوه قمری میاشت په منځنۍ توګه 29.55039 ورځې وی.
- یو قمری کال 354.603948 ورځی وی .
- یو شمسی کال365.2411 ورځی وی.
- $300 \times 365.2411 = 109572 = 354.603948 \times 309$
- نو دری سوه شمسی کلونه برابردی له دری سوه نهو قمری کلونو سره .
- څه ډول چې وینو قرآن په غار کی داصحاب کهف پاتې کیدل په دواړو شمی اوقمری کلونو شمېرلی اوروښانه کړی اود(۹) کلونو توپیر یی هم شمیرلی دی (والله اعلم). له شک پرته قرآن چی داسې دقیق اوعلمی معلومات چی ان داوسنی پیړۍ دمعلوماتوتو نه هم اوچت دی ستره معجزه ده.

دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې

فَلَآ أُقْسِمُ بِٱلْخُنَّسِ ٱلْجَوَارِ ٱلْكُنَّسِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکو ستورو چې په ګرځیدو راشی اوپه خپل منزل کې پټ شی. (التکویر ۱۶-۱۵)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخنس کلمه یعنی انقباض اوبیا راګرځیدل او له ډاره کړوپیدل چې جمع یی یو ټاکلی تګلوری دی (ننوتل خپلې ځالې ته اویا خوځښت دیوکورپه لور اوپه هغه کې پټیدل) . دالجوار کلمه جاریه جمع ده اومانایی دیوه خوځنده اوبهیدونکی څیز ده. ددې کلمو دمانا ګانو په پام کې نیولو سره داسې اټکل کیږی چې پورتنی آیتونه دثقل دمرکز اوپه خپل مدار دحرکت لور ته اشاره کوی. دغه کلمې دابیانوی چې په مدار کې خوځښت دثقل له مرکز نه منشأ اخلی . دخنس کمله خپل مرکز اوهم دلمر لوری ته دجذبیدو ښکارندویی کوی. (والله اعلم) دثقل قوه چې په نړۍ کې شته دنیوتن له خوا په ۱۷ او۱۸ پیړی کې محاسبه شو. دالجوار کلمه په مدارونو کې دحرکت لورته اشاره ده چې له مرکز نه دفرار دقوې اومرکز ته دجذب دقوې (دثقل قوه) دعمل په پایله کې منځته راځی. ددې درې کلمو کارونه په پورتنیو آیتونو کې ددې یادونه کوی چې سلګونه کاله مخکې په قران کې دهغی پراهمیت باندی ټینګار شوی دی.

کروی(ګرده) ځمکه

يُكَوِّرُ ٱلَّيۡلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيۡلِ

شپه په ورځ کې راتاووی اوورځ په شپه کې راتاووی. (الزمر ۵).

هغه کلمې چې دنړې په هکله دمعلوماتو لپاره په قرآن کې کارول شوی ډیرې مهمې دی. په دې آیت کې دتکویر کلمه راڅرخیدل یا راتاوول ژباړل کیږی ، لکه دلنګی تاوول . ددغه آیت معلومات د ورځواوشپو په یو بل کې د را تاوولو یا راڅرخولو دځمکی شکل یا بڼه روښانوی . داقضیه په هغه صورت کې دامکان وړده چې ځمکه کروی یا ګرده بڼه ولری . قران کریم دځمکې ګرد والی په اوومه میلادی پیړی کې بیان کړی په داسې حال کې چې ستورو‌پیژندونکو هغه وخت ځمکه اواره اومسطح ګڼله اوخپلې ټولې علمی شمېرنې ېې داوراې سطحی پر بنسټ کولې. اوپه پای کې دادی په دی ورستیو پیړیو کی ستوری پېژندونکی اوپوهان په دې مسأله پوه شوی دی.

دځمکې دڅرخیدو لوری

وَتَرَى ٱلۡجِبَالَ تَحۡسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِۚ

اوغرونه وینی اوګومان کوی چې ولاړ دی خو هغوی لکه چټکې وریځې خوځښت لری. (النمل ۸۸).

دغه آیت نه یواځې دځمکې حرکت بلکې دحرکت لوری هم بیانوی. دوریځو ددرنو کتلو دخوځیدو لوری چې دری نیم څلورزره متره دځمکې له سطحې پورته وی تل دلویدیز له لوری نه دختیز لوری ته وی.له همدې کبله تل دهوا دحالاتو دپوهیدو لپاره لویدیز لوری ترمطالعې لاندی نیول کیږی. هغه مسأله چې په سلګونو کاله مخکی په قرآن کې یاده شوی اوس اوس کشف شوې چې ځمکه په خپل ځان له لویدیز نه دختیز لوری ته څرخیږی.

دځمکې شکل Geoid

وَٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ

اوبیا یی ځمکه خپره کړه(النازعات ۳۰).

د(دحا) کلمه په عربی کې دښویونکی مانا لری چې د "دحو" له ریښې څخه دخپریدو نه اخستل شوی. دغه راز دپوښونکی اوزینت (ښکلا) ورکونکی په مانا هم کارول شوی برسیره پردې دحو په یوه سوری کې دیوه غونډوسکی یا دیوه ګاټی داچولو په مانا هم کارول کیږی . دغه راز بله کلمه لکه د اوښ مرغۍ (شتر مرغ)دځالی جوړولو ، دځای پاکول له وړو ډبرو نه اودهګۍ ځای هم له دحو نه اخستل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کی ځمکه ګرده بیضوی ده چې دغه دځمکې کیښودل یا نښځل شوی کره د Geoid په نامه یادیږی. له دې کبله ددحا کلمه دځمکې دشکل په هکله مهم معلومات راکوی. په داسې حال کې چې په سل ګونه کاله وروسته له اسلام نه هم خلکو ځمکه اواره انګیرله.

دځمکې قطرونه اوخلأ

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دځمکې اوآسمانونو په قطرونوو کې لاره وکړی بیا ورننوځی.

(الرحمن ۳۳).

په دغه آیت کی روښانه شوې چې ځمکه اوآسمانونه قطرونه لری . اوددغې موضوع شرح چې ځمکه اوآسمانونه دقطرونو درلودونکی دی یوه معجزه بلل کیږی.

که یو جسم بشپړ کروی وی کولای شوی یواځې یو قطر ولری . یو جسم هغه وخت څو قطرونه درلودلای شی چې کره نامنظمه وی. چې دا دځمکې پر بیضوی والی یو دلیل ګڼل کیدای شی.

برسیره پردې د انشتین دنسبیت دفرضیې مطابق نړۍ تل د ودې په حال کې ده. مانا داچې خلأ پراخیږی اودکهکشانونو ترمنځ واټن ډیریږی.پس دځمکې اوآسمانونو قطرونه هم ثابت نه دی چې یو قطر ورته وکارول شی ، بیا نو په قرآن عظیم الشأن کې داقطار دکلمې کارونه په خپله یو حکمت دی..

دځمکې دچاپیریا ل پوړونهAtmosphere

یوه مسأله چې په قرآن کې روښانه شوې هغه داده چې آسما ن اووه پوړونه یا طبقې لری:

ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖۚ

اوبیا یی آسمانونو ته پام وګرځاوه اوهغه یی اووه ډوله آسمانونه تنظیم کړل. (البقره ۲۹).

دسماوات کلمه دځمکې په سر دآسمانونو اوهم دکایناتو په مانا کارول شوی. له پورتنی آیت نه داسې مطلب اخستل کیږی چې آسمان یا دځمکې چاپیریال له اوو پوړونو جوړ شوی.

ننۍ پوهې هم دآسمان یا دځمکې چاپیریال پوړونه تثبیت کړی ، چې هریو پوړد فزیکی ځانګړتیاو له اړخه اودګازونو اوددنو دډول له کبله له یو بل نه توپیر لری.

دځمکې دچاپیریال پوړونه عبارت دی له :

- Troposphere تروپوسفیر چې له ۸ نه تر ۱۵ کیلومتره پورته دځمکې له سطحې قرار لری اوزموږ اودوربڅو دګتې وړ هوا په کې ده.
- Stratosphere ستراستوسفیر چې له ۱۵ تر ۵۰ کیلومترو پوری پورته د ځمکې له سطحې نه قرار لری اوډیری داوزون ګازلری چې دماوراْ بنفش له زیان لرونکو وړانګو څخه مخنیوی کوی. دتودخې درجه ددې پوړ په بیلابیلو ساحو کې ډیرتوپیر لری اودلوړوالی په زیاتیدو سره تودوخه کمیږی.
- Mesosphereمیستوسفیر یا منځنی پوړ چې ۵۰ نه تر۸۵ کیلومتروپوری دځمکې له سطحې پورته ساحه احتوا کوی اودارتفاع په زیاتیدو سره دحرارت درجه هم ټیټږی اوتر منفی ۷۳ درجو پوری رسیږی.
- Thermosphereترموسفیر دغه پوړ چې ۸۵ تر ۶۴۰ کیلومترو پوری پورته دځمکې له سطحې نه ده ، په دې پوړکې دماوراالبنفش وړانګې دآیونونو اومثبتو چارچونو دجوړیدولامل ګرځی.
- (Ionosphere) آیونوسفیر چې دتودوخې درجه په هغه کې ډیره جګه ده اوتر ۲۵۰۰ دسانتی ګرید درجو پوری رسیږی. دغه پوړ ټول غږیزسیګنالونه چې له ځمکی نه تښتی هغو ته انعکاس ورکوی اوبیایی ځمکې ته رالیږی.
- Exosphere ایکسپوسفیر یا بهرنۍ پوړ چې له ۵۰۰ نه تر ۱۰۰۰ کیلومترو پورته دځمکې له سطحې نه قرار لری او وروستۍ برید یی تر لسوزروکیلومتروپوری رسیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

17

- Magnetosphere مګنیتو سفیر دځمکې مقناطیسی ساحه چې تر لسو زرو کیلومترو پوری رسیږی.

قران فرمایی:

وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا

هرآسمان ته یی دنده وروسپارله (۱۲ فصلت)
په ریښتیا سره هم څه ډول به یی چې په وروستیو مخونو کی ولولو هریو له دې پوړونو نه دځمکې دمخ دژوندانه لپاره ډیرې مهمی دندې په غاړه لری لکه دباران جوړول ، دزیان لرونکو وړانګو مخنیوی اونور.

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا

آیا نه وینی. چې الله (ج) څه ډول آسمانونه په اوو پوړونو کې پیداکړل. (نوح ۱۵).

دطباقا کلمه دطبقو یا پوړونو په مانا داځرګندوی چې هرپوړ په منظمه توګه یو پربل باندی قرارلری. اودآسمان له اوو طبقو څخه هدف کیدای شی دځمکې دشاوخوا چاپیریال اووپوړونو څخه وی اوننی علم داثابته کړی چې دغه شین آسمان هماغه دځمکې چاپیریال دی له بیلابیلو پوړونو سره چې په سلګونو کاله مخکی قران ذکرکړی.

ساتونکی چت

په قرآن کې الله (ج) دآسمان یوه مهم صفت ته اشاره کوی.

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا

اوآسمان مو ساتندوی چت وګرځاوه(الانبیاء ۳۲).

دشلمی پیړی ځېرنو دآسمان دغه صفت موندلی: دځمکې چاپیریال دژوندانه دساتنې لپاره اساسی دنده لری. ځمکه دثاقب شهابونو نه ژغوری . دلمر وړانګې فلتر کوی اوهغه برخې یی چې دژوند لپاره زیان لرونکی دی دفع کوی. په داسې حال کې چې دلمر هغه وړانګې چې دژوندانه لپاره لازمی اوګټورې دی هغو ته اجازه ورکوی. دماورای بنفش زیاتره وړانګې چې خطرلرونکی دی داوزون په پوړکې جذبیږی اوبیاخې یو لړځه چې دنباتاتو دفوتو سنتیز عملیې اوتولو ژوو لپاره اړینې دی ځمکې ته رارسیږی. اوبله دنده یی له بی ساری یخنۍ نه دځمکې دسطحې ساتنه ده چې په خلأکې منفی ۲۷۰ درجو ته رسیږی. برسیره پردې هوا Magnetosphere دځمکې مقناطیسی ساحه چې دون آلن بلت په نامه یادیږی هم دیوه ساتونکی پوښ په توګه دزیان لرونکی وړانکو په وړاندې عمل کوی. دغه زیان لرونکې وړانګې چې تل له لمر اوستورو څخه خپریږی دژوو لپاره وژونکی دی.
دون آلن بت په هکله ډاکتر هوګ روسن وایی: په حقیقت کې ځمکه له ټولو هغو ستورونه چې په شمسی منظومه کې دی لوړ کثافت لری دځمکې په هسته کې داوسپنې اونکلو شته والی دځمکې په شاوخوا دیوې ځواکمنی مقناطیسی ساحې دجوړیدولامل ګرځیدلی. دغه مقناطیسی ساحه دون آلن په نامه یوه محفظه جوړوی چې ځمکې دزیان لرونکی وړانګو له بمباره ژغوری.
که چېری دغه محفظه نه وای دځمکې پرسر به حیات موجود نه وو. هغه یواځنی بله ستوری چې ډېرینه مقناطیسی محفظه لری مریخ دی. خو ځواکمنی یی سل ځلی دځمکې له ساحی څخه کوچنۍ ده. دزهرې ستوری مقناطیسی ساحه نه لری.
هغه انرژی چې په دې وروستیو کلونو کې د یوې آسمانی چاودنې په پایله کې منځته راغلی په دوهمه نړیواله جګړه کې په هیروشیما کې دکارول شوی بم سل میلیارده برابره اټکل شوی ده.
لنډه داچې دځمکې پرسر یو بشپړسیستم په کاردی چې ځمکه یی چاپیره کړی او له باندنیو خطرونو څخه یی ساتی . اودغه موضوع قرآن څوارلس پیړۍ مخکې بیان کړی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنیدونکی آسمان

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ

قسم دی په بیا راګرځیدونکی آسمان (الطارق ۱۱).

د "رجع"کلمه دراګرځیدو اوبیا لېږلوپه مانا ده. څه ډول چې پوهیږو دځمکې چاپېریال له پوړونو یا طبقو څخه جوړشوی او هرپوړدځمکې لپاره یوه مهمه دنده لری څېړنو ښودلې چې یو یی ځمکې ته دوړانګو اونورو شیانو دراتلو مخنیوی کوی اوبیرته یی فضا ته لیږی اوهغه څه چې له ځمکې څخه خیږی هغه بیا ځمکې ته ستنوی. دبیلګې په ډول :

- تروپوسفیر د ۱۵-۱۳ کیلومترو په واټن کې داوبو بخارچې دځمکې له سطحی نه هوا ته خیږی جامدوی اوبیرته یی په اوبو بدلوی اودباران په توګه یی ځمکې ته راګرځوی.
- د ۲۵ کیلومترو په جګوالی ستراتوسفیر یا داوزون پوړ دماورای بنفش وړانګې فضا ته بیرته ګرځوی.
- د ایونوسفیر (Ionosphere) پوړ توليې رادیوی څپې چې دځمکې له لوری خپریږی دځمکې بیلابیلو برخو ته لیږدوی. یعنی درادیو لپاره لکه د یوې مصنوعی قمرپه څیر کارکوی. نو بیا داپوړ دبیسیم ،رادیو اوتلویزیون اړیکې په اوږدو واټنونو کې برابروی.
- Magnetosphere یا مقناطیسی پوړ زیان لرونکې وړانګې چې له لمر اونورو ستورو نه راځی هغه دفع کوی.

دغه حقیقتونه چې په شلمه پیړۍ کې موندل شوی د قرآن علمی معجزې دې.

دځمکې طبقې یا پوړونه

ٱللَّهُ ٱلَّذِي خَلَقَ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖ وَمِنَ ٱلۡأَرۡضِ مِثۡلَهُنَّ

الله (ج) هغه ذات دی چی اووه آسمانه اوهغو غوندې اووه ځمکې یی پیداکړی. (الطلاق ۱۲).

دجیولوژۍ علم هم په دې باوردی چې ځمکه اووه پوړه لری:

۱- داوبو کلک قشر Lithosphere (water)

۲- کلکه برخه یا وچه Lithosphere (land)

۳- پوګه برخه Asthenosphere

۴- پورتنۍ پوښ Upper Mantle

۵ -کورنۍ پوښ Inner Mantle

۶- بهرنۍ هسته Outer core

۷-کورنۍ هسته Inner core

لیتو سفیرچې Lithos دډبری په مانا له کلمې څخه اخستل شوی دځمکې پوښ جوړوی. دغه پوړدنوروپوړونو په پرتله ډیر نازک دی اوپریوالی یی له سمندرونو لاندې ۸۰ کیلومترو ته رسیږی.دغه له نوروپوړونو څخه کلک اوسوړدی.

استنوسفیر چې د Asteno یاکمزوری له کلمې نه اخستل شوی دغه پوړ له نیمه جامداو ویلی شوواوسروموادو نه جوړشوی پوړدی. فکر کیږی چې لتوسفیر پر همدې پوړ باندې خوځیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له استنوسفير لاندې ډيرې سرې نيمه جامد دډبروپوړونه شته چې ۲۹۰۰ کيلومتره پريړوالی لری چې د (Mantle) منتال پوښ په نامه يادېږی. اونظر دځمکی پوښ ته دډيرې اوسپنې اومګنيزيمو درلودونکی دی.
دځمکې په مرکز کې دهغې هسته قرار لری چې دپوښ دوه برابره کثافت لری. چې دکثافت دلوړوالی دليل يی همغه داوسپنې اونکلوداليآژوډيره اندازه ده. هسته له دوو پوړونو څخه جوړه شوې.
يوه يی بهرنۍ اوبلنه چې ۲۲۰۰ کيلومتره پريړوالی لری اوبل يی داخلی يا کورنی پوړ چې جامد اوکلک دی اوپريړوالی يی ۱۲۵۰ کيلومترو ته رسيږی. دهستې اوبلن پوړدځمکې مقناطيسی ساحه جوړوی .

دځمکې دچارچونو کانګې

إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

کله چې ځمکه په زلزلې سره ولړزيږی اوخپل درانه بارونه دباندې وغورځوی. (الزلزله ۲-۱).

داثقال کلمه يعنې چارچونه اودرانه بارونه. په دې ځای کې دزلزلې په هکله يوه مهمه مسأله بيان شوې. نوې څيړنې څرګندوی کله چې ځمکه سره شی کثافت لرونکی مواد په اوبلن پوړکې غرقيږی اوسپک مواد پورته راځی له دې کبله دځمکې پوښ لږ وزن لرونکې مواد لکه تورې اوکلکې ډبرې لری.
په داسې حال کې چې دځمکې په هسته کې درانه مواد لکه اوسپنه اونکل ډير دی له دې کبله دځمکې دپوښ لاندی چې له درنو اوبلنو فلزاتو نه جوړه شوې دځمکې له پورتنې سطحې څخه دروند وی.
داروښانه شوې هغه برخه چې دفلزاتو ډيرې زيرمې لری زياتره زلزلې په کې پېښيږی. دزلزلې په مهال دځمکې دپوښ لاندې درانه مواد داوخت پيداکوې چې پورته راشی څه ډول چې قرآن عظيم الشأن بيان کړی چې ځمکه خپل چارجونه دکانګو(استفراغ) په څيردباندی غورځوی.

دغرونو دندې

وَجَعَلْنَا فِي ٱلْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمْ

اوپرځمکه مو غرونه ودرول چې له خوزيدواواضطرابه پاتې شی. (الانبيا ۳۱).

دغه آيت وايی چې غرونه دځمکې له لړزيدو څخه مخنيو ی کوی چې داموضوع اوس اوس په جيولوژی علم کې پيژندل شوی ده. پوهانوموندلې چې هرغر دخپل جګوالی لس پنځلس برابره ريښې په ځمکه کې دننه لری. يعنې چې غر لکه يوه ميخ غوندی دننه ځمکه کې ننوتې دی. دبيلګې په ډول ديوريست څوکه چې څه ناڅه ۹ کيلومتره دځمکې پرسردی ۱۲۵ کيلومتره په ځمکه کې دننه ريښه لری.
غرونه دځمکې پوښ دخوځښتونو اوټکرونو په پايله کی مينځته راغلی . کله چې دوه صفحې يوله بل سره ټکر وکړی ځواکمنه صفحه به ښکته لاړه شی اوبله به پورته راشی اوپه دی توګه غرونه اودځمکې لوړې غونډې جوړوی. ښکتنې پوړ به دځمکې لاندې ځی اويوه بيخلنه ريښه به غرونو لپاره جوړوی. نو هرڅومره چې دځمکې يوه برخه اوچته اولوړه وی په همغې کچې به دځمکې پوښ په هغه برخه کې پريړ وی اوبيخلن به دپوښ يا Mantle په مينځ کې به مخکې تللی وی. پروفيسر سياويدا دنړې وتلی جيولوجست وايی: " د وچې دغرونو اود سمندرونو د غرونو په مينځ کې توپير د دوی د مواد په مينځ کې دې. خو دواړه داسې ريښې لری چې دوی استواره ساتی. ".

أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَادًا وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا

آيا ځمکه مو مهد يا بستره اوغرونه مو ميخونه(موړی) جوړنه کړل. (النبا ۷-۶).

وَٱلْجِبَالَ أَرْسَاهَا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغرونه مو ستني (النازعات ۳۲).

"ارسها" يعني ريښه لرونکی ، ثابت اوټکوهل شوی. غرونه دځمکې په پوښ کې غزول شوی اودځمکې لاندی کرښې يو له بله سره تړی. دځمکې دمخ په تثبيت سره غرونه دپوړونو له ښويدو اوپه Magmaباندې دصفحو له تويدو څخه مخنيوی کوی. عينا لکه دلرګيو تختې اوکندې چې يو پر بل ميخ شوی وی. دغرونو په واسطه دغې د تثبيت عمليې ته په ساينس کې Isostasy وايی. ايزوستازی عبارت دی د پوښ د پوړ دقوی توازن پورته خواته اودځمکې دقشرلاندې لورته. هغه ډول چې غرونه دېبرو د ورستېدو ، دخاروی دکمېدو اودکنګل دويلې کيدو له کبله کوچنی کيږی په همدغه ډول کولای شی دکنګلخايونو دجوړيدو ، اوغورځونکو چاودونو اودخاورو دټوليدو له کبله ستر شی.

بناپردې کله چې غرونه سپک شی دموجودې قوې له لارې په مايعاتو کې پورته خواته ټيله کيږی اوپه هغه صورت کې چې غردروند شی دثقل قوی له لارې دپوښ دپوړ لورته ښکته ځی. نن پوهيږو چې دځمکې د مخې دبرين پوړدچاودو له کبله د لامبووهنکوصفحو په څير داوبلنې لاوا په مخ قرارلری. څکه چې ځمکه په ډيرې چټکتيا سره په خپل محور راڅرخی که چيری غرونه دثبات لامل نه وی دغه صفحې به تل دځای دبدليدو په حال کې وای. په دې صورت کې به دځمکې په سر خاوره نه ټوليده او خاورې اواوبو به له يو بله سره تراکم نه کولای ، نباتات به نه راشنه کيدل . لارې اوکورونه به نه شوای جوړيدلای. لنډه داچې ځمکه به دژوندانه لپاره ناممکنه وای.

د الله (ج) په مهربانی سره غرونه لکه دموريو په څيرعمل کوی اوترډيره بريده دځمکې دسطحی دخوځښتونو څخه مخنيوی کوی. اودغه دلوړې پوهې بيلګه سلګونه کاله مخکې په قرآن کې بيان شوی ده.

دغرونو خوځښتونه

قرآن کريم فرمايی چې غرونه ولاړنه دی بلکې تل دخوځښت په حال کې دی.

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه چې جامدوينې ، لکه دوريځو په شان په خوځښت کې دی. (النمل ۸۸).

دغرونو دغه خوځښت دځمکې دقشر دخوځښت له کبله مينځ ته راځی . دځمکې قشر دپوښ په پوړباندې خوځيږی. لومړی ځل يوه آلمانی پوه الفرد وګنر په شلمه پيړۍ کې روښانه کړه چې لويې وچې په لومړی سره کې يو له بل سره نښتې وې اووروسته بيا دخوځښت له کبله يو له بله بيلې شوې اويو له بله لرې شوې.

پنځوس کاله وروسته له ده نه په کال ۱۹۸۰ کې ځمکې پيژندونکی دده دنظريې په حقيقت پوه شوې. پنځه سوه ميليونه کاله وړاندې دځمکې لويې وچې يوله بل سره تړلې وی اوپه سويل قطب کې يې قرار درلود چې پوهانو ورته پانګيا نوم ورکړی. يوسلو اتيا ميليونه کاله مخکې دغه پانګيا په دوو برخو وويشل شوه ، چې ورته ګوندوانا نوم ورکړشوی چې افريقا ، آسترالیا ، انترکتيکا ، اوهند په کې شامل وو. اودوهمې برخې ته يې لوريشيا نوم ورکړی شوی چې اروپا ، شمالی امريکا ، اوآسيا پرته له هنده په کې شامله وه. چې يوسلو پنځوس ميليونه کاله نور دغه دوه لويې وچې په ورو برخو وويشل شوی.

له پانګيا څخه جوړه شوې ټوټه په چټکۍ سره څوسانتی متره په کال کې خوځښت لرې چې دغه حرکت دځمکې پيژندوکو له خوا داسې تشريح شوی دی:

دځمکې قشر اودپوښ دپورپورتنۍ برخه چې سل کيلومتره پريړوالی لری په داسې پانو ويشل شوې چې Plates پلا تس په نامه ياديږی. شپږ لوی پانې يا صفحی اوډيرې نوری وړوکې پانې دی. دپانودفرضيې له مخې دغه پانې دځمکې په سر حرکت کوی چې زيادتره يې لويې وچې له ځان سره وړی. دلويو وچو خوځښت په کال کې له يوه نه ترپنځو سانتی مترو پوری اټکل شوی دی. اوځکه چې داپانې تل په خوځښت کې دی دجغرافيايی بدلونونو سبب ګرځې دبېلګې په ډول داطلس بحر هرکال يوڅه پراخيږی.

مهم تکی دادی چې قرآن غرونه لامبو وهونکی اوخوځيدونکی ښوولی اواوسنۍ پوهه هم لويې وچې خوځيدونکې جوتوی اودا خوځيدنه داسې نه ده چې په سترګو وليدل شی پس آيا دامعجزه نه ده هغه څه چې په شلمه پيړۍ کې خلک پری پوه شول په اوومه پيړۍ کې بيان شوی وو په داسې حال کې چې هغه وخت به دومره خلک ددی آيتونو په اصلی مفهوم نه پوهيدل اودا بل دليل دی دالهی کلام په اعجاز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمرختو اولویدو بیلابیل ځایونه

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ

قسم په خدای دمشرقونو اومغربونو چې موږ قادریو. (المعارج ۴۰).

دمشرق یا ختیز اوهم لویدیز لپاره دجمعې صیغې کارول داڅرګندوی چې لمر یواځې له یوه ځای نه نه راخیژی اونه هم په یوه ټکی کی لویږی اودالله قسم په دی موضوع دهغه اهمیت باندې ټینګار کوی.
ځمکه په خپل ځان ۳۰-۲۷ درجه زاویې باندی راڅرخی. ددې زاوی له کبله اودځمکې دشکل دګرد والی له کبله دلمرورانګې تل په یوه زاویه پرځمکه نه لویږی ، بنا پردې کله چې څوک داستوا له کرښې نه لری واوسی کولای شی ووینی چې دکال په اوږدو کې دلمر ختل اولویدل په بیلابیلو ټکو کې واقع کیږی.
څوک چې داستواد کرښې پر سروی تل دلمر ختل اولویدل په یوه ځای دلویدیز اوختیز کې وینی. اوڅرنګه چې عربستان داستوا کرښې ته نږدی دی په بیلابیلو ټکو کې دلمرلویدل دلیدو وړنه دی اوداسی ښکاری چې لمر له همغې یوې نقطې راخېژی اوپه یوه نقطه کې لویږی. خو ددې موضوع حقیقت قرآن څرګند کړی. (والله اعلم).

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول

أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَأۡتِي ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا مِنۡ أَطۡرَافِهَاۚ

آیا ویی نه لیدل چې موږدځمکې عزم کوو اودهغه له شاوخوانه یی رالنډوو. (الرعد ۴۱).

ځمکه دالفا ، دذرو له لارې چې له لمر نه پروتون اوالکترونونه راځی تر یرغل لاندې نیول کیږی ، دغه لمریز بادونه دېرخواکمن وی اوکولای شی چې دځمکی اتوموسفیر دځمکې له کرې نه جلاکړی خودځمکې مقناطیسی ساحه یی نه پریږدی چې ځمکې ته زیان ورسیږی. دغه راز یادشوی آیت کولای شی په قطبونو کې دځمکې نقصان ته اشاره وی . په اوس وخت کی دځمکې دقطبونو دکنګلونو د تدریجی ویلې کیدو له کبله دسمندرونو د اوبوکچه مخ په لوړیدو ده . چې دغه داوبو زیاتیدنه به کرارکرار دځمکې وچه راکمه کړی. د (ننقصها من اطرافها) جمله ممکنه ده په سویل اوشمال کې دځمکې دساحلونو دنیولو په مانا وی.
نیویارک تایمز داسې رپوټ ورکوی:
" په وروستی پیړۍ کې دځمکې تودوخه دفارنهایت یوه درجه لوړه شوی اودقطبی کنګلونه دویلی کیدو چټکتیا ډیره شوې. دکاوارد دفضای انستیتیوت پوهان چې دامریکا دخلایی چارودموسسی NASA ناسا پورې اړوند دی لاسته راغلی رقمونه په ۱۹۵۰ ، ۱۹۶۰ و ۱۹۹۰ کلونو کې سره پرتله کړی چې پایلې یی دا جوتوی چې دقطبی کنګلونو پرېړوالی پنځه څلوېښت په سلوکې کوچنی شوی.
دغه راز په مصنوعی اقماروکې اخستل شوی تصویرونه داڅرګندوی چې دځمکې دقطبونو کنګلونه په دې وروستیو کلونو کې دیر لږ شوی دغه موندنې کیدای شی دغه آیتونه تفسیر کړی.
شریدل یا نقصان دځمکې په شاوخوا اویا دځمکې په وروستی برخه کې چې په قرآن کې یادشوی ممکنه ده یوې بلی علمی پیښې ته هم اشاره کړې وی.
دغه حقیقت چې ځمکه دخپل محور په شاوخوا راڅرخی اوبنه یی بشپړه کروی نه ده بلکې په دواړو قطبونو کې یوڅه کښکاګل شوی ده (شکل Geoid).
څېړنو ښوولی چې دځمکې قطر داستوا دلیکې په دوام کې په خپل محور دڅرخیدو دقوی له کبله مخ په زیاتیدودی اوله محور سره یی موازی قطر په دوو انجامونو یا دوو قطبونو کې مخ په کمیدو دی . اوځکه چې ځمکه تل په خپل محور راڅرخی دغه بدلونونه به لاهم پیښیږی. د ننقصها کلمه هم نااستمراری حالت لری اوپه دواړوانجامونو کې دوامداره کمښت جوتوی.
دآسمانی اجرامو مدورشکلونه په هغو کې دثقل دقوی داغېزې له کبله مینځته راغلی. په داسې حال کې چې کروی شکل مطلق نه وی بلکې په قطبونو کې یوڅه هوار اوداستواپه محیط کې وتلی وی. دناسا NASA دشمېرنو له مخې افقی قطر یا داستوا دسطح قطر ۶۳۷۸.۱ کیلومتره اومحوری قطر یا بین القطبی ۶۳۵۶.۸ کیلومتر ه ده یعنې ۰.۳ فیصده فرق ددواړو په مینځ کې شته.
دځمکې دشکل دغه ماډل چې په کال ۱۶۸۷زیږدیز کې دنیوتن له خوا وړاندې شوی ، سلګونه کاله مخکې له قرآنه اخیستل کیدای شوای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه

وَٱلۡأَرۡضِ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ

(قسم) په چاوديدونکې ځمکې (الطارق ١٢).

د "صدع" کلمه دچاوديدلو ځيرې کيدلو ، اوبېلېدلو په ماناده دالله سوګند په دې موضوع دهغه اهميت جوتوی. په ١٩٤٦-١٩٤٥ کلونو کې پوهان دسمندرونو تل ته دځيرنو لپاره ورغلل . يوه مهمه مسأله چې ددې څېړنو په ترځ کې وموندل شوه دځمکې چاودلی جوړښت وو. دځمکې دبرين قشر دسترو چاودو له لارې چې لسګونه زره کيلومتره اوږدوالی لری ټوټه ټوټه کېږی . دغه چاودونه له شمال نه دسويل لوری ته اوله ختيز نه لويديز لوری ته ادامه لری. پوهان په دې هم پوه شول چې په سمندرونو کې ددغو ټوټو لاندې دمګماMagma پنډوالی سل نه تر يوسلوپنځوسو کيلومترو پوری رسېږی.

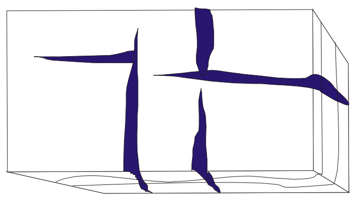

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې چاودوله کبله لاوا دبحرونو مخ ته وځي ، اوپه دې ترتیب یوه زیاته اندازه تودوخه له لاسه ورکوی او د سمندری غرونو دډبرو ټوټې هم جوړیږی. که ځمکې دغه جوړښتونه نه درلودلای تړوله تودوخه به دځمکې دمخی له لاری ضایع شوی نه وای اوپه پایله کې به د ډیرې تودوخې له کبله دځمکې پر سر ژوند ناممکنه وای.
دداسې یوې مغلقې مسألې توضیح چې په نوې ټکنالوژی سره مطالعه شوې څوارلس پیړی مخکی په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن یوه معجزه بللی شو.

د اوسپنې معجزه

وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ

اود غه راز اوسپنه مو نازله کړه چې په هغه کې شدید قوت اوډېرې ګټې دی لپاره دخلکو. (الحدید ۲۵).

د انزلنا کلمه چې دښکته لیږلو په مانا ژباړل شوې کیدای شی داوسپنې لپاره داستعارې په ډول کارول شوی وی اوهدف په کې داوی چې یو ګټورشی خلکو ته ورکړشوی. اوکه هغه کټ مټ د لاندې تویدلو په مفهوم لکه چې دباران لپاره کارول شوې په دې صورت کې دقرآن ستره علمی معجزه څرګندوی.
دستوروپېژندنې معاصره پوهه وایی هغه اوسپنه چې په ځمکه کې شته دبهرنۍ فضا له ډیرو سترو ستورو څخه راغلې. نه یواځې دځمکې اوسپنه بلکې دټولې شمسی منظومی اوسپنه له بهرنۍ فضا څخه راغلې ، ددې دلیل دادی چې دلمر تودوخه داوسپنې دجوړیدولپاره کافی نه ده . دلمر په سطح کې شپږزره سانتی ګریده اودلمر دهستې تودوخه شل میلویونه سانتی ګریده ده. اوسپنه له لمر نه په ډیرو لویو ستوروچې دتودوخې درجه په هغو کې څو سوو میلیونو درجو دسانتی ګریدو ته رسیږی تولیدیږی. کله چې داوسپنې کچه په یوه ستوری کې له یوه ټاکلی بریده ډیره شی دیوه ځلیدونکی ستوری غوندې چاودنه کوی اواوسپنه یی فضا ته آزادیږی.

دنواNova په نامه دچاودنو مخکینې شواهد شته ، داوسپنې (Fe-60) ډیره اندازه دسمندرونو په تل کې دیوه سترې نواSupernova چاودنې ښودنه کوی چې ۹۰ نوری کاله مخکی چې له پنځومیلیونو کلونو سره برابریږی واقع شوی. دجیولوژی په پوړونو کې دډیرې اندازی ایزوتوپونو شته والی ددې ښودنه کوی چې په دې نږدې وختو کې په لنډه فضا کې دهغو ذرې جوړې شوی اووروسته ځمکې ته لېږدول شوی.
قرآن په اوومه زیږدیزه پیړۍ کې روښانه کړی چې اوسپنه په ځمکه کې نه ده جوړه شوې بلکې نازله شوې یا له پاسه رالېږل شوې. اویواځې الله (ج) دی چې پوهه یی په هرڅه رسیږی.
د "و" کلمه (دلته ددغه راز مانا ورکوی) هم په آیت کی اوهم دشلمې پېړۍ دنجوم په علم کې واضح شوې چې له اوسپنې برسیره نورمواد هم په نورو ستورو کې جوړیږی اوبیا ځمکې ته توېږی .
خو په دغه آیت کې داوسپنې په اهمیت ټینګارشوی . مایکل ونتن وتلی مایکروبیولوژیست داوسپنې داهمیت په هلکه وایی :
" دژوند لپاره ډیر مهم فلز اوسپنه ده ، په غټوستوروکې همدغه داوسپنې زیرمې دی چې دناوا دچاودنو لامل ګرځی اوبیا په خلاکې یی اتومونه خپریږی. ددروندوالی له کبله داوسپنې اتومونه دځمکې دمرکزلورته ځی اودډیر لوړحرارت دجوړیدولامل ګرځی چې دغه تودوخه دکیمیاوی تفریق زمینه مساعدوی اودځمکې داتوموسفیر ګازونه اودهایدورسفیر پوړجوړوی.
دځمکې په هسته کې اوبلنه اوسپنه دیوې سترې ډاینمو په څیر کارکوی اودځمکې مقناطیسی ساحه جوړوی. دځمکې مقناطیسی ساحه دوان آلن ملابندونه جوړوی چې ځمکه له خلا څخه د ورانوونکوو ړانګو له شر څخه چې دفوق العاده انرژۍ درلودونکې وی ژغوری.
داوسپنې له شته والی پرته ژوند دکاربن په اساس ناممکنه دی ، اوهیڅ هغه څه چې پورته یاد شول نه شوای جوړیدلای. هیمو ګلوبین نه شوای جوړیدلای اوداسی کوم فلز به نه وای چی په میتابولیزم کې داحتراق سبب ګرځیدلای وای.
د ژوندانه او اوسپنې په مینځ کې ځواکمنې اړیکې ، دوینې سره کرویات او ځینې رنګینه ډیر لرې ستوری نه یواځې دژوند اړیکې له فلزاتو سره بلکې د نړۍ دوجود لپاره څرګندوی. (Biocentricity)."
نو پراوسپنه دټینګار اهمیت په قرآن که واضح شوی. دالحدید سوره دوه نور مهم ریاضیکی اړخونه هم لری: الحدیددقرآن ۵۷ سوره ده ، د "ابجد" له نظره الحدید مساوی ده له ۵۷ سره

- اوحدید د ابجد له نظره ۲۶ ده اود اوسپنې اتومی نمبر هم ۲۶ دی.

یو آلمانی پوه د ډاکتر فرندریاس یوردن په نامه داوسپنې داکساید ذری دسرطان ناروغی ددرملنې لپاره هم کارولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پطرولوجوړښت

ٱلَّذِى خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَٱلَّذِى قَدَّرَ فَهَدَىٰ وَٱلَّذِىٓ أَخْرَجَ ٱلْمَرْعَىٰ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحْوَىٰ

هغه چې هرڅه یې پیداکړل اوسم یې کړل هغه چې اندازه یې کړل اولارښوونه یې وکړه هغه چې شنه ګیاه یې راوویستله اوهغه وخت یې وچ کړل اوتوریې کړل. (الاعلی 2-5).

څه ډول چې څرګنده ده پطرول په سمندر کې دنباتاتو اونورو ژوو له پاتې شونو څخه جوړیږی ، میلیونونه کاله وروسته کله چې دغه پاتې شونې په سمندرونو کې ورستې شوې په یوې غوړې مادې واووښتې. چې دغه مواد دختو اوډبرو لاندې په پای کې په نفتواوګازو بدلیږی . دځمکې دقشر خوځښت ځینې وخت په سمندر کې دتحجر لامل ګرځی اودنفتو حجری په زرګونو مترو لاندې خښیږی. ځینې وخت دغه نفت دډبروله سوریو څخه راوځی اوله څوکیلومترو لاندې نه ځان دځمکې سطحې ته رسوی چې دلته بیا تبخیریږی او قیر یې په ځای پاتې کیږی.
درې دغه یادشوی ټکی په ۲ او۴ پورتنیو یادوشوو آیتونو کې دنفتو دجوړښت له پړاوونو سره سمون خوړلای شی . په ډیر ګمان د "المرعی" کلمه یعنې شنېلی کیدای شی دنفتو دجوړیدو لومړنۍ مادې ته اشاره وی. دوهمه کلمه چې دپام وړده د "احوی" کلمه ده چې دتوربخوند شنیلی لورته اشاره ده . دغه کلمه کولای شی چې له نباتاتو نه پاتې شوی د فاضله موادو ورستېدل توضیح کړی ، چې دځمکې لاندې لاهم توریږی. اوداکلمه په "غثاء" ستایل کېږی چې دپریکړ شوی شنه واښه په مانا ده. دغه راز کیدای شی دهغو موادو په مانا راشی چې داوبو له لاری راوړل شوی وی یا داسی چې داوبو سر ته له ځمکی رااخستل شوی وی. په حقیقت کی نفت هم له ځمکی نه رابهېږی اودیوې تورې شنې بخوندې څک لرونکې مادې په څیر بهیږی نو وینو چې د"غثاء احوی" کلمه څومره په مهارت اوپوهې سره په دغه آیت کی کارول شوې. څه ډول چې مو ولیدل دنباتاتو بدلیدل په اوبلنوسریښناکواوتورو موادو باندې ډیر مشابهت لری له نفتو سره ، ددغې موضوع بیانیدل په داسې وخت کې چې خلکو لا نفت او له هغو څخه لاسته راغلی مواد لکه پطرول نه پیژندل په خپله دقرآن کریم یوه معجزه ده.

د وخت نسبیت

د وخت دنسبیت حقیقت باندې پوهان اوس پوه شوی اوانیشتین دشلمې پیړۍ په لومړیو کې دغه فرضیه بیان کړه . اوهغه ثابته کړه چې وخت له کتلې اوسرعت سره اړیکی لری. په داسې حال کې چې قرآن کریم ډیر مخکی دوخت دنسبیت مسأله بیان کړی ده.

وَإِنَّ يَوْمًا عِندَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ

هغه یوه ورځ دالله په وړاندې لکه زرکاله ستاسو په شمېر ده (الحج ۴۷).

تَعْرُجُ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

... هغه ورځ چې دپنځوس زروکلونو سره برابره ده (المعارج ۴).

له پورتنی آیت نه په روښانه توګه دوخت دنسبیت مسأله څرګندیږی.

په شپږوورځو کې پیداکیدل

إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ

ستاسو هستونکی الله چې ځمکه اوآسمانونه یې په شپږو ورځو کې پیداکړل (الاعراف ۵۴).
بله موضوع چې دقرآن اوننی ساینس په مینځکې همغږی جوتوی هغه دنړی عمر دی . پوهانو دنړی ټول عمر دشپاړسوو نه تراوولسومیلیاردو کلونو پوری اټکل کړی دی . قرآن وایی چې نړۍ په شپږو ورځو کې پیداشوې دغه دوه وخته سره له دې چې په ظاهره له یوبل سره په تضاد کې ښکاری خو په حیرانوونکی ډول یوه له بل سره ورته والی لری په حقیقت کې دغه دواړه رقمونه صحیح دی یعنی چی نړۍ په شپږو ورځو کی چې زموږ له اووه لس میلیاردو کلونو سره معادله ده پیداشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینیشتین په کال ۱۹۱۵ کې روښانه کړه چې زمان نسبی دی یعني دوخت بهیر د خلأ ، چټکوالی اودجاذبې قوې له نظره سره توپیرلری . په قرآن کې دشپږو ورځو یادونه کیدلای شی دشپږو پړاوونو په مانا وی

ځکه په ځمکه کې یوه ورځ څلیریشت ساعته وی په داسې حال کې چې دنړۍ په یوه بله برخه کې دبیلو شرایطو لاندې یوه ورځ له دی نه ډیره لنډه یا هم اوږد ه وی . دبیلګې په ډول دنپتون دکرې یوه شپه اوورځ څوارلس ساعته اولس دقیقې ده اویو کال یې له ۸ ، ۱۶۴ ورځو سره برابر دی . برسېره پردې دیوم کلمه نه یواځې دورځې بلکې دعصر ، زمانې ، پړاو ، شپې اووخت په مانا هم ده.

دنړۍ په لومړی پړاوکې ، وخت ډیر ژر له هغه څه نه چې موږ یې اوس وینو تیریده ، ځکه کله چې دسترې چاودنې په وخت کې ټوله نړۍ لکه دیوه زبېښل شوی ټکی په شان ؤ . دنړۍ ارتبدل دسترې چاودنې په پایله کې دهغې بریدونه دمیلیونونو کلونو په کچه پراخ کړل په حقیقت کې هغه وخت په خلأکې دنړۍ کش کیدل په نړۍ کې دسترو مهمو انشعابونو لامل شو.دسترې چاودنې دشپې انرژۍ دزمان یا دوخت چلند زرمیلیارده واړې له نن څخه ورو کړ. کله چې نړۍ پیداکېدله دوخت چټکتیا زرمیلیارده برابره له نن څخه چټکه وه. یعنی چې زرمیلیارده دقیقې زموږ معادلې دی دنړۍ دهستۍ له یوې دقیقی سره. که شپږ ورځې وشمېرومعادلې به وی له شپږ زره میلیارده ورځو سره ، ځکه دنسبیت دقانون په پام کې نیولو سره نړیوال وخت زر میلیارده برابره دځمکې دکرې له دوخت نه چټک دی. بیانو شپږ زره میلیارده ورځې مساوی دی له ۱۶۴۲۷ میلیونه کاله سره.

کاله 16427104723 = 365، 25 / ورځې6000000000000

له بل پلوه دخلقت هره ورځ مساوی ده دځمکې دکرې دبیلابیلو له دورو اوپړاوونو سره. دلیل دادی چې هرڅومره نړۍ پراختیا موندلې وای دوخت بهیر به ورو شوی وای. ځکه چې دنړۍ جسامت له کله نه چې دیوه ټکی په شان وه دوه برابره شو نودوخت چټکتیا نیمایی ته راښکته شوه. که دخلقت هره ورځ دځمکې دکرې دوخت له مخې محاسبه کړو لاندې پایلې په لاس راځې:

- دخلقت پیل ته په پاملرنې سره دپیدایښت لومړۍ ورځ چې ۲۴ ساعته کېږی برابرېږی دځمکې دکرې له اتومیلیاردو کلونو سره.
- دوهم څلیریشت ساعته چې دنړۍ جسامت دوه برابره شو اوچټکتیایی نیمای شوه دځمکې دکرې له څلورو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- په همدی توګه دریمه ورځ دځمکې دکلونو له دوو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- څلورمه ورځ دځمکې له یو میلیارد کلونو سره معادله ده.
- پنځمه ورځ دځمکې دکلونو له پنځه سوه میلیونو کلونو سره معادله ده.
- اوشپږمه ورځ دځمکې له دوه نیم سوه میلیونو کلونو سره معادلېږی.

نو د نړۍ ددې شپږو ورځو مجموعه دځمکې دپنځلس میلیارده اواووسوه پنځوس کلونو سره معادله ده. دغه موضوع په یوه ویشتمه پیړۍ کې روښانه شوه حال داچې څوارلس پیړۍ مخکې تردې په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن اوساینس په مینځ کې دهمغږی اومعجزی څرګندوی دی.

دتقدیر حقیقت

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

اوتاسو هېڅ هم نه غواړی پرته له هغه څه نه چې الله (ج) یې وغواړی او الله (ج) پرهرڅه پوه اودحکمت درلودونکی ؤ اودی (الانسان ۳۰).

پروفیسر بینامین لیبت په کال ۱۹۷۳ دکلفورنیا په پوهنتون کې څېړنې وکړې چې داسې څرګندویی کوله چې زموږ تصمیمونه ټول مخکې له مخکې په دماغ کې تنظیم شوی. اوشعور نیمه ثانیه وروسته له هوډ اوتصمیم څخه په کارلوېږی . داعصابو یوبل متخصص موضوع داسې روښانوی: "مو ږ اصلاً په ماضی کې ژوند کوو اوزموږ شعور لکه دیوه مونیتور(دتلویزیون ښینه) غوندې دی چې هرڅه موږ نیمه ګړۍ وروسته ښکاروی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنا پردې زموږ هیڅ یوه تجربه داوسنی زمان سره تړاو نه لری اوهرڅه نیمه ثانیه وروسته له اصلی پېښې نه منځ ته راځی.
داکتر لیبت خپلې څېړنې پرته له دې چې انستېزی ته اړتیا پیداشی په دماغ باندی دجراحی عملیاتو له لارې په داسې حال کې چې هغه کس بشپړ ویښ ؤ ترسره کړې. لیبت ترعملیاتو لاندې شخص ددماغ ټاکلې برخه دبریښنا په واسطه تحریک کړه داسې چې فکر وکړی له لاس سره یې یو څه لګیدلی. ترعملیاتو لاندی کس وویل نیمه ثانیه مخکی دده په لاس یو څه ولګیدل . له دې اندازه اخستنې سره لیبت دې پایلې ته ورسید چې ټول ادراکونه دماغ ته لیږدول کیږی اوداچې هرادراک تر شعورلاندې تحلیل اوتعبیریږی زه یا Ego له هغه څخه نه خبریږی. ددې لپاره چې پرهغو معلوماتو چې مخکی زموږ له فکر کولوروښانه شوی پوه شو ، هغه له یوڅه ځنډ نه وروسته زموږدماغ ته لیږدول کیږی.
یعنی ، د یوې عضلې دحرکت ورکولو لپاره تصمیم مخکې له هغه نیول کیږی چې زموږ شعور یې اړتیا وینی. تل دعصبی ادراک اوله هغه فکر نه زموږ دخبریدو ترمینځ یوواټن اوورسته والی وجود لری. په بله وینا موږ هغه وخت له خپل تصمیم نه خبریږو چې له مخکی نه یې پریکړه شوی. داځرګندوی چې هرفکر ، عاطفه ، احساس اوحرکت مخکې له دې چې زموږ شعور پرې پوه شی پېښیږی. اوله دې نه داڅابتېږی چې راتلونکی په پریکنده توګه زموږ له واک نه وتلی.
په یوه بله تجربه کې همدغه فروفیسر تر تجربې لاندې خلک په خپل واک کې پریښودل څو چې خپلې ګوتې دیوبل په وړاندې جګې کړی ، اوخپله یې دهغوی دماغ ترخپلې نظر لاندې ونیو. په واقیعت کې دعمل داجرا لپاره ددماغ دحجروفعالیت مخکې له دې چې هغه شخص تصمیم ونیسی پیل شو. په بله وینا د(وکړه یا مه کړه) قومانده شخص ته ورسیده ، وروسته له هغه دشخص دتصمیم نیولو قومانده دماغ ولوستله اوشخص وروسته له نیمې ثانیې څخه پرهغه خبر شوی. شخص تصمیم نه نیسی چې څه وکړی اوڅه ونه کړی بلکې له مخکې نیول شوی تصمیم عملی کوی.البته دماغ یو بدلون راولی اوهغه دادی چې هرډول داسې شواهد چې داسې څرګنده کړی چې ګواکې داهرڅه له مخکې نه پیښ شوی هغه له مینځه وړی. په همدې دلیل هغه وخت ته چې موږ اوس وایو په حقیقت کې داسې ژوند کوو چې له مخکې نه ټاکلی شوی.
داتجربه جوتوی چې هرڅه دالله دغوښتنې مطابق ترسره کیږی.

د زوجونو یا جوړو پیدایښت

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ سپېڅ

لی دی هغه الله چې ټول یې جفت پیداکړل ، هغه څه چې په ځمکه شنه کیږی ، اوله دوی نه (راپیداکیږی)اوپه هغه څه چې نه پوهیږی دوی. (یس ۳۶).

زوج یا جفت دښځې اونر په مانا کارول کیږی په داسې حال کې چې دهغه څه په هکله چې خلک نه پوهیدل لا ستره مانا لری. په ریښتیا هم هغه وخت یواځې ددې کلمې یوه مانا باندې خلک پوهېدل. دپال دیرک په نامه یو انګریز فزیکپوه په دې موندنې سره چې ماده په جفت ډول پیداشوې ، په کال ۱۹۳۳زیږدیز کې یې دنوبل جایزه خپله کړه. هغه په ماده کې دزوجیت اودمخالفو ځانګړتیاو درلودنکو پدیده ښکاره کړه لکه دمثبت چارج درلودنکی پروتون اودمنفی چارج درلودونکی الکترون. هره ذره خپله مخالفه ذره چې دمخالف چارج درولودنکی وی دفع کوی. د (Uncertainty Rotation) نظریه وایی چې هرچېرې اوهروخت دجفتونو خلقت اوله مینځه تلل یې په خلا کې واقع کیږی.
دجفتونوبله بېلګه نباتات دی ، نبات پېژندونکی سل کاله وړاندې په نباتاتو کې دجنسونو په توپیر پوه شول . په داسې حال کې چې الله (ج) څوارلس پیړی مخکې دغه موضوع په خپل کتاب کې روښانه کړې:

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

اوله آسمانه مو اوبه راولېږلې اوپه هغومو ډېرګټه لرونکی زوجونه راشنه کړل (لقمان ۱۰).

د اتومونو ذرې

له پخوا څخه پوهانو داموندلې وه چې دمادې کوچنی ذره اتوم ده اواتوم دتجزیې وړنه دی خو اوس اوس ساینس په دې پوه شو چې اتوم هم تجزیه کیږی.

لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذ… وَلَا أَصْغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ نه پاتې کيږي له هغه نه په اندازه د ذرې په آسمانونو اوځمکه کې اوهرڅه چې کوچنی يا لوی له ذرې نه وی اوهرڅه په کتاب کې ښکاره دی (سبا ۳).

دا آيت اتوم اوله هغه نه کوچنيو ذروته اشاره لری.
ترڅه باندې دوه لسيزو وړاندې (ددې کتاب ترليکلو) پروتون اونيوترون داتوم کوچنی ذرې پېژندل کيدې په دې وروستيو کې ان هغه کوچنۍ ذرې موندل شوی چې پروتون اوالکترون ترې جوړشوی. په دې اړوند يوه ځانګړی څانګه چې دپراکتيکال فزيکس په نامه يادېږی جوړه شوې څو چې دغه ذرې ترڅېړنې لاندې ونيسی. دذروی فزيک مطالعې ښودلې چې پروتونونه اونيوترونونه له نوروذرو چې دکوارک په نامه يادېږی جوړشوی. ددې ذرولوی والی دانسان له پوهې نه بهردی يعني 10^{-18} ۱۰متره (يو پر 1000000000000000000 برخه د متر).
دپام وړ بل ټکی په دې آيت کې داتوم وزن دی . دمثقال کلمه داتوم وزن ته اشاره کوی. داهم موندل شوې چې الکترونونه ، پروتونونه اونيوترونونه يو ځای شوی اواتوم يې جوړکړی اوهغه ته وزن ورکوی. اودا دقرآن يوه بله معجزه ده چې داتوم له تجزيې او اوله وزن نه يې بحث کوی.(اتومی وزن ډېر کوچنی وی چې دمندليف په جدول کې د عناصرو وزن يادشوی اوکله چې قرآن نازليده اتوم لا چا نه پېژانده وزن خو يې لاپرېږده خو قرآن په صراحت سره په پورتنی آيت کې دمثقال له کلمی نه چې له ثقلت نه اخستل شوې يادونه کوی اود ذری لپاره دروند والی ته ګوته نيسی. پښتوژباړونکی)

تياره يا تور سوری

په شلمه زيږديزه پېړۍ کې دخلاپه هکله ډيرې موندنې وشوې. چې له هغې ډلې نه يوه يې په دې وروستيو کې څرګنده شوې اوهغه تياره سوری دی. دغه سوری هغه وخت جوړېږی چې يو ستوری خپل ټول دسونګ توکې مصرف کړی ، دغه ستوری انقباض کوی اوپه يوه تورسوری په لايتنهای کثافت سره چې حجم يې له صفر سره مساوی کيږی چې يوه ډېره زوروره مقناطيسی ساحه لری بدليږی. دغه تورسوری په ډېرو ځواکمنو تلسکوپونو سره هم دليدو وړنه دی. ځکه چې دهغه دثقل قوه دومره ځواکمنه ده چې نور يا روښنايی نه شی کولای له هغه نه وتښتی ، خو تورسوری دهغې مقناطيسی قوې چې په خپل شاوخواکې يې جوړوی موندل کيدای شی.
دتورسوری اصطلاح Black hole لومړی ځل په کال ۱۹۶۹ ميلادی کې ديوه امريکايی فزيکپوه جان هويلر په نامه وکارول شوه . مخکې داسې انګيرل کيده چې ټول ستوری ليدلای شو ، په داسې حال کې چې وروسته څرګنده شوه چې داسې ستوری هم شته چې موږ هغه ليدلای نه شو ځکه دهغو ی رڼا ختمه شوې او له مينځه تللی (Collapsed) ده. له داسې يوه سوری نه چې فوق العاده کثافت ولري اويو کوچنی ځای په خلأکې ونيسی نور نه شی کولای تير شی ، دهغه لايتناهی دثقل قوه ډېر چټک شيان حتی دنور کوچنۍ ذرې (Photon) ځان ته جذبوی. دبېلګې په ډول ديوه ستوری دسوځيدو پړاو چې درې ځلې له لمر نه ستر وی اوتر پايه وسوځيږی ، ديوه تورسوری(سوړې) د ۲۰ کيلومترو په قطر شی په هره توګه به ديوې تورې سوړې په څير شی اودليدو وړ به نه وی ، خو په نامستقيم ډول به خپله اغيزه هرومرو په نوروآسمانی جسمونو څرګندوی اوپه دی توګه به خپل شتون ثابتوی.
کيدای شی دامبارک آيت همدې موضوع ته اشاره کوی:

وَمَآ أَدۡرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ٱلنَّجۡمُ ٱلثَّاقِبُ

اوڅه ډول پوهيدلای شې چې طارق څه دی ،هغه ستوری چې نفوذکوی(په تياره کې) (الطارق ۳-۲).
برسېره پردې ډېر لوی ستوری هم دخلأ يوه برخه په ځان کې رانغاړی. تورسوری نه يواځې دخلأ دتاوراتاويدو لامل کرځی بلکې ديوې ټوټه کيدو لامل هم کرځی. دغې موضوع ته په قران کې اشاره داڅرګندوی چې داکتاب يواځې د الله (ج) کلام دی.

فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتۡ

هرکله چې ستوری بې نوره اومحوه شی (المرسلات ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبضانی ستوری

دالطارق دسورې په لومړیو آیتونو کې د "طارق" کلمه دطرق له ریښې نه دکلک وهلو په مانا چې غږ جوړکړی اخستل شوی دی . که په دې آیت کې په احتمالی توګه دنبض الوتلو یعنې همغه له غږ سره دوهلو په مانا وی په یوه مهم علمی خبره باندی دلالت کوی . په وروستی آیت کې وایی چې طارق هغه ستوری دی چې په شپه یا په تیاره کې نفوذ کوی . په شپه کې پیداکیږی مخکې ځی ، نبضان لری چتک اوپریکونکی دی. اوقسم یی یاد کړی اوپه هغه باندی سوګند کول دیوې مهمې علمی موضوع په اهمیت باندې دلالت کوی.
هغه څیړنې چې جوسلین بل بورنل په کال ۱۹۶۷ کې دکامبریج په پوهنتون کې کړی د یوه منظم راډیوی زیګنال له لارې یی داخبره تایید کړه. مخکې له هغه څرګنده نه وه چې آسمانی جسمونه دزړه په شان دنبض وهلو ځانګړنه لری . په کال ۱۹۶۷ کې ستوروپېژندونکو روښانه کره کله چې یوه ماده په خپله هسته کې متکاثفه شی ، دخپل ځان په شاوخوا په څرخیدو راځی اودهغه مقناطیسی ساحه هم په څرخیدو راځی اوډیره قوی کیږی. دبېلګې په ډول زرمیلیارده یا یو تریلیون ځلې دځمکې دمقناطیسی قوی څخه ځواکمنه کیږی. هغوی داسی جسمونه وموندل چې په ډیره چټکۍ سره تاویږی اوقوی رادیویی څپې دیوه مخروط په شان له خپل ځانه خپروی.
وروسته ډیر ژر څرګنده شوه چې ددغه زیګنال سرچینه دنیوترونی ستورو ګرځیدل دی . دغه نیوترونی ستوری نوی موندل شوی چې دنبضانی یاPulsar په نامه یادیږی. دغه نبضانی ستوری چې د روښانه ستورو دچاودنې په پایله کې مینځ ته راځی دډیری کتلې اوروښنایی اوچټک خوځښت درلودونکی وی. ځینې دهغوی ۶۰۰ ځلې په یوه ثانیه کې په ځان راڅرخی.
دنبضانی کلمه چی له نبض څخه اخستل شوې دخوځښت کولو یا منظم ښوریدو په مانا ده چې په هرځل ښوریدو کې منظم انقباض اوانبساط ښکاره کړی. اودغه موضوع مخکې له دې چې دغه نبض وهونکی ستوری وموندل شی په قرآن کریم کې یاده شوې ده.
نیوترونی ستوری په خپل ځان یا خپله هسته کې دراغونډیدو په پایله کې له ډیرو سترو ستورو څخه مینځته راځی. یو فوق العاده متراکمه کتله دڅرخیدو په بې ساری خوځښت سره دستوری دوزن اومقناطیسی ساحې په اخستو سره هغه ته فشار ورکوی اوپه ځان کې یی راغونډوی . ددغو نیوترونی ستوور بې سارې مقناطیسی ساحه چې چټک څرخېږی درادیوی څپو دلېږلو لامل ګرځی چې په ځمکه کې دسنجولو جوګه دی. دطارق دسوری په دریم آیت کې دثاقب کلمه یعنې نفوذ کوونکی ، مخکې تلونکی اوسوری کونکی مانالری دابنکاروی چې ستوری په تیاره کې یو سوری جوړوی . له داسې ستورونه چې څو برابره له لمر څخه غټ دی جوړشوی نبض وهونکی ستوری داسې آسمانی جرمونه دی چې پوهیدل پری څه آسانه کارنه دی ، له همدې امله سوال شوی چې څه ډول به پوه شې ؟
(و ما ادراک ؟).

د شعری ستوریSirius

دقرآن یوه بله معجزه دشعری ستوری یادونه ده چې په یوویشتمه پیړۍ کې پېژندل شوی.
دنجم سوری په ۴۹ آیت کې دشعری ستوری یادونه دپام وړ ده . دشعری ستوری په شپه کې ستر اوځلیدونکی ستوری دی چې دپوهانو دڅیړنو له مخې په اصل کې دوه ستوری دی . لوی ستوری یی شعری .الف یا Sirius-A چې ځمکې ته نږدی دی اوروښانه دی ، دوهم یی کوچنی دی اوله تلسکوپ پرته دلیدو وړنه دی د شعری-ب یا Sirius-B په نامه یاد یږی.
دشعری د ستوری مدار بیضوی دی اویو دور چې دیوه واحد مدارپه شاوخوا راڅرخی ۴۹،۹ کاله موده نیسی. دغه موضوع د هاروارد ، اوتاوا و لینستر دپوهنتونو له له لوری ثابته شوه په داسې حال کې چې دنجم دسورې ۴۹ و ۹ آیتونو څوارلس سوه کاله مخکې له هغی نه یادونه کړې وه .

وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ ٱلشِّعْرَىٰ

اوهغه دی دشعری دستوری رب(النجم 49).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ

دددولیندیوپه شان یاهم له هغه نه نږدی وو (النجم 9).

د نجم سوری نهم آیت (دستوری په مانا) ممکنه ده چې په خپل مدارکې ددغو ددو ستور تقارب شرح کړی وی.

تیاره اوروښنایی

وَجَعَلَ ٱلظُّلُمَٰتِ وَٱلنُّورَ

تیاره اوروښنایی یی جوړه کړه (الانعام ۱).

له روښنایی پرته څه نه شو لیدلای په داسې حال کې هغه نور چې موږ لیدلای شو هغه یوه برخه دهغی انرژی وی چې چې له سرچینې نه خپور شوی وی. دنور بیلابیل ډولونه لکه د X وړانګه ، ماورای بنفش ، رادیویی څپې اونورې لیدلای نه شو.
په زره پوری خو لاداده چې دتیاره کلمه تل دجمعې په ډول په قرآن کې یاده شوې (ظلمات د ظلمت جمع) د ظلمات کلمه په قرآن کې ۲۳ځلې یاده شوې اویوځل هم په مفرد ډول نه دی کارول شوې.
په قرآن کې دتیارې دکلمې یادونه داروښانوی برسیره پرهغو ډولونو دنورونو چې موږ یی لیدلای شو نور هم شته. دهرنور دڅپو اوږدوالی دهغه دانرژی له مخې چې دالکترومقناطیسې ځلا په نامه یادیږې فرق کوی. دالکترومقناطیسی وړانګوټول ډولونه دانرژی دموجونو په څیر په خلاکې عمل کوی. ددې موضوع دلا روښانتیا لپاره په ولاړو اوبو کې دیوې ډبرې دغورځیدو له امله دڅپو له جوړیدو څخه یادونه کولای شو. هغه ډول چې مینځ ته راغلی څپې په ابوکې دډبری دغورځیدو په څټکتیا اوشدت له مخې مختلفی وی دالکترو مقناطیسی څپو اوږدوالی هم مختلف وی.
ټول ستوری له ځانه یو ډول وړانګه نه خپروی . دغه وړانګې ددوی دڅپو داوږوالی له مخې په ډلو ویشل کیږی. دنوری څپو دطیف اوږدوالی ډیر پراخ دی. دګاما دوړانګې دڅپې داوږدوالی توپیر 10^{25} دی.دلمر ټوله وړانګه یواځې یوه برخه ددغه(10^{25}) طیف جوړوی. اویا په سلو کې هغه وړانګې یا بیلابیلې څپې چې له لمر نه خپریږی ۳ ، ۰ نه تر ۵ ، ۱ مایکرونه دی چې درې ډوله نور لری: هغه نور چې موږ یی وینو ، له سره رنګ نه لاندی نور اود ماوراء بنفش وړانګې ، دلیدو وړ نور یواځې ۴۱ په سلوکې دلمر نورجوړوی. نو وینو چې هغه الکترومقناطیسی څپې چې دانسان دسترګور لپاره دلیدو وړ نور جوړوی دنور دطیف یوه ووړوکې برخه ده. اونورځایونه چې دنور څپې یی د انسان دسترګو دلیدو وړنه دی ټول تیاره پاته کیږی له همدې کبله ډیره تیاره له هغې تیاری نه هم شته چې موږ یی پیژنو.

پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه

نه ختیزواله ده نه لویدیز واله ، هغه بلیدونکې غوړدی چې نور ښنی په داسې حال کې چې له اورسره تماس لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نه لری (النور ۳۵).

دغه آیت هغه څه ته اشاره لری چې نور خپروی ، په داسې حال کې چې نه په ختیز کې ده اونه په لویدیز کې . یعنې فزیکی ابعاد نه لری اونه د اور له لاری روښانه شوی دی. که داسې فرض شی چې ددې سرچینه یواځې انرژی ده ، نو په ډیر اټکل سره به منظور له برېښنا نه وی . دتیلی اوګازی څراغونو په خلاف په برېښنایی څراغ کې نه څه شی سوزول کیږی اونه هم داور له لارې روښانه کیږی. که فرض شی چې سرچینه انرژی ده نو هغه به برېښنا وی. دتنګستن فلز دنری تار دتودوخې درجه کله چې دبرېښنا دتېریدو له کبله دوه زرو سانتی ګیریدو ته ورسېږی. دغه رڼا رامینځته کیږی ، په دغه درجه دحرارت کې ډیر شمېر فلزات ویلې کیږې خو د تنګستن فلز نه ویلې کیږی. خو سره له دغې ډیرې تودوخې هیڅ شی نه سوزیږی ځکه چې دګروپ په مینځ کې اکسیجن نه شته اودتنګستن تار هم نه کمیږی. څه ډول چې په قرآن کې یادشوی دغه حالت دیوه روښانه ستوری سره ورته والی لری.
باید دا وویل شی چې برېښنا دبشریت دتاریخ یوه ډیره ستره موندنه ده اوټوله نړی یی په اصطلاح روښانه کړی ده. نو ډیر احتما ل شته چې دغه آیت بریښنایی رڼا ته اشاره وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع داسې هم روښانولی شو: نور په ستوری کې دهستوی تعاملاتو له کبله جوړیږی. ستوری هغه روښانه اوسره ځرځېدونکی کتلې دی چې دهستوی تعاملاتو له کبله په ډیره کچه روښنایی اوتودوخه خپروی . دیر غټ ستوری دځپل ځان دځواکمنې جاذبې قوی له کبله انقباض کوی یعنې چې مرکز یی تراکم کوی اوسورکیږی. کله چې دستوری دمنځ دتودوخې درجه ډیره شی اولسومیلیونو سانتی ګریدو ته ورسیږی ، هستوی تعاملات پیلیږی . دهایدروجن دهستوی ذرو دیوځای کیدو له کبله هغه په هیلیو م بدلیږی. له څلوراتومو هایدروجنونه یو اتم هیلیوم جوړیږی. ددې لپاره چې پروتونونه اونیوترونونه یوځای شی اودهیلیوم هسته جوړه کړی زیاته انرژی آزادیږی. دغه آزاده شوی انرژی دستوری له سطحې نه دنور اوحرارت په شان خپریږی. کله چې هایدروجن ختم شی ، ستوری دهیلیوم په سوزیدو سره مخکې ځی اوپه همدې توګه درانه اودرانه اتومونه جوړیږی. دغه حالت ترځو پوری چې دستوری کتله ټوله وسوزیږی دوام مومی.
په داسې حال کې چې په دغو تعاملاتو کې اکسیجن کومه برخه نه لری ، نو دغو تعاملاتو ته احتراق نه شوویلای ، نو هغه وړانګې چې دستورو په سطح کې لیدل کیږی له اوره نه وی. په دې توګه دستوری سوزیدل اودنور خپریدل داور له شتون پرته صورت نیسی.

د وریځو دروند والی

د وریځو دروندوالی په بې ساری توګه ډیریدلای شی . لکه د تالندې اوبریښنا جوړونکې وریځې چې د درې سووزرو ټنو اوبو څخه جوړې شوې دی. اوداحقیقت چې درې سوه ټنه کتله دې په هوا کې معلقه پاتې شې دحیرانتیا خبره ده . دوریځو دروندوالی ته پاملرنه په دغه مبارک آیت کې شوې ده.

هُوَ ٱلَّذِي يُرِيكُمُ ٱلۡبَرۡقَ خَوۡفٗا وَطَمَعٗا وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ

هغه دی چې بریښنا دډار اوهیلې په توګه (درحمت باران) تاسو ته درښیی اودرنې وریځې رااوچتوی.(الرعد ۱۲).
کله چې قرآن نازلیده ناممکه وه چې دوریځو دوزن یا دروندوالی په هکله ځیرنه وشی اوددغه حقیقت بیان په قرآن کې بله داسې معجزه ده چې یوازې همدا ستر کتاب یی بیانولی شی اوبس.

د باران انډول

وَٱلَّذِي نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءَۢ بِقَدَرٖ فَأَنشَرۡنَا بِهِۦ بَلۡدَةٗ مَّيۡتٗاۚ

هغه څوک چې له آسمانه یی باران په ټاکلې کچه نازل کړ اووچه ځمکه یی پرې ژوند ی کړه (الزخرف ۱۱)
نورمعلومات په قرآن کې په ټاکلی کچه دباران کوزیدل دی لکه په پورتنی آیت کې.
دغه ټاکلی اوربښت دنویو ځیړنو په پایله کې ومونډل شو. اټکل شوی چې په یوه ثانیه کې نږدې شپاړس میلیونه ټنه اوبه دځمکې له سره تبخیریږی. دغه اندازه په یوه کال کې پنځوسوودیارلسو میلیاردو ټنو ته رسیږې چې دغه شمېره معادله ده له هغو اوبو سره چې هرکال دباران له لاری اوریږي ، مانا داچې اوبه دیوه انډول له مخې دځمکې اوهوا په مینځ کې دځرخېدو په حال کې دی . اوژوند په ځمکه کې همدې دوران پورې تړلی دی. که د اوسنی وخت ټوله ټکنالوژی په لاره واچول شی دغه ډول منظم دوران په مصنوعی توګه نشی جوړولای. له دغه تعادل نه ډیر کوچنی انحراف به داوربښت په کچه او دژوندانه چاپیریال کی ژور بدلون رامینځته کړی اوډژوند دختمیدو سبب به شی. خوداسې نه دی شوی اوباران په ټاکلی کچه څه ډول چې په قرآن کې راغلی راکوزیږی.
ټاکلی کچه یواځی دهغه شمیر نه وی بلکې دکوزیدو چټکتیا یی هم ده ، دباران دکوزید چټکتیا له یو ټاکلی حد نه تیری نه کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو آلماني فزيکپوه فليپ لينارد چې په کال ۱۹۰۵ کې يې دنوبل جايزه هم ترلاسه کړې ومونده چې دباران دڅاڅکی دحجم په ډيريدو سره دههغه چټکتيا هم ډيريږي ترهغو چې ځلورنيم ملی مترو ته ورسيږي. اوکه له دې نه دباران دڅاڅکی دحجم کچه ډيره شی چټکتيا يې په ثانيه کې له اتومتروډيريږي. دليل دادی چې دسترو څاڅکو شکل دهوا دبهير له کبله بدلون مومی اودا بدلون دهوا دمقاومت شکل بدلوی اوهغه زياتوی اوپه پايله کې دڅاڅکی دلويدو چټکتيا راکموی.

د باران جوړښت

داچې باران څه ډول جوړيږی يوه ستره پوښتنه وه چې پيړۍ پيړۍ بې ځوابه پاتې وه . کله چې دهواپيژندنې رادار جوړشو انسانان دباران دجوړيدو په پړاوونو پوه شول.
دباران جوړښت درې پړاووکې صورت نيسی : لومړی اومه ماده (اوبه) تبخيرېږی اوهواته پورته کيږی بيا وريځې جوړيږی اودريم دباران څاڅکی جوړيږی. په قرآن کې دغه موضوع په دقيقه توګه روښانه شوې:

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ

الله (ج) هغه ذات دی چې بادونه رالېږی څو چې وريځې پورته کړی اوهرډول چې وغواړی په آسمانونو کې يې منبسطوی اوټړی يې اوبيايې سره بيلوی اوباران به ووينی چې څاڅکی څاڅکی له هغه توېږی. (الروم ۴۸).

راځی چې وګورو دغه درې پړاوونه څه ډول له پورتنی آيت سره اړيکې مومی:

لومړی پړاو: الله (ج) هغه څوک دی چې بادونه رالېږی:

ډير شمېر حبابونه دسمندرونو دمخې له ځګ نه جوړيږی چاودی اودهغه ذرې پورته هواته ځی . دغه زرې چې دمالګې درلودونکی وی دباد په واسطه پورته کيږی اووريځې جوړوی ، وربځې داوبو دوړوڅاڅکواودسمندر دمخ داوبودتبخير څخه جوړيږی.

دوهم پړاو: څوچې وربځې راپورته کړی :

وريځې داوبو دبخارنه چې دمالګې دټوټو شاوخوا راغونډيږی (يو پرسلو ملی مترو قطر لری) وريځې په آسمان کې معلقې پاتې کيږی اوبيا خوريږی. اوپه دې توګه آسمان له وريځو پوښل کيږی.

دريم پړاو: اوباران وينی.

داوبو هغه ذرې چې دمالګې دوړو ټوټو په شاوخوا کې په هو اکې ځای نيسی يوبل سره يو ځای کيږی ، پنډيږی اودباران څاڅکی جوړوی . اوهغه څاڅکی چې نظر وهواته درنېږی وربځې پرېږدی اولاندې راتوېږی.
څه ډول مو چې وليدل دباران دجوړيدو هرپړاو په دې مبارک آيت کې يادشوی. په يوه بل آيت کې دباران دجوړيدو په هلکه داسې معلومات ورکړشوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُۥ ثُمَّ يَجْعَلُهُۥ رُكَامًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَٰلِهِۦ وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن جِبَالٍ فِيهَا مِنۢ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ
وَيَصْرِفُهُۥ عَن مَّن يَشَآءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِۦ يَذْهَبُ بِٱلْأَبْصَٰرِ

آیا ودی نه لیدل چې الله ورېځې له هرلوری نه وشړی څو چې يوبل سره يی وتړی ، راټولې اومتراکمې يې کړی ، هغه وخت به ووينی چې دباران څاڅکی دورېځو له مينځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړی څوچې هرچاته خدای وغواړی ولږېږی اوپر هرچا يې چې وغواړی ونه لږېږی اودبرېښنا روښنايی داسې ولږېږی چې سترگې يوسی (النور ۴۳).

دپوهانو څېړنې دورېځو دډولونو په برخه کې حيرانوونکی پايلې درلودې ، باراني ورېځې دټاکلی سيستم اوپړاوونو پربنسټ جوړيږی چې عبارت دی له :

۱.ديو بل په لور دراټوليدو پړاو: کوچنی ورېځې يوځای کيږی يوه ستره ورېځ جوړوی.

۲. دتوييدوپړاو: کله چې کوچنی ورېځې سرپه سرشی اوسترې ورېځې جوړې کړی ، دهغه تراکم په منځنی برخه کې له څلورخواووځخه ډير وی ، چې دغه سرپه سرکيدل په عمودی ډول دورېځو دکتلې دلويدو لامل گرځی لکه (غر) . دغه عمودی لويدل دورځې له خوا دکتلې دستريدو لامل دځمکې سرې برخی ته کېږی . سړه سيمه کې داوبو څاڅکی جوړيږی اوکرارکرارلاندې توېږی. کله چې دغه څاڅکی دومره لوی اودرانه شول چې دورېځو کتله هغه معلقه ونه شی ساتلی دځمکې لورته دباران اوږلۍ په څير راکوزيږی.

بايد په ياد ولرو چې هواپېژندونکی په دې وروستيو کې دټکنالوژی لکه کمپيوټر ، الوتکې ، مصنوعی سپوږمکی اونورو له لارې ددې خبرې په پوهيدوبريالی شوی دی په داسې حال کې چې دغه موضوع څوارلس پيړی مخکې په قرآن کې روښانه شوې.

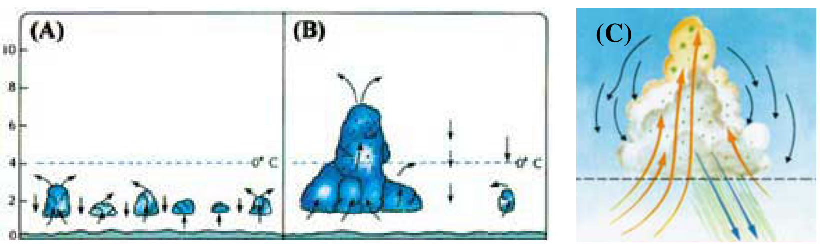

باران مړه ځمکه راژوندی کوی

وَهُوَ ٱلَّذِيٓ أَرْسَلَ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِۦ ۚ وَأَنزَلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً طَهُورًا
لِّنُحْـِۧيَ بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُۥ مِمَّا خَلَقْنَآ أَنْعَٰمًا وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا

اوله آسمانه مو پاکې اوبه راولېږلې څو په هغه باندې مړه ځمکه راژوندی کړو اوهغه څه چې له څارويو اوانسانانو مو پيداکړی ، هغوی پرې اوبه کړو (الفرقان ۴۹-۴۸).

باران نه يواځی داچې دژوو بنسټيزه اړتيا ده دسرې په څير دشنه کيدو اوتقويه کيدو ځانگړتيا هم لری. باران چې دسمندر له سطحې نه تبخيريږيږی اوورېځو ته رسېږی دداسې موادو درلودونکی دی چې ځمکه پری ددوهم ځل لپاره ژوندی کيږی. دغه څاڅکی دداسې يوډول سرې له ځانگړنې نه برخمن دی چې دسطحی راکښل کيدونکو وروڅاڅکو په نامه ياديږی . دغه څاڅکی دسمندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپورتنۍ سطحې څخه جوړېږي چې بیولوجیستان ورته میکروسکوپي پوړ وایي . دغه پوړ دملی متر له لسمې برخې نه هم کوچنی پریړوالی لري ، دډېرو عضوي موادو چې دالجی اونورو ژوندیو میکروسکوپي موجوداتو څخه په لاس راتلای شي جوړېږي. دغه مواد سره یوځای کیږي اوفاسفورس ، مګنیزیم اوپوتاشیم چې دسمندرپه اوبو کې ډېر لږوي اودغه راز داسې فلزونه لکه مس ، جست ، کوبالت اوسرب هم ځان ته جذبوي. په دې توګه دځمکې نباتات ډېرهغه مواد چې دخپلې ودې لپاره ورته اړتیا لري دباران له څاڅکو څخه په لاس راوړي.

هغه مالګې چې دباران له څاڅکو سره راځي دسرې دجوړېدو لپاره یې یوه بیلګه ګڼلی شو چې حاصل پرې زیاتېږي. په Aerosol ایرسول کې شته درانه فلزات دنبات وده زیاتوي. لنډه داچې باران یوډول سره هم ده . یوه پېړۍ دباران په اوریدوسره یوه شاړه ځمکه کیدای شي دکښت وړوګرځي . ځنګلونه هم په همدې توګه خپل داړتیا وړتوکي له سمندرونو څخه په لاس راوړي.

په دې توګه هرکال یوسلو پنځوس میلیونه ټنه دسرې ذرې پرځمکه اوریږي. که دباران دغه ځانګړنه نه وای دځمکې پر سر دنباتاتو کچه به ډېره لږ ه وای ، اودځمکې پرسربه دژوند امکان له مینځه تللی وای. په قرآن کریم کې دباران ددغې ځانګړتیا په اړه معلوما ت ددې کتاب له بې شمېره معجزو څخه یوه معجزه ده.

د ږلۍ ، تالندې اوبرېښنا جوړیدل

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَالِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

آیا ودی نه لیدل چې الله وریځې له هرلوری نه وشړي څو چې یوبل سره یې وتړي ، راټولې اومتراکمې یې کړي ، هغه وخت به ووینې چې دباران څاڅکي دوریځو له مینځ نه لاندې توی شي اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړي څوچې هرچاته خدای وغواړي ولږېږي اوپر هرچا یې چې وغواړي ونه لږېږي اودبرېښنا روښنایي داسې ولږېږي چې سترګې یووسي (ویې برېښوي) (النور ۴۳).

په دغه آیت کې ږلۍ اوبرېښنا ته اشاره شوې. او دهواپېژندنې له اړخه هم موضوع په همدې توګه روښانه شوې ده. کله چې ږلۍ دیوې ډېرې سړې اوکنګل شوې برخې نه توېږي ، وریځې برېښنایي کیږي . اوبلن څاڅکي په دغه برخه کې کنګل کیږي اوکله چې دږلۍ دانه یا کنډرکي جوړیږي ، پټه تودوخه ترې آزادیږي . دغه تودوخه دږلۍ سطح له دهغو کنګلونو نه چې دږلۍ په شاوخواکې شته توده ساتي . کله چې دږلۍ دانه دکنګلونو سره تماس مومي یوه مهمه پېښه مینځته راځي . الکترونونه دیوه ساړه شي نه دتاوده شي په لوري ځي . په دې توګه دږلې دانه منفي چارج نیسي . دغه اغېزه دسړو څاڅکو اوږلۍ ددانو له تماس څخه پېښېږي او دکنګل ټوټې چې مثبت چارج لري پرې ماتېږي. دغه مثبتې ټوټې چې سپکې دی دهوا دبهیر له لارې هوا ته پورته کیږي. اوس چې ږلۍ منفي چارج لري دوربځې لاندیني برخې ته لویږي نو له همدې امله دوریځو لاندیني برخه منفي چارج اخلي اودغه بهیر دبرېښنا دجوړید لامل ګرځي نو له دې څخه څرګندیږي چې ږلۍ دبرېښنا دجوړیدو لامل دی.

لاندیني آیت دبارانی وریځیو اوبرېښنا په مینځ کې داړیکو ،اود برېښنا دجوړیدو څرنګوالی روښانوی .

أَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

لکه دتوپان په څیر وریځې په آسمان کې چې په هغو کې تیاره اوتالنده اوبرېښنا وی. (البقره ۱۹).

بارانی وریځې دډېر حجم اووزن درلودونکی وی چې پراخوالی یی ترددوسوو شپېتو کیلومترو پورې اوجګوالی یی تر دولسو کیلومترو پوری رسېږی. له دې کبله یی لاندینی برخه تیاره وی او داوبو اوکنګل دزیاتوالی له کبله دلمر وړانګې نه شی کولای له هغو تېرې شی . نو له همدی کبله دلمر لږه انرژی ځمکې ته رسېږی.

په دغه آیت کې دتالندې اوبرېښنا دجوړیدو پړاوونه دوربځې دتیارې نه وروسته یاد شوی. په وریځو کې یو بریښنایي چارج جوړیږي ، کله چې هوا ونه شی کولای دعایق په څیر عمل وکړی ددغو چارجونو تولیدل دیوی شارتی اولمبې لامل ګرځی چې دمثبتو اومنفي چارجونو دیوځای کیدلو له کبله مینځته راځی او دبریښنا ولتاژ ان تر یو میلیاردو ولټو ته رسیږی . دغه لمبه یا چې موږ ورته برېښنا وایو ددوو وریځو دکتلی یاهم دوریځو دمثبتو چارجونو اودځمکې دمنفي چارجونو دټکر له امله مینځ ته راځی. (کله چې دوریځو مثبت چارجونه دځمکې له منفي چارج سره یوځای شی نو په ځمکه کې دتندر دلویدولامل همداوی) " ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو چارجونو نابېره زياتيدل دبرېښنا دخط په تکلورى کې تر لسوزرو سانتی ګريدو پورې د تودوخې لامل ګرځی چې په پايله کې يی هوا په چټکۍ سره پړسيږی چې دتالندې دغړ لامل ګرځی.

وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعۡدُ بِحَمۡدِهِۦ

اوتالنده دده تسبيح وايی (الرعد ١٣).

بار(حمل) ورکوونکی بادونه

دقرآن کريم په يوه آيت کې دبارورکوونکو بادونو اودباران جوړيدل يادشوی :

وَأَرۡسَلۡنَا ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ فَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَسۡقَيۡنَٰكُمُوهُ

موږ بار(حمل) ورکوونکی بادونه راولېږل اودهغو په اثر مو باران له آسمانه واوراوه څوچې تږلوته اوبه ورکړی (الحجر٢٢).

دغه آيت څرګندوی چې دباران دجوړيدو لومړی پړاو باد دی . له شلمې زيږديزې پيړۍ څخه مخکې داسې انګيرل کيده چې دباد يوازېنې دنده دوربځو راوړل دی. په داسې حال کې چې دهوا پېژندنې موندنو دباد ونډه دبارانونو په بارورکونه کې روښانه کړه.

څه ډول چې مو مخکې وويل دسمندر په سطح کې بې شمېره حبابونه جوړيږی کله چې دغه حبابونه وچوی بېشمېره دملی متر په سلمه برخه کوچنۍ ذرې هواته پورته کيږی. دغه ايرسولونه Aerosol چې له ځمکې نه پورته شويودوړو اولړو سره له باد سره يوځای راځی اوسره ګډېږی دځمکې پورتنۍ برخې ته اوچتېږی اوخوځښت کوی ، په پای کې دبادونو له لارې پورته اوپورته وړل کېږی څوچې دابودبخارونو سره تماس مومی . داوبو بخار ددغو ذروپه شاوخوا تراکم کوی اوداوبو څاڅکی جوړوی چې ټول يوځای ورېځې جوړوی اوپرځمکه دباران په څېر اورېږی. نو وينو چې څه ډول باد تبخير شوې اوبه دهغو ذروله لارې چې دسمندر له مخې څخه يی اخلی بارورکوی اودورېځو اوباران په جوړيدو کې مرسته کوی.

دباد له لاری دباران اووريځو په جوړيدو کې دغه ارزښتنا ک ټکی سلګونه کاله مخکې کله چې دطبيعی پديدو په هکله پوهې ډير لږ پرمختګ کړی و په قرآن کې بيان شوی.

بله مهمه مسأله په دې آيت کې دګلانو په تلقيح اوبارورکونه کې دباد ونډه ده.

ډير ګلان خپل ګردونه يا Pollen دباد له لارې شېندې اودخپل ډول بقا ته ادامه ورکوی. ډير نباتات له پرانستو(دخپريدووړ) تخمونو سره لکه دصبردونو ، دکجورو دونو ، هغه هګې لرونکی نباتات چې ګل کوی اودشنې ګياه په څيرنباتات ټول دباد له لارې القاح کېږی. باد د نبات له يوه بوټی نه بل همغه ډول بوټی ته ګرد لېږدوی اودالقاح عمليه ترسه کېږی.

تردې وروستيو پوری دغه حمل ورکونکی ميکانيزم څرګند نه وو ، کله چې څرګند شوچې نباتات هم دنارينه اوښځينه جنس درلودونکی دی دباد دغه عمل هم وموندل شو . په داسې حال کې چې قرآن له مخکې دا مسأله څرګنده کړې وه.

دباد دجوړېدو پړاوونه

يَعۡقِلُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٞ لِّقَوۡمٖ

اوباد ته په لوری ورکولو کې دعقل دخاوندانو لپاره نښانې دی (الجاثیه ۵).

باد ددوو مرکزونو په مینځ کې دبېلابېلې تودوخې دخوځښت څخه عبارت دی. توپیر لرونکې دتودوخې درجې ، دهوا توپیر لرونکی فشارونه جوړوی اوتل له پورته نه له لوړفشار څخه ښکته ټیټ فشار خواته جاری وی. هرڅومره چې دتودوخې ددرجې توپیر اوپه پایله کې یی دفشار توپیر زیات وی ځواکمن بادونه جوړوی. حیرانوونکی مسأله داده چې دځمکې ګردچاپېره دتودوخې ددرجې اوفشار دډیر توپیر سره سره لکه داستوا دکربښې تودوخه او دقطبونو سړه هوا بیا دخدای په فضل ډیر وژونکی اوورانوونکی بادونه نه جوړیږی. اوکه چېرې داستوا او قطبونو په مینځ کې بادونه کرار نه وای دځمکې پر سربه دژوند امکان موجود نه وای. اوتل به ځواکمنو بربوکبو اوتوپانونو دوام درلود.
دتصریف لغت یعنی ځوواره راتاوول ، لوری ورکول ، ښه ورکول تنظیمول او اوخپرول دی . ددغه لغت انتخاب دباد لپاره په خپله دهغه دبهیر ډول څرګندوی.اوهمدا رنګه دا رسوی چې بادونه تصادفی نه دی بلکې تل داسې دالله (ج) له خوا تنظیمېږی چې دژوند بقا په ځمکه کې تأمینېږی.

فوتو سنتیزڅه ډول سهار مهال پیلېږی

وَٱلَّيۡلِ إِذَا عَسۡعَسَ وَٱلصُّبۡحِ إِذَا تَنَفَّسَ

قسم په شپه چې تیاره کېږی اوپه سهار چې سا اخلی. (التکویر ۱۸-۱۷).

د نباتاتو فوتو سنتېز Photosynthesis هغه کاربن دای اکساید چې دانسانانو لپاره زیان لری جذبوی اوپرځای یی اکسیجن آزادوی. دیرش په سلوکې دځمکې دسر اکسیجن دځمکې دوچې دنباتاتو او اویا په سلوکې دسمندرونو لاندې نباتاتو له لاری جوړیږی . فوتو سنتیز یوه مغلقه عملیه ده چې تراوسه په سمه توګه څوک پرې نه دی پوهیدلی . ځکه چې تعاملونه دمالیکولونو ، اتومونو اوالکترونونو په سطح صورت نیسی . نو دغه عملیه په سترګو نه شو لیدلای . خواغېزه او پایلې یی داکسیجن اوهغو خوراکی توکو کې چې موږ ترې ګټه اخلو وینو.
د فوتو سنتیز ګټه دهغه اکسېجن له مخې چې جوړوی یی اندازه کېږی. سهارمهال کله چې دلمر وړانګې ډیرې متراکمې وی ډیرې تولیدېږی . دلمرختو په وخت پاڼې په خوله کولو پیل کوی اوپه همغه انډول دفوټو ستنتېز عملیه ګړندی کېږی. ماسپښین مهال فوتو سنتېز ورو کېږی اوساﺍخستنه زیاتېږی ځکه تودوخه ډېرېږی اوخوله هم زیاتېږی . دشپې مهال کله چې تودوخه کمېږی نو خوله هم کمېږی اونبات ارام کوی.
د اذاتنفس کلمه په سهار کې اوږدې سا اخستلو ته اشاره ده . ځکه چې داکسیجن تولید چې دساﺍخستنې اساسی توکی دی پیلېږی اوډیره کچه یی په همدې وخت کې وی . کله چې الله (ج) په هغه سوګند یادوی ، دموضوع پر اهمیت ټینګار کوی. دغه مسأله چې په قرآن کې یاده شوی دشلمې پېړۍ مهمه موندنه بلل کېږی.

شپږ مالیکوله اکسیجن + شپږ مالیکوله قند ← فوتو سنتیز ← شپږ مالیکوله کاربن دای اکساید + شپږ مالیکوله اوبه

$$6H_2O + 6CO_2 - \text{Photosynthesis} \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمندرونه یو له بله سره نه ګډیږی

دسمندرونو یوه ځانګړنه چې اوس اوس خلک پرې پوه شوی دې آیت پوری تړاولری:

دوه سمندرونه یی یوبل ته نږدې اومخامخ کړی خو ددوی په مینځ کې یو حد شته چې یو پر بل تیری مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ نه کوی (الرحمن ۱۹-۲۰).

سمندرپېژندونکی په نږدې وختو کې پوه شوی چې دسمندرونو اوبه سره له دې چې یو بل ته ډېرې نږدی دی اویو له بله سره تماس لری خو سره نه مخلوطېږی . ددغو اوبو دکثافت توپیر اودسطحې راکښنې توپیر یی داسې عمل کوی چې کواکې ددوې په مینځ کې یو نری دیوال شته دی.
دبېلګې په ډول دمدیترانې سمندرګې اوداطلس سمندرګې تل جذر اومدونه پیښېږی اوځواکمنې څپې لری او اوبه یی یو په بل کې ننوځی خو هېڅکله هم دهریوه دتودوخې درجه ، کثافت او دمالګې اندازه بدلون نه مومی. ځکه چې داسې یوه مانع شته چې دوی یوله بله بېل ساتی.

اوهغه دی چې دوه سیندونه یی یوپه بل کې ننویستل یو یی خوندور اوخوږ کړ اوبل یی وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا تریو
اوتریخ اوددوی په مینځ کې یی داسې یوه پرده ونیوه چې یوله بله بېل واوسی(الفرقان 53).

ددغې موضوع شرح په قرآن کې خپله یوه ستره معجزه دی اوهغه وخت بیان شوې چې دفزیک علم دسطحې راکښنې په هکله په څه نه ؤ خبر.

په سمندرونه کې تیاره اوکوږنی څپې

یا لکه د ژورسمندر تیارې چې دڅپو له لارې پوښل شوی چې برسېره یی بله څپه وی اوپرسرېې أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ سَحَابٌ ورېځې دی
(النور 40).

په ژوروسمندرونو کې ددوسومترو په ژورتیا تیاره وی . اودزرومترو په ژورتیا کې هېڅ رڼا نشته.
نن موږ دسمندرونو دڅېړې ، په هغو کې دڅوو ، دمالګې دکچې دلوړې اوژورې په هلکه یی معلومات لرو ، داوبتلونو اونورو وسیلوله لارې پوهانو زیات معلومات لاسته راوړی . په داسې حال کې چې انسان دځانګړو وسایلو نه پرته نه شی کولای تر اویا مترو ژورو اوبو کې ولامبی اوددوسوومترونه ژور ځای کې خو ژوندی نه پاتې کېدو له دې کبله دا قرآنی معجزه ده چې څوارلس سوه کاله مخکې دسمندرونو په ژورتیا کې یی تیاره بیان کړې وه چې پوهان ایله اوس پرې پوه شوی.
برسېره پرتیارې یوه بله موضوع هم په دې آیت کې یاده شوی: اوس پوهانو موندلې چې ترسطحې لاندې څپې (sub-surface waves) هم په سمندرونو کې شته چې دسمندر دژورو پوړونو اوبه چې لوړ کثافت لری په ځان کې رانغاړی. دغه څپې کټ مټ دسطحی څپو په څېر وی اوپه همغه توګه له منځه ځی . دغه کوږنی څپې په هېڅ توګه نه لیدل کېږی بلکې دډېرې مطالعې اوڅېړنې نه وروسته پر هغه پوهیدلای شو چې دادقرآن عظیم الشأن بله معجزه ګڼل کیدای شی.

هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ، که هغه ونه درید ، موږ به یی دتندې له وېښتو ونیسو ، یوه دروغجنه خطاکاره وچولی. (العلق ۱۵-۱۴)

د"ناصیة کاذبة خاطئة" کلمه په دې آیت کې ډیر عجیب دی . ننیوځېړنو ښوولی چې دماغ دوچولی په برخه کې دځانګړو دندو دتنظیم مسؤلیت لری . دغه دندې چې څوارلس سوه کاله مخکې په قرآن کې ورته اشاره شوې یواځې شپېته کاله مخکې پوهان پرې پوه شوی. یو کتاب چې داناتومی اوفیزیولوژی بنسټونه نوم لری داسې لیکی:

"دیوه هوډ لپاره وړاندوینه اوهڅونه ددماغ په مخکینی برخه کې چې په انګرېزی کې ورته (Prefrontal area, frontal lobe) وایی صورت نیسی اوددماغ په همدغه ځای کې دیرغل کوونکو کړونو مرکز هم قرار لری. نو همدا وچولی دی چې دښې یا بدې کړنې یا درېښتیا اودروغو ویلو دپلان جوړونې ځای دی.

په داډ سره ویلو شو چې پورتنی آیت ددماغ همدغې برخی ته اشاره کوی چې په دې وروستیو شپېتو کلونو کې موندل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومي

د امریکې د څېړونو په ملی مرکز کې د داوید لارسن څېړنې دملحدو اومؤمنو خلکوترمېنځ په پرتله کولوکې حیرانوونکی پایلې ترلاسه کړی: دبېلګې په توګه بایمانه اودینداره خلک شپېته په سلو کې تر بی دینه خلکو لږ دزړه په ناروغی اخته شوی وو ، دوینې لوړفشار اودځان وژنی پېښې هم په مؤمنو کسانو کې ترملحدیینو اوبی دینو خلکو ډېرې لږې وی .

دعقلی طب یوه نړیواله مجله رپوټ ورکوی چې بې عقیدې خلک زیات ناروغه کېږی اودژوند اوږدوالی یی کم دی. دمعدې اوتنفسی سیستم ناروغی شپیته په سلو کې ترپرخدای باورلرونکو خلکو نه په هغوی کې ډېره ده.

اروابپېژندونکې هم ورته پایلو ته رسېدلی ، یعنې چې عقیده دانسان اروا ځواکمنوی اوروغتیا ښه کوی. دغه توضیح به کفایت وکړی خو مسأله هغه وخت لا روښانه کېږی چې عملی تجربه سرته ورسېږی .

ایمان په الله (ج) له هرې بلې روانې انګېزې نه ځواکمن وی. دهربرت هنس دڅېړنو مرکز چې دامرېکې دهارواد پوهنتون کې دی په دې هکله په زړه پورې اوحیرانوونکی څېړنې اوپایلې لری. سره له دې چې ډاکتر هربرت خپله عقیده نه لری اویو ملحد دی ،خو دې پایلې ته رسېدلی چې دالله (ج) عبادت دانسان په روغیتا کې له هربل څه نه ډېره اغېزه لری. ده ثابته کړه چې هېڅ عقیده دومره اروایی آرامښت انسان ته نه ورپه برخه کوی لکه پر الله (ج) ایمان یی چې ورپه برخه کوی.

دانسان دجسم اوروح اوایمان په مېنځ کې داړیکوپه هکله څه دلیل موجود دې ؟ دی وایی: چې جسم اوروح داسې تنظیم شوی چې باید پرالله (ج) عقیده ولری.

أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ

اودغه حقیقت چې دطب ننی پوهه پرهغه اعتراف کوی په قرآن کې یاد شوی :

پوه شی چې یواځې دالله (ج) یاد زړونو ته ډاډ وربښی(الرعد ۲۸).

ولې هغه کسان چې پرالله ایمان لری اودهغه عبادت کوی جسماً اوروحاً روغ دی. ځکه چې هغوی دخلقت دموخې مطابق عمل کوی. هغه فلسفې اوسیستمونه چې دخلقت دحقیقت خلاف وی تل درد لرونکی اوغم راوړونکی وی.

معاصر طب نوی پرمختګونه په دې هکله لری . څه ډول چې پاتریک ګلاین وایی: "په وروستیو پنځه ویشتو کلونو کې علمی څېړنې اوارواپوهنه څرګندوی چې دینی اعتقاد ددماغی روغتیا لپاره منطقی اوجوړونکې عامله اړتیا ده.

په اسلام کې بخښنه اودهغه روغتیایی ګټه

خُذِ ٱلْعَفْوَ

په قرآن کې یادشوی یو اخلاقی صفت عفواوبخښنه ده.

عفو ونیسه(وکړه)(الاعراف ۱۹۹).

وَجَزَٰٓؤُا۟ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِ

اودبدی جزا دهغه په مثل بدی ده خو که چا عفو وکړه هغه اصلاح وکړه. اجریی الله(ج) ورکوی (الشوری ۴۰).

څوک چې دغه اللهی امر ونه منی عفو به ورته ستونزمنه وی ځکه چې ډېر ژر به عصبی شی اوپه خطا به اخته شی. په داسې حال کې چې قرآن وایی: چې عفوه له انتقام یا کساد نه بهتره ده. ځکه بایمانه کسان بخښونکی اوصبرناکه وی.

وَٱلْكَٰظِمِينَ ٱلْغَيْظَ وَٱلْعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله غوصه کراروی اوخلک بخښی (آل عمران ۱۳۴).

په ایمان لرونکو کې دبخښنې خصلت له بې ایمانو څخه ډیر توپیر لری . څکه که یو څوک ادعا وکړی چې یو څوک یی بخښلی خو بیاهم تریو خته پوری غصه ناک اوخپه وی اوزیار باسی چې خپل قار کښوی. په داسې حال کې چې د باایمانه اومسلمان بخښنه مخلصانه وی ، څکه هغوی پوهیږی چې انسانان په دې نړۍ کې تل زیار باسی اوله خپلو تېروتنو څخه زده کړه کوی څکه هغوی بخښونکی او صبرناکه وی. اوایمان لرونکی کله چې عفو کوی نو مقابل لوری یی خطا کاروی اودی په حقه وی اوکیدای شی چې ستر زیان هم دمقابل لور له گناه نه ورته رسیدلی وی خو دی دخدای لپاره بخښنه کوی اووایی چې هرڅه دالله له لوری وی.

دنویو څېړنو پربنسټ چې امریکاییانو تره سره کړی ، هغه کسان چې دبخښنې قدرت لری له روحی اوجسمی اړخه له روغتیا څخه برخمن وی.

داکتر فریدریک لوسکین چې خپله دوکتورایی داروایپوهنې په څانگه کې داستانفورد له پوهنتون څخه ترلاسه کړې په سانفرانسېسکو کې یی په دووسوو دری پنځوسو تنو باندې څېړنه کړې. ده دغه خلک شپږومجلسونو ته چې هریو یی یونیم ساعت وخت درلود وغوښتل اوعفو اوبخښنه یی ورته توصیه کړه. دغوکسانو وروسته له بخښنې ډیر لږزیان ولید اوهم له جسمی اړخه ښه ول. دبېلگې په ډول پردوی باندې روحی فشار دملادردونه ، بې خوبی ، دسردرد ، دگېډې درد ترپخوا لږ وو.

د فریدریک لوسکن د ((ښه توب لپاره عفو)) کتاب کې بخښنه دخوښۍ اوروغتیا لپاره ډېره ښه نخسه گڼل شوې. دی په دې کتاب کې لیکی چې عفو پر هیله ، صبر اوپرځان باوربانديې ډېره مثبته اغېزه کوی ، هغه زیاتوی چې غصه پرجسم باندې ښکاره اغېزه لری ، پرله پسې غصه دوجود دتودوخې پرناظم یا Thermostat باندې ناوړه اغېزه کوی. کله چې یو څوک په لړځپگان یا غصې سره هم چې دوامداره وی عادت وکړی دنارمل اوغیرنارمل سم توپیر نه شی کولای. په دې حالت کې دادرنالین کچه تل لوړه وی اوله هغه سره دی عادت کوی . دوجود اضافه ادرنالین سوزوی اومنطقی فکر کول ستونزوسره مخ کوی ، چې داپه خپله دوضعې دخرابېدو لامل گرځی.

برسېره پردې داکتر لوسکن وایی چې دقار اوغصې په وخت کې دځېنو انزایمونو لوړیدل دونې فشار لوړوی.

په یوه بله څېړنه کې چې په یوزرو پنځه سوو کسانو کې معلومه شوې په دینداره اوباایمانه کسانو کې روانې ستونزې اواروایی ناروغی لږې دی. داکتر هربرت هنسن چې دغه څېړنې یې سرته رسولی وایی: عفو دفیزیولوژۍ یوه برخه ده ... که عفوه ونه کړې هغه مسأله به تا وخوری. دهاروارد په مجله کې یوه خپره شوې مقاله کې لیکل شوی چې قار اوغصه دزړه لپاره ډېره زیان رسوونکې ده . ایچر کواچې دغه موضوع علماً جوته کړې. دده څېړنو ښوولې چې دډېرعمر بدخویه اوقارجن سړی له خپلو معادل عمر لرونکو سړو څخه ډېر ژر زړیږې اودزړه په ناروغی درې برابره له هغوی څخه ډېر اخته کېږی. کواچی وایی چې دغه درې برابره دزړه دناروغۍ خطر نبغ په نبغه اړیکه لری له ډېر قار ،کسات غوښتنې ، دجگړې غوښتنې اوسزاورکولو له حس سره.

څېړونکې پردې باور دی چې دروحی فشارونو له کبله داکسیجن مصرف دزړه عضلې غټوی ، دوینې دټینگېدواوپه پای کې دزړه دحملې لامل گرځی.

دغه راز قار اوغصه بېرحمی رامېنځته کوی اوپه وینه کې دپروتینونو دپرسوب سبب گرځی. دغه پروتینونه دزگونو دیوالونه کلکوی دزړه دناروغیو امکان ډېروی.

ټولې څېړنې ښیی چې قار اوغصه دانسان روغتیا ته زیان رسوی. په داسې حال کې چې عفو اوبخښنه خوندوره اودروغتیا لپاره گټوره ده. دعفوې اساسی موخه باید دالله (ج) رضا وی. دغه علمی حقیقت په قرآن کې له زرگونو ښلکو څخه یوه ښلکه ده چې په قران کې نغښتې حکمت راسپړی.

عبادت شفا موندنه چټکوی

الله (ج) وویل ما وغواړی څو ستاسو دعا قبوله کړم (غافر ۶۰).

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

دقرآن له نظره صلوة یعنی غږ کول ، غوښتل ښکارول اومرسته غوښتل دی. نو دعا اوعبادت عبارت دی له الله (ج) ته رجوع کول گرځېدنه ، دعا اوله هغه نه مرسته غوښتنه ده . ناروغی یوه هغه ښلکه ده چې څوک ځان اړ وبولی اوهغه د الله (ج) لورته راکاږی. له بل لوری ناروغی د الله (ج) له لوری یوه آزمېښت دی چې انسان خپلو تېروتنوته متوجه کوی اوداچې نړۍ کې ژوند فانی ښه لری. چې دابیا داجراوثواب لپاره یوه لاره اودگناه لپاره دبخښنې یوه وسیله کیدای شی.

هغوی چې سم ایمان نه لری داسې فکر کوی چې شفا دطبیب اومعاصرې طبی ټکنالوژۍ په لاس کې ده . هغوی فکر نه کوی چې الله (ج) ددوی دجسم سیستمونه روغ پیداکړی اوهغه دی چې درمل اوطبیب یی پیداکړی دی. ډیر کسان هغه وخت الله (ج) ته راگرځی چې له طبیب اودرملو څنې ناهیلی شی. په دې وخت کې یواځې له الله نه مرسته غواړی. څه ډول چې په لاندې مبارک آیت کې بیان شوې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَإِذَا مَسَّ
ٱلْإِنسَـٰنَ ٱلضُّرُّ دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَآئِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَآ إِلَىٰ ضُرٍّ مَّسَّهُۥ

کله چې انسان په زيان کې شی په هرحالت کې چې وی ، ناست ، ولاړ ، يا غزېدلی موږ ته دعا کوی اوهغه وخت چې رنځ يی لرې شی داسې دغفلت په لور ځی چې ګواکې موږ يی هيڅ دخپل زيان ددفعې لپاره نه ووغوښتی. (يونس ۱۲).

يعنی په هرحال کې حتی دروغتيا اود ستونزو د نه لرولو په حالت کې هم بايد انسان لمونځ وکړی اوله الله (ج) نه دهغې هوساينې لپاره چې ورکړې يی ده مننه وکړی.
ددعا اولمانځه ډير مهم اړخ عبارت له دې نه دی چې شخص بايد زيار وباسې چې دده دعا له عمله سره يوځای وی. دعا اولمونځ له عمل سره يعنی دهرڅه سرته رسول چې دسرته رسېدو امکان يی وی. لکه ناروغ چې دعا کوی برسېره پردې چې دعا کوی بايد طبيب ته هم ورشی اودرمل هم بايد واخلی. ځکه الله (ج) هرڅه په دنيا کې يوله بل سره تړلی اودهرڅه لپاره يی سببونه پيداکړی اوهرڅه دټاکلو اسبابو له لاری واقع کېږی. نو هرڅوک له الله نه بايد په داسې حال کې چې صبر اومتانت به لری دښوپايلو انتظاردې ولری.
ډاکتران ددعا اولمانځه په مثبتو اغېزو اوله دې لارې چټکې روغتيا موندنې ته موجه شوی دی اوهغه ټولو ته توصيه کوی.
د نيوزويک Newsweek مجلې د "الله (ج) اوروغتيا ترسرليک لاندې ، چې په کې ليکل شوی آيا دين سمه درملنه ده اوولې ساينس ايمان راوړی؟ د۲۰۰۳ کال دنومبر په لسمه ګڼه کې يو شمېر مقالې خپرې کړی.په هغو کې ويل شوی چې عقيده دناروغ مورال اوچتوی اودروغتياموندنې دګړنديتوب لامل يی ګرځی.سانيس منلې چې ايمان دچټکې اوآسانه شفا موندنې لامل کېږی.
د مچيګن پوهنتون څېړنو هم ښودلې چې روانی فشارونه اوروحی انحطاط په ايمانداره خلکو کې لږ دی . دشيکاګو پوهنتون په څېړنو کې ښوول شوی چې بې وخته مړينه په هغو خلکو کې چې لمونځ کوی ترنورو ۲۵په سلوکې لږه ده په هغو نورو اوه سوه پنځوسو تنوکې چې دزړه رګونه يی معاينه شوی وو دلمانځه اودعا اغېزه کې علماً ثابته شوې.اوڅرګنده شوه دهغو کسانو مړينه چې لمونځ يی کاوه په کال کې ديرش په سلوکې لږه وه.لمونځ نبايد يواځې ددې لپاره وی چې ناروغی اوستونزې له چا لری شی. يوباايمانه اومخلص مسلمان بايد تل لمونځ وکړی اويواځی د الله (ج)

وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ ۖ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۖ
فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

درضا غوښتونکی دی وی.
اوکله چې بنده ګان له مانه وپوښتی ، ووايه چې زه هغوی ته نږدې يم اودهردعاکوونکی دعاقبلوم. نو بايد زما دعوت ومنی اوايمان راوړی څوچې نېکمرغۍ ته ورسېږی (البقره ۱۸۶).

د دين دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپګان

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِى فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا
وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا
هرڅوک چې زما له ياده غافله شی معيشت به يی تنګ شی اوهر چاته چې وغواړی لاروركی يی کړی دهغه زړه تنګ اوکلکوی(طه ۱۲۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَمَن يُرِدِ اللّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلاَمِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاء كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ

اوهرڅوک که وغواړي چې لاروکی یی کړی دهغه زړه به تنګ اوکلک وګرځوی(الانعام ۱۲۵).

هغه څوک چې په الله (ج) ایمان نه راوړی تل به داندېښنې ، ډار اواروایی ناروغیو لپاره زمینه مساعدوی چې په پای کې جسمی ناروغی هم رامنځته کوی اوژر زړېږی .

ایمان لرونکی خلک داچې له اروایی پلوه څواکمن دی نو له همدې کبله لږ په اروایی ستونزو اخته کېږی . د الله (ج) رضا ، ایمان اودخوشبینی مثبتی اغېزی اوددې قبلول چې هرڅه پېښېږی هغه د الله (ج) له لوری دی ددوی په روحی اوجسمی روغتیا کې ځرګند وی. البته دغه یواځې دهغو کسانو په هکله صدق کوی چې له قرآنی احکامو پیروی کوی اوپه ریښتیا هم په خپل دین باندی کلک دی نه داچې یواځې دمسلمانی ادعا ولری . پرته له شک څخه ایمان لرونکی هم ناروغه کېږی اوزړېږی خو زرښت یی هېڅکله هم ددوی دارواییی ځېلتیا اومړاویتوب لامل نه ګرځی .

اروایی ستونزی یا مړاویتوب زموږ دزمانې له ډیرو خپروشوو ناروغیو څخه ګڼل کېږی چې جسمی اواروایی ضررونه لر ی اوجسمی ناروغی هم رامنځته کوی . دمړاویتوب عامې ستونزی عبارت دی له عقلی ناروغۍ ، اعتیاد ، بی خوبی ، دپوستکی ناروغی ، دګېډې ناروغی ،دوینی لوړفشار ، حساسیت یا الرژی ،نیم سری ، دهډوکو ناروغۍ ، دپښتورګو ناروغۍ ، دزړه حملې اوتنفسی ستونزې.

داثابته شوې چې دټولو دغوناروغیو عامل روانی ستونزې دی.

روانی فشار Stress دعقل یو اضطرابی حالت دی چې احساسات لکه ډار ، ناامنی ، ګېنې ، اندېښنه اونور چې دعضویت دتوازن دګډوډېدو لامل ګرځی منځته راوړی. دادرنالین کچه لوړېږی ، دانرژۍ مصرف اوغبرګونونه لوړې کچې ته رسېږی ، شکر کلسترول اودوینې غوړ ډېږی اودوینی فشار هم اوچتېږی اونبض چټکېږی. دکورتېزول زیاتېدل دشکر ، دزړه ، لوړفشار ، سرطان ، ټپونو ، تنفسی ، اودپوستکو دناروغیو لامل ګرځی اوان چې ددماغ دحجرو دله منځه تلو زمینه براوبری.

ددرد اواروایی فشار ترمنځ یوه نېغ په نېغه اړیکه شته ، چې دغه فشار درګونو دتنګیدو او ددماغ څېنو برخو ته دنه رسیدولامل ګرځی. دجسم یوې برخې ته دوینې نه رسیدل په هغه ځای کې ددرد لامل ګرځی ، په عین وخت کې دادرنالین کچه لوړېږی چې خپله درګونو دانقباض اودعضلو دتقلص لامل ګرځی. نو دغه درد منځته راځی داضطراب سبب ګرځی اودغه اضطراب درد لاپسې زیاتوی.

څېړنو ښوولی چې مضطرب ،نارآمه ، عصبی ، بې صبره اوبې رحمه کسان زیات دزړه دحملولاندې راځی . ځکه چې سمپاتیک اعصاب تحریکېږی اوپه زیاته کچه انسولین تولیدوی چې دانسولینو زیاتېدل دزړه لپاره ډیر زیان بښونکی وی.

.

هرڅومره چې دناروغ اروایی حالت بد وی دوینو دسروکرویاتو فعالیت لږوی. دغه راز لېندانایلر داکسفورد پوهنتون دټکنالوژۍ دلېږدولو دکمپنۍ رییس دمعافیت په سیستم باندې هم دهغه بده اغېزه ثابته کړی ده. دمړاوېتوب (افسرده ګې یادپیریشن) په وخت کې دماغ زیات کورتېزول آزادوی چې دا په خپله دوجود دمعافیت سیستم له کمزوری سره مخامخ کوی. ثابته شوې چې دډېرو ناروغیواړیکه لکه سرطان له آروایی فشارونو سره شته . لنډه داچې مړاوېتوب ، زړه تنګی اواروایی فشارونه دعضویت نورمال توازن له منځه وړی روغتیا خرابوی اوبېلابېلې ستونزی منځته راوستلای شی.

پاک رب په یوه بل آیت کې داسې فرمایی:

حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَرۡضُ بِمَا رَحُبَتۡ وَضَاقَتۡ عَلَيۡهِمۡ أَنفُسُهُمۡ وَظَنُّوٓاْ أَن لَّا مَلۡجَأَ مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيۡهِ

ترهغو چې ځمکه پرهغو تنګه شوه او ان چې له ځانه زړه تنګی شول اوپوه شول چې پرته له الله (ج) نه هېڅ پناه ځای ددوی لپاره نشته .(التوبه ۱۱۸).

دزړه تنکوالی اودارواییی فشارونو دغه حالت دبې عقیدې اوضعیف الایمانه خلکو په برخه وی . اوبله هیڅ چاره پرته له دې چې الله (ج) ته پناه یووسی نه لری . نن ډاکتران عقیده لری چې ددغو حالاتو یواځینۍ درملنه دزړه کرار والی اوآرام چاپېریال دی .اودغه حالت یواځې دقرآنی ارشاداتو څخه په پیروی کې لاسته راوړلای شو.

فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ

هرچا چې دهدایتونو پیروی وکړه دده لپاره ډارنشته اوخپګان به پرې رانه شی(البقره ۳۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسان پیدایښت

پرالله (ج) باندې ایمان دانسان پام په قرآن کې دخلقت بیلابیلو ښېلکو ته راګرځوی لکه آسمانونه ، ژوی ، نباتات ، انسان اونور اوله انسان نه غوښتل شوی چې په دې هلکه ځیرنه وکړی.

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

موږتاسو پیداکړی بیا ولی تصدیق نه کوی ؟ (الواقعه ۵۷)

دقرآن اعجاز په بېلابېلو آیتونو کې ښکاره دی ځینو آیتونو داسې شیان یاد کړی چې په اوومه میلادی پېړۍ کې ناممکن ووځو چې انسان پرهغو پوه شی. لکه :انسان له ټولې منی څخه نه بلکه له یوې برخې نه یې جوړشوی.

۱.دنرنطفه دماشوم دجنسیت ټاکونکی دی.

۲- دماشوم رشیم دیوې غواړۍ (حلزون) په څېر دمور پررحم نښلی.

۳-جنین په رحم کې دننه په درې تیاروکې وده کوی.

د منی ځاځکی :

منی د مور دوجود په دننه کې خوځښت لری څو تخمې ته ورسېږی. ددوسووپنځوس میلیونو سپرمونو له ډلی څخه چې په منی کې شته یواځې یوزریی دښځې تخمې ته چې دنښی مالګې په کچه وی ځان رسوی. دغه موضوع دقیامت په سورې کې یاده شوې ده.

آیا یوه نطفه له انزال شوی منی څخه نه وه (القیامه ۳۷).

په دې ځای کې وینو چې الله (ج) روښانوی چې انسان له ټولې منی څخه نه بلکې دمنی له یوې لږې برخی نه جوړشوی. اودا هغه موضوع ده چې په شلمه پېړۍ کې روښانه شوې.

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ

دمنی مخلوط:

دمنی مایع یواځې دسپرمو درلودونکی نه وی بلکې دبېلابېلو مایعاتو یو مخلوط وی چې په خصیو اودپروستات دغدې په منوی کیسواودبولی مجرا په نورغدو کې موجود وی. چې تجزیه یی جوتوی چی هغو کې سپرم ، ویتامین سی ، کلسترول ، فلاوین ، شکر ، دلیموجوهر ، پروستاګلادین ، فاسفولیپید فاسفیت ، جست ، هیالورنیدیز اونورې اجزاوی وی. دغه مایع بیلابېلې دندې لکه سپرموته دانرژۍ جوړول ، درحم دخولې دسیمې دتیزابی چاپیریال خنثی کول ، دسپرم دحرکت لپاره دیوه ښویدونکې تګلوری جوړول اونورې لری.چې دغه موضوع په سلګونه کاله مخکې قرآن یاده کړې.

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

موږ انسان دمختلطې نطفې له اوبو نه خلق کړ (الانسان ۲).

اوپه یوه بل آیت کې دمخلوط جوهر نه دانسان پرخلقت ټینګار کوی:

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِن سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ

هغه وخت مو دهغه نسل د یوې بیقدرې مایع له لنډیز یا جوهر څخه جوړکړ (السجده ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسلالې کلمه يعنې ديوه شی اساسی اومهمه برخه يعنی دهغه جوهر.

دماشوم جنسيت:

تردې نژدی وختو پوری خلکو فکر کاوه چې دماشوم جنس دښځې له لوری ټاکل کېږی (اوزموږيوشمېرخلک اوس هم په همدې باوردی) اوکله هم فکر کيده چې دواړه هم مور هم پلار دماشوم په جنسيت اغېزه لری. خو قرآن مجيد روښانه کړې چې جنسيت دنارينه دمنی له څاڅکی نه نشأت کوی.

وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ

اوهغه دنارينه اوښځينه جفتونه پيداکړل دنارينه له نطفې نه چې توېږی. (النجم ۴۶-۴۵).

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ فَجَعَلَ مِنْهُ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ

آيا په لومړی سر کې يوه نطفه دمنی له جنسه نه وه . بيا هغه نطفه تړلې وينه شوه اوپه پای کې يی جوړه اوپيداکړه اوله هغه نه يی دوه جنسه نر اوښځه مېنځته راوړل (القيامه ۳۹-۳۷).

دماليکولير بيولوژی اوجنتيک علم پرمختګ ددغو معلوماتو پرريښتينوالی داعتراف جوګه شوی دی . په شمله پېړۍ کې دا پوهه لاسته راغله چې دماشوم جنسيت دنر دسپرمو د حجرو له مخې ټاکل کېږی . دجنسيت دټاکلو عامل کروزمونه وی . شپږ څلويښت کروزومونه دانسان دجوړښت ټاکونکی وی چې له هغو دڅلې نه يی دوه عدده دجنسی کروزومونو په نامه يادېږی. دغه جنسی کروموزمونه په نارينه وو کې Yو X او په ښځوکې Xاو X دی (چې دشکل دورته والی په خاطر په دې حرفونو نومول شوی) د X کروموزوم ښځينه او د Y کروموزم دنارينه څانګړتياوې لېږدوی. ديوه انسان يا يوه ماشوم نوی جوړيدل ددغو کروموزمونو ددوو دانو له يوځای کيدو نه چې په نارينه اوښځوکې دجوړې په توګه وجود لری صورت نيسی .دښځې جنسی حجره په دووحجرووېشل شوې چې هريوه يی يواځې ښځينه ځانګړنې لری. په داسې حال کې چې د نارينه جنسی حجره کله چې ويشل کېږی دوه ډوله بېلابېل سپرمونه جوړوی چې يو يی د X کروموزوم اوبل يی د Y کروموزم لری.کله چې دښځې هګې چې د X کروموزوم لری د X کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی ماشوم د XX کروموزومونه لری يعنې چې نجلی به وی . اوکله چې دښځې تخمه چې يواځې د X کروموزوم لری کولای شی د Y کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی چې ماشوم په دې توګه YX کروموزومونه وی يعنی هلک به وی.
نو دماشوم جنسيت دنارينه دسپرموله لارې ټاکل کېږی. په داسې حال کې چې په زياتو ټولنو کې فکر کېده چې دجنسيت ټاکل دښځېه له لوری وی .اوښځې دنجونو په زېږولو ملامتېدلې.
څوارلس سوه کاله مخکې قرآن دغه ناوړه دود رد کړی اوداسې موضوع يی بيان کړه چې موږ يی ايله اوس په حقيقت باندې پوه شوی يو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

<u>هغه عقله چې په رحم پورې نښلي:</u>

که هغو موضوعاتو ته چې په قرآن کې یادشوی ښه ځیر شو ډیرو مهمو موضوګانو باندې به پوه شو. کله چې دنارینه سپرم دښځې له تخمې سره یوځای شی دیوه ماشوم دجوړیدو بنسټ اېښودل کېږی . دغه واحده حجره دزایګوټ Zygote په نامه یادېږی چې په دوام داره توګه تکثر کوی اودغوښې په یوه ټوټه چې درشیم Embryo په نامه یادېږی بدلېږی چې دغه پړاوونه دمایکروسکوپ له لارې لیدل کېږی. دغه رشیم آزاده نه پاتې کېږی بلکې ځان درحم پردیوال نښلوی اوپه هغه کې رېښې ځغلوی چې ښه کلک شی. اودهمدغو ریښولـه لارې خوراکې مواد چې د ودې لپاره ډیراړین وی دمور له وینی نه اخلی.

بیا نو دا دقرآن یوه بله معجزه ده چې په رحم باندې د رشیم سرېښېدوته اشاره کوی.

خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ.

انسان یې له علق (ترل شوې وینې)نه جوړکړ. (العلق ۲).

د"علق" کلمه کله چې یو شی په بل شی ونښلي مانا لری دغه کلمه غواګې یا حلزون چې په نورو ژوو ځان نښلوی اودهغو وینه زېښښی په مانا هم راغلې.

په ډاډمنه توګه د مور د رحم دتوضیح لپاره ددې کلمې کارونه یواځې دالله کلام کیدلای شی چې خالق دټولو کلمو دی.

<u>پرهډوکو دعضلو پوښونه:</u>

هغه مهم معلومات چې قرآن برابر کړی ، دمورپه رحم کې دودې پړاوونه دی.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا
الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ

بیا مو نطفه علقه کړه اوله علقې نه مو شلېدلې غوښه جوړه کړه اوله هغې شلېدلې غوښې مو هډوکی اوبیا مو پرهډوکو عضلی وپوښلې اوبیا مو یو بل خلقت رامېنځ ته کړ(المؤمنون ۱۴).

امبریولوژی Embryology داسې علم دی چې دمورپه رحم کې دماشوم دودې پړاوونه ترڅېړنې لاندې نیسی. تردې نږدې وختو پورې دامبریولوژی پوهانو فکر کاوه چې هډوکی اوعضلې یوځای جوړېږی ، په داسې حال کې چې میکروسکوپیکوڅېړنو وښودله چې په قرآن کې شرح شوی پړاوونه بشپړدقیق اوسم ویل شوی اووروسته له ډېرې مودې پوهه وتوانیده چې دقرآن دا ویل شوی حقیقت درک کړی.لومړی له غوښې نه چې دټولو نسجونو یو مخلوط وی یو غضروف جوړېږی چې وروسته بیا په هډوکې بدلېږی ، بیا وروسته دعضلو حجرې جوړېږی اوپه هډوکو خورېږی اوهغه پوښوی.

یوه پوهنېزه څېړونه دانسان دتکامل په نامه داسې وایی:

"درشیم عمومی اسکلیت په اوومه اونۍ کې دهډوکو په جوړښت سره څېره مومې اوبیا وروسته ډېر ژر دعضلو جوړښت پیلېږی .عضلې بیا خپل سم حالت غوره کوی . دعضلو جوړیدل په اتمه اونۍ کې واقع کېږی " . لنډه داچې دانسان د ودې پړاوونه څه ډول چې په قرآن کې روښانه شوی د ننی امبریولوژی موندنو باندی دتایید مهر ږدی.

<u>د مورپه رحم کې پړاوونه اوتیارې:</u>

قرآن وایی چې ماشوم ددرې ګونو تیارو په پړاوونوکې پیداکېږی.

يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّن بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ

تاسو یی پړاوپه پړاو دمور په رحم کې پیداکړی په درې ګونو تیاروکې (الزمر 6).

درې ګونې تیارې یا(ظلمات ثلث) درشیم دودې په بهیر کې عبارت دی له : دبطن یا نس په جوف کې تیاره

1. درحم دننه تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. دماشوم دغشا په مېنځ کې تیاره

ننی بیولوژی ښکاره کړه چې درشیم اوماشوم وده څه ډول چې په مبارک آیت کې یاد ه شوې په درې پوښونو کې کېږی. برسېره پردې پوهې جوته کړې چې هریو له هغو نه له درې پوړونو پوښونو نه جوړشوی.د بطن یا نس پوښ دپوستکی ، دپوستکی لاندې اوعضلو پوښونه دی .

1. درحم پوښ دبهرنۍ برخې دعضلاتی برخې اودرحم دکورنۍ برخی چې رشیم په کې ځای په ځای کېږی جوړشوی دی. هغه پوښ چې ماشوم درحم په مېنځ کې په کې ځای په ځای شوی هم درې پوړه لری چې د Amnion ، Chorion و Decidua په نومونو سره یادېږی.

برسېره پردې پورتنی آیت کولای شی درحم په مېنځ کې دژوندانه درې پړاونوته اشاره ولری. چې دغه درې پړاوونه عبارت دی له : دوه نیمی لومړنۍ اونۍ یا درشیم دجوړېدو نه مخکینی پړاو ، تراتو اوونیوپوری درشیم پړاو اوبیا تر زېږېدنې پورې جنینی پړاو.

۱- درشیم نه مخکې پړاوPre-embryonic : چې دزایکوت په لومړی پړاو کې تقسیمېږی اودحجروپه یوه ځانګه بدلېږی چې ځان درحم دیوال باندې نښلوی چې داحجرې په تدریجی توګه درې پوړه جوړوی.

۲- رشیمی پړاو Embryonic: دغه پړاو پېنځه نیمی اوونۍ وی چې انساج اودعضویت بېلابېل غړی په مېنځته راتلو پیل کوی.

۳- جنینی پړاوFoetal: وروسته له اتمې اوونۍ نه وی چې په بشپړه توګه دیوه انسان له شکل سره ورته وی په داسې حال کې چې لومړی سر کې یواځې درې سانتی متره اوږدوالی لری دغه پړاو تر درې اوونیو پوری او دولادت تروخته پورې دوام مومی.

دمورپه نس کې دماشوم دودې په اړوند معلومات یواځې دمدرنو وسایلو له لاری په څېړونو امکان وموند خو قرآن لکه نورې په سلګونه موضوع ګانې دغه معلومات ډېروړاندې روښانه کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نطفې د صدور لومړنی موقیعت:

اوپه بل آیت کې دنطفې دجوړیدو په هلکه فرمایي:

خُلِقَ مِن مَّآءٖ دَافِقٖ يَخۡرُجُ مِنۢ بَيۡنِ ٱلصُّلۡبِ وَٱلتَّرَآئِبِ

له خوځېدونکواوبو څخه خلق شوی چې دملاتیراوپوښتیو له مېنځ نه راوځي(الطارق ۷-۶).

ځوارلس پېړۍ مخکې دامبریولوژۍ علم نه وو اوددغو آیتونو په هدف سم څوک نه پوهېدل . کله چې ماشوم دمورپه رحم کې وی خصیې دهلک په جنین کې اوتخمدان دنجلۍ په جنین کې هلته چې پښتورگې موقیعت لرۍ ځای پرځای وی یعنی د ملا د تیر اود پوښتیو په تقاطع کې چې وروسته بیا خپل اصلی موقیعت ته یعنې لږڅه لاندې راځي .

خصیې د ملا د تیر اوپوښتیو له مېنځ نه درحم په مینځ کې په دریمه میاشت لاندې خواته خوځښت کوی اوپه حوصله کې ځای نیسی. بیا له اوومې میاشتې وروسته لاندې راځی اودنس لاندینی جدار ته رسېږی اوپه نهمه میاشت دزیږیدنې وخت ته نږدې له نس نه دباندې په خپل اصلی ځای کې ځای نیسی. دقرآن دغه حکمت بله یوه معجزه ده.

له اوبونه د انسان پیدایښت

وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٖ مِّن مَّآءٖ

وَهُوَ ٱلَّذِي خَلَقَ مِنَ ٱلۡمَآءِ بَشَرٗا

الله (ج) ټول ژوی له اوبو نه خلق کړی (النور ۴۵).

هغه داسې ذات دی چې بشر یې له اوبو پیداکړ (الفرقان ۵۴).

کله چې په دې آیت کې دانسان اونورژوو د پیدایښت ډول گورو د قرآن په اعجاز به اعتراف وکړو. انسانان سلگونه کاله وروسته دمیکروسکوپ دجوړیدوله لارې پر دې پوه شول چې هرژوندی موجود له اوبو نه پیداشوی.

دژوندیو موجوداتو له پنځوسو نه تر نوی په سلوکې جوړښت له ابوشوی دی. بیولوژۍ روښانوی چې اتیا په سلو کې سایتوپلازم چې د هرحیوان دحجرې اساسی جز دی له اوبو جوړشوی اوسایتوپلازم په سلگونه کاله وروسته د قرآن له نزول څخه پېژندل شوی دی.

له ختې نه جوړښت

الله (ج) په قرآن کې فرمایي چې انسان یې له ختې جوړکړی اوروح یې په هغه کې پو کړی دی.

مونږ داله سریښناکې ختې څخه پیداکړل(الصافات ۱۱).

إِنَّا خَلَقۡنَٰهُم مِّن طِينٖ لَّازِبِۭ

کله چې دانسان جسم ترمطالعې لاندې ونیول شی دا روښانېږی چې ټول عنصرونه چې په خاوره کې شته دانسان په بدن کې هم شته.ژوندی انساج پنځه نوی په سلوکې له کاربن ، هایدروجن ، اکسیجن ، نایتروجن ، فاسفورس اوشپږویشت نوروعنصرونو نه جوړشوی.

وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ مِن سُلَٰلَةٖ مِّن طِينٖ

انسان مو دختې له جوهر یا خلاصی څخه پیداکړ (المومنون ۱۲).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د"سلالة" كلمه يعني ديوشى بنستېزه يا خلاصه برخه يعنى دهغه جوهر.دغه معلومات څوارلس پيړۍ مخكى قرآن كې ويل شوى چى اوسنۍ پوهه ايله اوس پرې پوه شوى ده.

د جنينو تنظيم Gene

مِن نُّطۡفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ

له نطفې نه مو پيداكړ اواندول مو ورته سم كړ. بيامو تګلورى ورته آسان كړ (عبس ۲۰-۱۹).

د "قدره" كلمه چې متناسب ژباړل شوى دى د قدر له فعل څخه اخستل شوى . دغه كلمه دتنظيمولو ، پلانولو ، طرحې اچولو ، وړاندوينې اوپه پاى كې دهرڅه ليكل په تقدير كې دى.
كله چې سپرم دتخمې پلار مور القاح كړه دواړه جينونه يوځاى كېږى اود ماشوم د جسم ټولې ځانګړنې جوتېږى . هريو د دې زرګونو جينو څخه ځانته ځانګړې دنده لرى . دسترګو درنګ ، دويښتو ، ونې ، څېرې اونورو جين ټاكل كېږى. برسېره پردې دعضويت په دننه كې د زرګونو بېلابېلو فعاليتونو فزيكى ځانګړنې مشخصېږى چې كنترول يې په جينو كې ليكل شوى دى. لكه دوينى دفشار لوړيدل چې به جينو كې حك كېږى .
هغه لومړنى جين چې دسپرم اوورم له يوځاى كيدو څخه مېنځته راځى د ډى .اِن.اى DNA ماليكول جوړوى چې ديوه چا ټولې نښې له لومړى سرنه ترمړينې پورې دكودنو په توګه كې ځايول كېږى.
دغه ماليكول د داسې جينونو درلودونكى وى چې دحجرو په هسته كې ځاى لرى. لومړنۍ حجره ديادوشويو معلوماتو له مخې د DNA په ويشل كيدو پيل كوى. په دې توګه يو انسان جوړېږى.
ديوه انسان د جوړښت تنظيم ديوه ماليكول يا DNA له لارې صورت نيسى. دغه ماليكول له كاربن ، هايدروجن ، نايتروجن او فاسفورس نه جوړشوى دى.
دمعلوماتو هغه ظرفيت چې په DNA كې ثبت وى ، پوهان يې حيران كړى . په يوه ماليكول كې شته معلومات دومره پراخ دى چې كولاى شى يو ميليون دايرة المعارفونه چې هريو يې په زرګونه مخه ولرى ډک كړى.
دپرتلې لپاره كولاى شو ووايو چې دنړۍ ستر اوډير معلومات لرونكى دايرة المعارف بريتانيكيا Britannica دى چې درويشت ټوكه اوپنځه ويشت زره مخه دى .په داسې حال كې چې يو ماليكول چې دحجرې په هسته كې له خپله حجرې نه هم كوچنۍ وى دنړۍ له ستر دايرة المعارف Encyclopedia نه څلويښت برابره ډير معلومات په كې ځاى شوى. يعنې چې دغه دايرة المعارف به زر ټوكه ولرى چې تراوسه ددنيا په هېڅ ځاى كې نشته دا دانسانى بدن يوه بله معجزه ده چې ماترياليستان اوهغه كسان چې دكايناتو خالق نه منى دروغجن غلط اوډيرنادانه ثابتوى.
دDNA جوړښت په كال ۱۹۵۳ ميلادى كې د فرانسيس كريک له خواكشف شوى په داسې حال كې چې په سلوګونه كاله مخكې قرآن هغه ته اشاره كړې وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیض Menstruation

دحیض دوران هغه وخت وی چې دیوې ښځې له عضویت نه القاح شوې تخمه او له مېنځه تللی نسج درحم له مېنځه دباندې وشړل شی. دغه پېښه دوینې درګونو له څېریدو سره ملګری وی چې له پای ته رسیدو وروسته یی د تخمې د پخیدو لپاره یوه بله دوره پیلېږی. دهرې ښځې لپاره ځانګړی وخت یوه میاشت ټاکل کېږی . هره میاشت ټاکل شوی هورمونونه آزادېږی اویوه پخه شوی تخمه آزادېږی . نو دښځې وجود په هره میاشت کې یوځل دالقاح لپاره چمتوکېږی. خو دسپرم مداخله یا عدم مداخله وروستی بدلونونه ټاکی. په دې پړاوکې درحم په جوف کې بدلونونه یواځې کیدلای شی چې داناتومی اونسایی کتنو له لاری ښکاره شی.په داسې حال کې مخکې له دې چې پوهان په دې بهیر پوه شی قرآن یادکړی:

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ ۖ وَكُلُّ شَيْءٍ عِندَهُ بِمِقْدَارٍ

الله (ج) پوهېږی چې دهرې ښځې دحمل بار څه دی اوهرکمی اوزیاتی په رحم کې . اوهرڅه په مناسبه کچه ټاکل شوی دی. (الرعد ۸).

دحیض دبهیر په پیل کې درحم دکورنۍ غشأ پندوالۍ نږدې نیم ملی متره وی . دتخمدان له لارې دآزادو شوو هورمونونو تراغېزې لاندې دغه غشأ نوره هم پنډېږی تر پنځو اوشپږو ملی مترو پورې رسېږی اودزایګوت دځښیدولپاره چمتوکېږی. دعدم القأ په صورت کې دغه پوړدباندې توېږی . بیانو په هره میاشت کې په رحم کې زیاتوالی اوکموالی راځی.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ ۖ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ

اوپوښتنه کوې له تانه دحیض له دورې نه ،ووایه په هغه کې دښځو لپاره درد شته نو په دې حال کې له هغوی سره مه یوځای کېږی اوترې لرې والی وکړی ترهغو چې له حیضه پاکې نه شی له هغو سره مقاربت مه کوی (البقره ۲۲۲).

دطب ننۍ پوهې ثابته کړې چې دحیض په دوره کې جنسی مقاربت دمیکروبی ناروغیو اودرحم دسرطان لامل ګرځی.

د ماشوم د غړو د ودې ترتیب

انسان مو له مختلطې نطفې څخه پیداکړ اوترآزموینې لاندې مو راووست اوبیامو هغه اوریدونکی اولیدونکی وګرځاوه (الانسان ۲).

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا

د قرآن په ټولو آیتونو کې د انسان دحواسو د یادښت یو ترتیب شته تل لومړی اورېدل ، بیا لیدل اوبیا حس کول یاد شوی دی .

ډاکتر کیت مور وایی: په دوه ویشتمه ورځ د رحم په دننه کې لومړی د غوږنو جوړښت پیلېږی بیا سترګې جوړېږی اوبیا دفاعی مرکزونه چې د درک اوحس کولو توان لری جوړېږی . ماشوم په څلورمه میاشت کولای شی ټول غړونه واوری. چې د داډول وضاحت ذکر په قرآن کې خپله یوه معجزه ده.

د شېدو جوړښت

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِ مِن بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِّلشَّارِبِينَ

ستاسو لپاره په څارویوکې هم یوعبرت دی چې تاسوته ددوی دنس نه له هضم شویوخوړونه اوله وینو نه پاکې شېدې درکووچې دټولو څښونکو لپاره خوندورې وی (النحل ۶۶).

لومړنی غذایی مواد دېراوونو له وهلو اوکیماوی تعاملاتونه وروسته دهضم په جهاز کې بدلون مومی اودوینو بهیر ته ننوځی ، بیا دوینې دبهیر له لارې بیلابیلو نسجونو اوغړوته رسېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نوروامساجوغوندې د شېدوغدې هم لومړنی خوراکی توکی د وینو له دوران څخه لاسته راوړی. جوړې شوې شیدې د شیدود غدوله لارې افرازېږی چې ډیر لوړخوراکی ارزښت لری. ځکه چې د ټولو خوراکی توکو له خلاصې نه چې هضم شوی وی اود وینو د بهیر له لارې لېږدول کېږی لاسته راځی. نوشېدې له وینو اونیم هضم شویو موادوچې دواړه دخوړو وړنه دی جوړېږی.
هغه ډول چې وینو ددغې موضوح بیان هغه وخت چې د تی لرونکوژوو د اناتومی اوفېزیولوژی په هکله پوره معلومات لانه وویوه فوق العاده امر دی.

د مورشېدې یوه معجزه زېږونکی مخلوط

وَوَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ

اوانسان ته مو وصیت وکړ په نیکۍ دخپلو والدینو په حق کې په تېره بیا مور چې د حمل باریی پورته کړی اوله دوو کلو وروسته یی ماشوم له شیدو بېل کړ(القمان 14).

د مور شېدې د ماشوم لپاره نه بدلېدونکی غذا وی چې د ماشوم د ودې لامل ګرځی اوهم ماشوم د ناروغیونه ژغوری . د مورپه شېدوکې غذایی اندول په بشپړه توګه د ماشوم د اړتیا مطابق وی . د مورشېدې دکافی غذایی موادودرلودونکی وی چې د عصبی سیستم د ودې لپاره کافی وی. مصنوعی خوراکونه د شېدې خوړونکو ماشومانو لپاره هیڅ وخت هم د مور د شېدو ځای نه شی نیولی.
د مور د شېدو دګټو لست د انسانی پوهې په پراختیا او زیاتیدو سره لاهم اوږدېږی. څېړنو ښودلې هغه ماشومان چې د مور د شېدو له لاری تغذیه کېږی د انتاناتو اوهضمی اوتنفسی مکروبی ناروغیو په وړاندې مقاومت لری. ځکه هغه انتی بادی چې د مور په شېدو کې شته ماشوم د میکروبونو په وړاندې ساتی. د مورشېدې دګټورو مکروبونو دتکثر لپاره ښه زمینه مساعدوی ، چې دا په خپله د ناروغیو د باکتریا ، ویروسونو اوپارازیتونو په وړاندې مجادله کوی.
د مور شېدی په آسانۍ سره هضمېږی اوځکه چې د شېدې خوړنکې ماشوم مصرف لږ وی نو په دغو شېدو کې دقوی غذایی موادو دشته والی له کبله دغه مواد دماشوم ودې ته ډیر ګټور وی .
د هغو میندو شېدې چې له مودې مخکې یی ماشوم دنیا ته راوړای وی یعنی مخکې له نهو میاشتو نو د دغو مېندو شېدې د غوړو ، پروتینو ، سودیم کلورایدو اواوسپنې درلودونکی وی . څوچې دهغه ماشوم اړتیا پوره کړی چې له مودې مخکې زېږېدلی وی. کله چې دغه ماشومان د مور په شېدو لوی شی نو د ښې پوهې درلودونکی به وی.
د مور د شېدو بله ځانګړنه د اومیګا ۳ ماده وی. دغه شېدې دغه راز د دماغ اوسترګود پراختیا لپاره ښه ماده وی. Omega-3 اومیګا ۳ دشېدې خوړونکې ماشوم دژوند په لومړیو پړاوونو کې ځانګړی اهمیت لری څو چې دماغ اوعصبی رشتې په نورماله توګه وده وکړی . پوهانو د مور شېدې د اومیګا ۳ د ډېرې ښې سرچېنې په توګه پیژندلی.
دبریستول پوهنتون څېړنو ثابته کړه چې دمور شېدې د وینی په فشار باندې اوږد مهالې اغېزې لری . هغه ماشومان چې د مور له شېدو څخه یی ګټه اخستې وی د زړه په ناروغۍ لږ اخته کېږی ځکه چې د هغو نامشبوع شحمی تېزابو موجودیت دمور په شېدو کې د رګونو جدار پوست ساتی. دغه راز هغه ماشومان چې د مورشېدې خوری په لږه کچه سودیم اخلی اولږ پنډېږی چې دا دوینې دفشار په لږیدوکې ډیر اهمیت لری.
داکتر لیزا مارتین اوهمکاران یی د امریکا د سینسناتی روغتون کې زیات پروتینی هورمونونه د ادیپونکتین Adiponectin په نامه په شېدو کې وموندل. چې دا هورمونونه دزړه له حملو نه مخنیوی کوی . ددغو هورمونونو لږوالی په پنډوکسانو کې لیدل شوی چې دزړه په ناروغیو اخته شوی . نوځکه څرګنده شوی چې ماشومانو کې دلږپنډوالی عامل همدغه هورمونونه دی .
دغه راز یو بل هورمون دلپتین په نامه کشف شوی چې دشحمو په میتابولیسم کې بنسټیز رول لری. لپتین ددماغ دخبرداری لپاره غبرګون ښیی کله چې دشحمو کچه ډیره شی. دغه هورمون دمور دشېدو له لارې ماشوم ته لېږدول کېږی اوهغه له بې ګټې پنډوالی ، د دیابت له ناروغی اود زړه درګونو له ناروغی څخه ساتی.
.

<u>د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه:</u>

یوشمېر نورې ګټې هم د مور په شېدو کې شته . ماشوم دخپلې ودې په بېلابېلوپړاوونو کې بېلابېلو موادو ته اړتیا لری ، اود مورشېدې تل د دغو اړتیاوو پربنسټ خپل مواد بدلوی. د مور شېدی تل د خوړلو لپاره چمتووی اود تودوخې مناسبه درجه لری. په دغو شیدو کې شته غوړ اوشکر د دماغ دپراخیتا لپاره ښه زمینه برابروی اوکلسیم یی دماشوم دودې لپاره بنسټیز رول لری.
سره له دې چې دشېدو په نامه یادېږی خو ددغو بې ساری خوړو په جوړښت کې تر ډېره بریده اوبه ونډه لری ، اودغه ټکی ډیر مهم دی ځکه چې شېدې خوړونکی هم له شېدو پرته اوبو ته اړتیا لری. هغه روغتیاساتنه چې دمور په شېدو کې شته په اوبو اونورو خوړوکې نه شی مراعاتیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور شېدې او ذکاوت:

ځېړنو ښوولې چې د ذکاوت پراختیا په هغو ماشومانو کې چې دمور له شېدونه ګټه اخلی له نوروماشومانو نه ډیره وی . جیمز اندرسن دکنتوکی له پوهنتون څخه دا تجربه وکړه چې دمور دشېدو خوړونکو د ذکاوت ضریب IQ دهغو ماشومانو څخه چې پوډری شېدې خوری ۵ نمرې زیات دی .تجربې ښوولې چه دغه اغېزی په هغو ماشومانو کې شته چې لږترلږه شپږ میاشتې یی دمور شېدې رودلې وی. اوهغو کسانو چې له اتو اونیو لږ دمور شېدې رودلې دهغوی په ذکاوت کې کوم ځانګړی بدلون نه لیدل کېږی.

آیا د مور شېدې له سرطان سره مقابله کولای شی ؟

د هغو څېړنو په پایله کې چې ترسره شوی دا ثابته شوې چې د مور شېدې ماشوم له سرطان څخه ژغوری. پروفیسر لوند کاترینا سونبورګ دسویدن له پوهنتون نه دمور په شېدوکې یوه معجزه لرونکې اغېزه موونده . دمور په شېدو کې یو پروتین شته چې سرطانی حجرې وژنی ، په داسې حال کې چې نارملو حجروته کوم ضرر نه رسوی . ددې پروتین داغېزې په میکانیزم تراوسه څوک نه دی پوه شوی.

پوهانود نوې زېږېدلی ماشوم کولمې چې دمور شودې یی رودلې ترمطالعې لاندې ونیولې . په دې پوه شول چې دمورشېدې دپنوموکوک میکروب چې په ماشوم کې دسېنې دناروغی لامل ګرځې له منځه وړی . برسېره پردې هغه ماشومان چې دمور له شېدو نه ګټه اخلی ډېر لږ داوربېدوپه ستونزو اوسېنې په انتاناتو اخته کېږی. دمورشېدی ماشوم دسرطان په وړاندې حمایه کوی اوپوهان دی ته هم متوجه شول هغه ماشومان چې له پوډری شېدونه ګټه پورته کوی نهه ځلې ډېر له نورونه دسرطان په ناروغی اخته کېږی. دمور په شېدو کې پروتین په دقیقه توګه سرطانی حجره مومی اوهغه له منځه وړی. دغه پروتین د Alphalactalbumin یا Alpha- Lac په نامه یادېږی. الفالک دداسې پروتینو له لارې تولیدېږی چې په شیدو کې د قند لکتوز په جوړېدوکې مرسته کوی.

دا د الله (ج) یوه لورېنه ده :

دمورد شېدو دګټو یوه بل اړخ دادی چې ماشوم باید له هغه نه دوه کاله ګټه واخلی . دغه معلومات چې په دا وروستیو وختو کې پوهان پرې پوه شوی څوارلس پېړۍ مخکې قرآن تبلیغ کړی.

وَٱلۡوَٰلِدَٰتُ يُرۡضِعۡنَ أَوۡلَٰدَهُنَّ حَوۡلَيۡنِ كَامِلَيۡنِۖ لِمَنۡ أَرَادَ أَن يُتِمَّ ٱلرَّضَاعَةَۚ

مېندې باید ماشومانوته پوره دوه کاله شېدې ورکړی که غواړی چې د شېدې ورکولو وخت بشپړکړی(البقره ۲۳۳).

مورکله هم دشېدوجوړولو لپاره هوډ نه کوی اونه هم په شېدو کې دموجودومغذی موادو دجوړیدو لپاره هوډ کولای شی چې ماشوم ته ډېراړین دی.. الله (ج) دهرڅا په اړتیا پوهېږی اوله خپل رحمت نه یی برخمن کوی اود مورشېدې هم دماشوم داړتیا مطابق په مور کې پیداکوی.

دګوتې د نښې له مخې پېژندنه

په قرآن کې راغلی چې الله (ج) انسانان له مړینې وروسته بیا ژوندی کوی اوتینګار شوی چې ګوتې به یی بیا تنظیم کړی.

بَلَىٰ قَٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّيَ بَنَانَهُۥ

هوکې موږ کولای شو چې دګوتو سرونه په منظم ډول جوړکړو (القیامه ۴).

دګوتو پرسرونو دغه تینګارډېر مهم دی ځکه چې دهرشخص دګوتی دسر نښې اوتفصیلات ځانګړی وی . ان دوه ګونی چې DNA یی یوله بل سره مشابه وی خو دګوتې نښې یی یوله بله سره توپیر لری.

دګوتې نښه چې مخکې له زېږېدلو بشپړېږی اوپه ټول ژوند کې له بدلون پرته پاتې کېږی له همدې کبله دکسانو دهویت پېژندنې مهم مدرک ګڼل کېږی. اوپه هغه کې هېڅ ډول تبروتنه نه کېږی.

دګوتې دنښې اهمیت دنولسمې پېړی په پای کې وموندل شو په داسې حال کې چې قرآن ډېر مخکې زموږ پام هغه ته راګرځولی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَٰرُهُمْ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ

کله چې داسې وخت راشي چې غوړونه ، سترګې اوپوستکي يې پرهغه څه چې کړي يې دي شهادت ورکړي(فصلت ۲۰).

د انګبينو موچۍ

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحْلِ
أَنِ ٱتَّخِذِى مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ثُمَّ كُلِى
مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسْلُكِى سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا
شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٌ لِّلنَّاسِ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ

اوستا رب دشاتو ښځينه موچۍ ته وحی وکړه چې په لوړو غرونوونو کې کورونه جوړکړي له ټولو ميوونه وخوری اودالله (ج) پرلار روان شي . دهغوی له مېنځه به دځښولو دبېلابېلو رنګو درلودونکي توکی راووځي چې په هغو کې به د انسانانو لپاره شفأ وی اوپه هغو کې د هغو لپاره هم نښې شته چې فکرکوی. (النحل ۶۹-۶۸).

دشاتو دموچيو په ټولنه کې دهريوه دنده ځانګړې ده . نارينه موچۍ دملکې دالقاح پرته بل کارنه کوی . اوښځينه موچۍ ټول کارونه لکه دکوراود انګبينو دکندوجوړول پاکونه ، دخوړو دټوکو راټولول ،دانګبينو جوړول اونورې چارې په غاړه لرى . دغه موچۍ سره له دې چې ښځې دي خو زېږول نه کوی يعنې دتخمې دپخېدو ضرفيت نه لری اويواځې يوه يې داتوان لری چې هغه ملکه ده.

د "نحل" کلمه يا دشاتو موچۍ په دې آيت کې ورته دښځينه موچۍ خطاب شوی ځکه د"ان تخذي" فعل مؤنثې صيغې لپاره کارول شوی بيا نو قرآن داروښانه کوی چې دشاتو جوړونکې ښځينه موچۍ دی.

ددغې موضوع وضاحت په داسې حال کې چې دپوهې کچه ډېره ټيټه په خپله دقرآن يوه معجزه ده.

د انګبينو معجزه

بياهم پورته يادوشويو آيتونو ته پام اړوو (شات دانسانانو لپاره شفأ ده) په نننۍ ساينس کې دانګبينو دخواصو مطالعې يوه نوې علمی شعبه پرانستی ده.

دشاتو يو شمېرځانګړنې ياددو:

داچې کاربوهايدرونه يا په شاتو کې موجود قند سره له دې چې دتبزابو ډېره کچه لری په آسانی سره ګلوکوز ته اوړيدلای شی ، خو په ډيرو حساسو معدو کې هم په آسانۍ سره هضمېدلای شی . شات دپښتورګو او کولمو دندې ښې کولای شی.

کله چې شات له شېدو اواوبو سره وخوړل شی د دوو دقيقو په ترځ کې يعنی په ډېرې چټکۍ سره دوينې بهير ته ننوځی. دشاتو قند ددماغ دندې ښې کوی ، اوشات دګلوکوز اوقندونو ښه طبيعی فرکتوزشمېرل کېږی. نوې څېړنې جوتوی چې دغه ماده دستړيا دله مېنځه وړلو اودسپورتی ځواکمنۍ لپاره ښه مخلوط دی.

شات دوينې دجوړيدولپاره ښه غذايی مواد برابروی ، برسېره پردې دوينې په تصفيه کې هم مرسته کوی . اودوېنی پردوران يی مثبتې اغېزې جوتې شوی . درګونو دکلکوالی مخنيوی کوی. شات دمکروبونو دوژلو ځانګړتيا لری اودليل يی هم دادی چې شات ډير قند لری اودغه قند دهغو اوبو دله مېنځه تلو لامل دی چې دمکروبونو وده مساعدوی ، دشاتو تيزابيت اودنايتروجنو نه درلودل چې دمکروبونو دتکثر لپاره مهم عنصر دی دهغو بله ځانګړنه ده . په شاتو کې دهايدروجن پراکسايد شتون هم دمکروبونو له تکثر نه مخنيوی کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.

انتی اوکسیدانت Antioxidan مواد دروغ ژوندانه لپاره ډیر اړین دی . هغه زیان لرونکی مواد چې دحجرو په میتابولیزم که شته له مېنځه وړی . انتی اکسیدانتونه دخوسا خوړو له تخریبی اغېزی نه مخنیوی کوی اوله مزمنوناروغیونه هم مخنیوی کوی .

شات د بی او سی له ویټامینونو برسېره مګنیزیم , کلسیم , سوډیم , کلورین , سلفر , اوسپنه , فاسفورس, آیودین او جست هم په ډیره کچه لری.

<u>په شاتو کې د ټپونو شفا بخښونکې اغېزې:</u>

کله چې په ټپونو باندې شات کېښودل شی ، د هوا لمبدبل ځان ته راکاږی دجوړیدو بهیر چټکوی ، ځکه چې شات دپوستکی دمخ دحجروتکثر تحریکوی چې دټپ دپوښ لامل ګرځی اوان چې په سترو ټپونو کې هم ګټور ثابت شوی .

- شات دانساجو بیا وده چې دروغتیا لپاره اړینه ده خوځوی
- شات د التهاب ضد ځانګرتیا لری یعنی چې د ټپ دشاوخوا پړسوب کموی ، د وینی بهیر یی سموی او رغونه چټکوی.
- شات دټپ په ځای کې پرانساجو نه نښلی ، له همدې کبله دپانسمان دبدلېدوپه وخت کې ناروغ درد نه احساسوی اونوی انساج جوړېږی اوبیا نه تخریبېږی.
- شات دټپ له منتن یا میکروبی کیدونه نه مخنیوی کوی . اوټپ په ریم کی له شته مکروبونو نه ژر پاکوی . ان پر هغو مکروبونو چې دانتی بیوتیک په وړاندې یی مقاومت موندلی وی هم اغېزه کوی.
- داکتر پیتر مولن دنیوزیلاند دپوهنتون دبیوشیمی پوهاند وایی: تجربو ښودلې چې شات دسپینوزرو دمرکباتو نه چې دسوزیدو په درملنه کې ګټور وی هم اغیزمن وی .

نووینو چې شات داسې ګټورې ځانګړنې لری چې له شک پرته ویلای شو ډېرې عجیبې دی اوداالله دصنعت داعجاز یوه بېلګه ده.

کجوره(خرما) اوګټې یې

دقران آیتونو کجوره دجنت له ښونونه یوه ډالی ګڼلې. کله چې دغه میوه مطالعه شوه په هغه کې ډیرې مهمی ځانګړنې وموندل شوی اوهره ورځ یی نوې ځانګړنې موندل کېږی. له کجورو نه هم دخوړو اوهم ددرملو په ځای ګټه اخستل کېږی.

(مریمه) دماشوم راوړلو د درد له زوره دکجورې دونې لاندې ولاړه وه اوویی ویل کشکې مخکې له دې نه مړه شوې وای اوپوره هېره شوې وای . دهغې دپښو لاندې غږ وشو چې مه غمجنه کېږه چې الله ستا له پښو لاندې داوبو یوه چینه روانه کړې. اود ونې ښاخ دځان لورته وخنډه چې تاته تازه کجورې راتوې شی. (مریم 23 — 25).

په دې توګه الله مریمې ته توصیه وکړه څوچې کجورې وخوری ، ننی پوهې داثابته کړې چې کجوره د امیندوارو میندو لپاره ښه خواړه دی دغه راز دمېندو لپاره وروسته له ماشوم راوړلو هم ښه

فَأَجَآءَهَا ٱلْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ قَالَتْ يَٰلَيْتَنِى مِتُّ قَبْلَ هَٰذَا وَكُنتُ نَسْيًا مَّنسِيًّا ﴿٢٣﴾

فَنَادَىٰهَا مِن تَحْتِهَآ أَلَّا تَحْزَنِى قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾

وَهُزِّىٓ إِلَيْكِ بِجِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ تُسَٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواړه ګڼل کېږی . مریمې ته دا هدایت وشو څوچې ماشوم راوړنه ورته آسانه شی. کجوره دشکر ډېره کچه لری (له شپېتو تر پنځه شپېتو په سلوکې) د امېندوار ښځو لپاره ددې خوړوتوصیه ددوی به وجود کې دډېری انرژی دجوړیدو اودمور دښېدو دهورمونونو دتحریک لپاره شوې.

کجورې دهغو مېندولپاره چې دناروغې اووینې بهیدو له کبله کمزورې شوی وی ډېره انرژی جوړوی.

په کجوره کې دډېرو ډولونو بنستیز دخوړو توکی شته ، پوهان په دې باوردی چې یو انسان کولای شی یواځې داوبو اوکجورو په خوړلو سره کلونه ژوند وکړی. داوسنۍ دخوړو یو پوه وایی چې دروځې دیوې کجورې خوړل اودیوې پیالې اوبوڅښل دشخص ټوله غذای اړتیاه پوره کوی.

Oxytocin ماده چې په کجورو کې شته په طبابت کې ددرملوپه توګه دماشوم راوړلو دبهیر دچټکتیا لپاره کارول کېږی . برسېره پردې دغه ماده دمورشېدې هم ډېروی. اوکسی توسین داسې یو هورمون دی چې دنخامیه په نامه ددماغ له منځنۍ برخې څخه افرازېږی. دغه ماده دمور په رحم کې دتقلصونو دجوړیدو لامل ګرځی چې ماشوم دزېږېدو په وخت کې دباندې لورته خوځوی. په کجورو کې ددغې مادې شتون په یواځې توګه دقرآن اعجاز اوددغې مادې ارزښت څرګندوی. برسېره پردې په کجورو کې دشکر شته والی ګلوکوز نه دی بلکې فرکتوز دی ، له همدې کبله دهغو ناروغانو په وینه کې چې شکر شته په چټکۍ سره هغه نه اوچتوی.

کجوره د ډېرو ویټامینونو ، منرالونو ،غوړو ، پروتینو ، دنه جذبېدونکو قندو اوفایبرودرلودونکې ده . سوډیم , پټاشیم , کلسیم , مګنیزم, اوسپنه , سلفر , فاسفورس, کلورین, د A او B ویټامینونه په کجوروکې شته.

کجوره دوینې جوړیدل په عضویت کې زیاتوی دحمل په دوران کې له زړه بدوالی مخنیوی کوی. دوجود له ودې سره مرسته کوی ، دسترګود لیدلوځواک اواعصاب ځواکمنه کوی .

کجوره یواځېنی میوه ده چې پروتین لری ، غوښه هم یوه بشپړه غذاده خو دغوښې زیات خوړل دحمل په بهیر کې دمسمومیدو اویا زهرجنېدو لامل ګرځی .

دکجورپه اړوند دا ټولې خبرې چې په دې وروستیو کې موندل شوی دانسان په وړاندې دالله(ج) حکمت اومهربانی څرګندوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینځر یوه فوق العاده مېوه

وَٱلتِّينِ وَٱلزَّيْتُونِ

قسم په اینځر اوزیتون(التین 1)

په دغو ددو میوو قسم دهغوی دخوړلو ارزښت ښکاروی. اینځر ترنورو میوو او سبو ډیر فایبر لری . یو دانه وچ اینځر دیوتن دفایبرو ورځنی اړتیا شل په سلو کې بشپړوی. څېړنو ښودلې چې فایبر دهضم لپاره ډیره مرسته کوی. اوهم له یو شمېر سرطانونو څخه مخنیوی کوی . فایبرونه دوه ډوله دی یو په اوبو کې ګډ اونوریی ناګډ . په اوبو کې ګډ فایبردکولموله له لاری دفضله موادو له دفعی سره مرسته کوی اوناګډشوی فایبر غټی کولمې دسرطان د ناروغی په وړاندې وقایه کوی. برسېره پردې فایبر لرونکی خواړه دوینې کلسترول ټیټوی اوپه پایله کې دزړه دحملو خطر کموی اوهمدارنګه په وینه کې دقند دیوځلی لوړیدو مخنیوی هم کوی.

په اینځروکې دغه دواړه ډوله فایبر شته . دامریکا دکلفرنیا داینځرومشورتی بورډ په دې اند دی چې چې اینځر له نورو مېوو نه ډیر انتی اوکسیدانتونهAnti-oxidant لری. انتی اوکسیدانتونه موږ دډیرو ناروغیو په وړاندې وقایه کوی هغه زیان لرونکی مواد چې زموږ په بدن دکیمیاوی تعاملاتو له لاری جوړیږی هغه خنثی کوی اودحجرو دتخریب مخنیوی کوی. دسکرانتول پوهنتون په ډیره کچه فینول Phenol چې یو انتی اوکسیدانت دی په اینځروکې تثبیت کړی. فینول دغه راز دجراثیمو په وژنه کی هم پکاریږی.

په نیو جرسی کې دروتګر پوهنتون څرګنده کړې چې داومیګا ۳ اواومېګاه ۶ اوفیتوسترول په وچو اینځرو کې شته . دغه هم دکلسټرول کچه راټیټوی .

دکالیفرنیا داینځرومشورتی بورد دغه دطبیعت یوه مکمله میوه بولی اووایی چې ددغې میوې روغتیایی اوغذایی ارزښت ډیر زیات دی.څکه اینځر غوړ ، سودیم اوکلسټرول نه لری اودډیرو فایبرو درلودونکی دی اوله نورو میوونه په ډیره کچه منرالونه لری . څلویښت ګرامه اینځر دوجود شپږ په سلوکې دکلسیمو ، پوتاشیمو اواوسپنې اړتیا پوره کوی.

اینځر دناروغانو لپاره دانرژی یوه ښه منبع ده په دی میوه کې شکر له نورمیوو ډیر دی ، اینځر دکمزورې تبې ، ټوخی اوسالنډۍ ددرملنې لپاره هم پکاریږی.

داینځرو دغه ټولې ګټې دالله (ج) یوه مهربانی ده چې داوسنۍ ټکنالوژۍ په مټ څرګنده شوې په داسې حال کې چې قرآن دهغه اهمیت په سل ګونو کاله وړاندې بیان کړی.

کب دخوړو یوه ښه منبع

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ ٱلْبَحْرِ وَطَعَامُهُۥ مَتَٰعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ

ستاسو لپاره دسیند ښکار او دهغه طعام حلال وګرځول شوځو چې تاسو اومسافران له هغو نه ګټه واخلی (المائده 96).

کارپوهان توصیه کوی چې کب دزړه دفعالیت لپاره اودزړه دناروغیو دمخنیوی لپاره ښه دی.چې. دکب ارزښت په دې کې دی چې هم دانسان دبدن لپاره داړینو غذایی موادو درلودونکی دی اوهم دناروغیو خطر کموی دبېلګې په توګه اومیګاه ۳ چې په کب کې شته دزړه دناروغیونه مخنیوی کوی اودمعافیت سیستم تقویه کوی.

وَهُوَ ٱلَّذِى سَخَّرَ ٱلْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا۟ مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا

اوهغه دی چې سیند یی ستاسو لپاره مسخر کړ څو چې دکبانو له تازه غوښې نه ګټه واخلی (النحل 14).

دغه راز دکهف دسورې له ۶۰ نه تر۶۳ آیتونه هم په اوږدوسفرونو کې زموږپام دکب دغوښې خوړولو ته راګرځوی.

کله چې موسی (ع) له خپل همسفر سره کب دخپلو خوړو لپاره له ځان سره اخستی ؤ ، نو الله پاک دکب دخوړو ارزښت موږ ته څرګندوی . کله چې دکب غذایی خواص مطالعه کړو ډیر عجیب حقیقتونه راته څرګندیږی کب چې یو الهی عطیه ده یوه بشپړه غذا ده دپروټینو اویټامین ډی اودلږو میکرونوترینټونو (Micro-nutrients) څخه چې دژوندانه دبهیر لپاره اړین وی برخمن دی. دمنرالونو موجودیت لکه فاسفورس ،سلفراوانادیم دچټکې ودې اورغیدو لامل ګرځی. دماهی غوښه غاښونه او اوری ساتی اوویښتانو ته ځواک وربښی اودمیکروبونو پروړاندې مبارزه کوی. دوینې کلسټرول تنظیموی اود زړه ناروغیو څخه مخنیوی کوی . عضویت په دې توانوی څو چې نشایسته اووازده تجزیه کړی اودلوړې انرژی مواد ترې جوړوی . دکب غوښه دماغې دندې ښې کوی اوهډوکی ځواکمنوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه خبره له پخوا شته چې وایي:کب ددماغ لپاره ګټور دی اودا دکب په غوړو کې داومیګاه ۳د شتون له کبله دی .
د امریکې روغتیایي تولنې څېړنې جوتوی چې د زړه حملې په هغو ښځو کې چې په اونۍ کې یو ځل دکب غوښه خوری یو پردرې لږوی. اومهم عامل یې همغه اومیګاه ۳ دی چې کلسترول اوترای ګلیسراید تنظیموی اوهم په رګونو کې دوینی له ټینګیدو څخه مخنیوی کوی . په وریدونو کې دوینې دبهیر چټکتیا ۶۰ کیلومتره پر ساعت ده اودغه چټکتیا هغه وخت نارمل وی چې غلظت ، لزوجیت اودوینې کچه هم نورمالوی.
اومېګا ۳ دهیمو ګلوبینو په جوړیدو کې چې تول بدن ته داکسیجن دلېږد دنده په غاړه لری هم مهم رول لری.
دغه راز اومېګا ۳ دمورپه رحم کې دماشوم ودې ته په تیره بیا دهغه اعصابو اودماغ ته ډیر ګټور دی.
ثابته شوې چې اومیګا ۳ د مفصلونو د پړسوب مخنیوی هم کوی.
دغه راز دعصبي او عقلی ناروغیو ، خپګان ، اروایي دباو ،ډار ، بې خوبی لېونتوب اودالزهایمرناروغۍ لپاره هم ګټور کېدای شی.
جاپانیان اودهغو هیوادو خلک چې ډیره دکب غوښه خوری لږ دزړه اوپوستکی په ناروغیو اخته کېږی.
دکب دغوښې ګټې لانورې هم موندل کېږی اوله دې نه جوتېږې چې ولې پاک قرآن دهغه خوړل ښه ګڼلی ، اودا الله (ج) دی چې داسې خواړه یې پیداکړی دی.

د خوك د غوښې روغتیایی زیانونه

دمړه شوی (مردار) غوښه ، دخوک وینه اوغوښه یې پرتاسو حرامه کړه (البقره 173).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنزِيرِ

دخوک غوښه ډیر زیانونه لری ، سره له دی چې نوې ټکنالوژی کولای شی ډیر څه سرته ورسوی خو په دی نه ده توانیدلې چې دخوک دغوښې زیان راکم کړی . خوک طبیعتا" یو مردارحیوان دی. تل له خپلوغایطه موادوسره لوبې کوی اوهغه خوری نوله همدې کبله خوک دنوروخاروبو په پرتله په خپل بدن کې ډیرې انتی بادی ګانې تولیدوی . دغه راز دودې لپاره ډیرهورمونونه دخوک په عضویت کې جوړېږی اوبیا دغه انتی بادیانې اوهورمونونه دخوک په عضلاتو کې جوړېږی. برسېره پردې دخوک دغوښې دکلسترول اوغوړو کچه ډیره لوړه ده چې دانسان دروغتیا لپاره ډیرزیان رسوونکې وی.طب داثابته کړې چې په دخوک په غوښه کې دهورمونونو ، انتی بادیانو اوکلسترول شتون دروغتیا لپاره ډیر زیان رسونکی دی.
دهغوناوړه اغېزی په امریکا اوجرمنی کې چې خلک هلته ډیر دخوک له غوښې ګټه اخلی ښې پېژندل شوی.
دخوک په غوښه کې بل خطر دتریچینا Trichina دچنجې شته والی دی چې دانسان په عضلو اوزړه کې ځای نیسی اودزړه ناروغی اومړینه منځته راولی ګرځه اوس کیدلای شی دغه ډول خوک وپیژندل شی خوپخوا ناشونی وو.
دغه تول دالله دکتاب دحکمت ښوونکی دی چې دخوک غوښه یې مسلمان ته حرامه ګرځولې اودخوک دغوښې زیانونه یواځې په شلمه پېړۍ کې دپوهې په مټ موندل شوی حال داچې قران په اوومه پېړۍ کې هغه ښوولی وو.

زیتون یوروغتیا بخښونکی نبات

زیتون داسې خواړه دی چې په قرآن کې یادشوی . ننۍ پوهې ثابته کړې چې نه یواځې یوخوندور خواړه دی بلکې دروغتیا لپاره هم یوه ګټوره منبع ده.

.

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ

قسم په اېنځرو اوزیتونو(التین 1).

دنور دسورې په ۳۵ آیت کې دزیتون غوړو ته مبارک خطاب شوی:

يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزيتون له مبارکې ونې نه روښانه شوی .

د "مبارک" کلمه زيتون يو سپېڅلی اومبارک شی معرفی کوی.دزيتونو غوړی دخوړلو دډيرو ښوغوړيو څخه حسابېږی ددغو غوړو ګټې دادی:

دزړه اونورو رګونو لپاره يې ګټې :

دزيتونو غوړی کلسترول نه لری دغه غوړی نه يواځی چې کلسترول نه لوړوی دهغه کنترول هم کوی . زيتون اوميګا ۶ هم لری . ځېرنو ښودلې کله چې يو څوک دورځې يواځې دوه کاچوغې دزيتونو غوړ وخوری نو په وجود کې به يې زيان رسوونکی کلسترول کم وی اوانتی اوکسيدايتونه به ډيروی.

زيتون داوميګا ۳ اواوميګاه ۶ تناسب ساتی اودا ډيره مهمه خبره چې ددې دواړو ترمنځ اندول وساتل شی. چې له هغه پرته به دزړه ، سرطان اونورې ناروغۍ رامينځته شی.
دامريکې دزړه انجمن توصيه کوی چې دزيتونو دغوړو خوړل داسې دی لکه چې په خوړو کې دغوړو کچه راټيته کړی اودزړه ناروغی هم لږې کړی.

د سرطان وقايه:

دداخلې طب ځېړنو ښودلې هغه مېرمنی چې زيتون خوری لږ دسرطان په ناروغۍ اخته کېږی .دغه راز په زيتونو کې داسې ماده شته چې دپروستات له سرطان څخه مخنيوی کوی.
داکسفور دپوهنتون ځېړنو ښودلی چې زيتون دکولمو دسرطان مخنيوی هم کولای شی. زيتون دمعدې داسيدونو سره تعامل کوی اودسرطان مخنيوی په لومړی وخت کې کولای شی. دغه راز دامونذل شوی چې زيتون صفرا لږوی اودداې امين اوکسيديز انزايم ډيروی چې دا په ښه توګه دسرطانی حجرو مخنيوی کوی.

د مفصلونو دپړسوب وقايه :

هغه څوک چې دزيتونو غوړ خوری دمفصلونو دالتهاب په ناروغيو نه اخته کېږی.

د هډوکو وده:

په شحمو کې دګډو شويو ويټامينونو لکه A, D, EوK د هډوکو دودې لپاره اړين دی. دزيتونو غوړی په ډير عمرلرونکو کسانو کې ژر جذبېږی اودهډوکې دکلسيم دضايع کېدو مخنيوی کوی نو زيتون داسکليټ په کلکوالی هم ښه اغېزه کولای شی.

د ژر بوډاکيدو مخنيوی کوی:

داچې په زيتونو کې شته ويټامينونه دحجرو په بيا جوړيدو کې مثبته اغېزه لری نو پوستکی تازه ساتی اودزړښت مخنيوی کوی. په زيتونو کې دډير انتی اوکسيدانت دشته والی له کبله هم دخوړو دموادو داستقلاب مخنيوی کيږی اود بدن دانساجو دزړښت مخنيوی کوی . په زيتونو کې دويټامين E دشته والی له کبله دبدن دحجرو خرابيدو مخينوی کېږی.

د ماشومانو وده:

اوميګا 6 دماشومانو دروغتيا اوودې لپاره ډير ښه خواړه دی . دزيتون انتی اوکسيدانتونه ګټوروی په زيتونو کې دشحمی اسيدونو شته والی دحجروی غشا په جوړيدو کې مرسته کوی.
دزيتون غوړی ډير متوازن شحم چې نامشبوع وی لکه شيدی په ځان کې لری له همدې کبله دشېدې خوړونکو لپاره ډيره ښه خواړه ګڼل کېږی. داميدواری په بهير کې دماشوم داعصابو دودې لامل ګرځی ، داميندواره ميندو لپاره يی دخوړو توصيه کېږی . که چېرې دزيتونو غوړی دغواله شيدوسره چې پېروی يی ټول شوی وی يوځای شی دمور دشېدوپه ځای ترې ګټه اخستلای شو.

د وينې دفشارتنقيص:

دداخلې طب آرشيف په ۲۰۰۰ ميلادی کال کې دزيتونو پردې اغېزو پوه شو اوهغه يی مطالعه کړی دی.

د بدن دننه غړو لپاره يی ګټې:

دزيتونو غوړی دګېډې دپړسوب ، ټپ اوتيزابی کيدو مخنيوی کوی . دصفرا کيفيت ښه کوی ، دصفرا بهروتل آسانوی اودصفرا ډېرې مخنيوی کوی . په هغه کې دموجودو کلورايدو له امله ځيګر سره مرسته کوی چې له بدن څخه زيان لرونکی مواد دفع کړی . پردماغی شريانونو هم مثبته اغېزه کوی دګلوکوز له کنترول سره مرسته کوی اودشکرې ناروغی مخنيوی کوی.
څه ډول مو چې وليدل پوهان په خوړو کې دزيتونو دخوړو دزياتولو توصيه کوی. زيتون بايد دهروخوړو اساسی برخه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه د رګونو عملیات

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ٱلَّذِىٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ

آیا ستا سینه مو شرح نه کړه اوهغه بار چې ستا شایی درنه کړې وه اوچت مونه کړ (الشرح 1-3).

دژوند ددوام لپاره وینه اړین مواد دی اووینه دزړه عضلو ته درګونو له لاری چې Coronary نومېږی رسېږی. درګونو دجدار دکلکیدو په صورت کې په رګونو کې دوینې دغونډیدواوټینګېدو لامل ګرځی اوپه پایله کې په سینه کې ددرد لامل ګرځی اودزړه حملی مینځته راوړی.
"الم نشرح لک صدرک" ممکنه ده چې درګونو دپاکولو دعملیاتو په ماناوی (والله اعلم). ځکه "نشرح" یعنی دغوښې یا دمشابې شیانو پرې کول یا پراخول. دزړه په عملیاتو کې هم سینه څیرې کېږی اودرګونو بندښت لرې کېږی اوپراخېږی څوچې وینه په آسانی سره وبهېږی . اومهمه داده چې دالشرح دسروې په تعقیب بیا دالتین سوره راغلې. دالتین په سوره کې دزیتونو په اهمیت ټینګار شوی چې هغه ددزړه اورګونو لپاره ډیر اهمیت لری.

د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې

په قرانکریم کې مودې ته پام کېږی چې ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې داسې توصیه کېږی:

وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَـٰنُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ ۖ هَـٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ

اویاد کړه زما بنده ایوب کله چې یی درب دربارته عرض وکړ چې شیطان زه په کلک زحمت اوعذاب کې اچولی یم .(هغه ته مو وویل) پښه پرځمکه ووهه دا سړې اوبه د غسل اودڅښلو لپاره دی. (ص 41-42).

الله (ج) ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې توصیه کوی چې پښې ووهه چې اشاره همغه ورزش یا سپورت ته ده . دسپورت له کبله په تیره بیا دپښو دخوځښت له کبله دوینی بهیر ښه کېږی اوپه کافی کچه اکسیجن دوجود حجراتو ته رسېږی . نو شخص ځواکمنېږی اوآسانی سره مضره مواد له خپله ځان څخه لرې کوی. دمیکروبونو په وړاندې مقاومت زیاتېږی . هغه خلک چې سپورت کوی پاک اوپراخ رګونه لری چې دا درګونو دبندیدو مخنیوی کوی اودزړه اونورو ناروغیو مخنیوی کوی.
منظم سپورت دشکر ، ځیګر ، دوینو دغوړو ، اسکلیتی ناروغیو اودنورو ناروغیو دوقایی لپاره ډیر ګټوروی . په لوڅو پښو تګ لکه دبرېښنایی توکو(Earth line) دآرت کرښه دبرېښنا بهیر چې په وجود کې ذخیره شوی وی آزادوی. دځان وینځل هم په بدن کې دذخیره شوې برېښنا دآزادولو لامل ګرځی چې وروسته بیا دارواییی دباو دپوستکو دناروغیو زړه تنګوالی اوتبې دله مېنځه تلو لامل ګرځی.
داوبو څښل دټول ځان لپاره ګټور وی دبدن دنورو غړو فعالیت لکه ګېډه ،کولمې ، پښتورګی اوپوستکی نیغه په نیغه دهغو اوبو سره اړیکه لری چې موږ یی دورځی څښو. دغو غړو پوری اړونده ناروغی له ورځنی عادت نه ډیر داوبو څښلو ته اړتیا لری . برسیره پردې ستومانی اوګنګس توب هم داوبو په څښلو رفع کېږی.
ددغو دریو توصیو عملی کول زموږ دروغتیا لپاره ډیر ګټور دی . الله (ج) فرمایی:

وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

هغه څه مو چې په قرآن کې راولېږل هغه رحمت اوشفا ده لپاره دمؤمنانو(الاسراء 83).

مکروسکوپیك ژوند

هغه څه یی پیدا کړل چې نه پوهېږی (النحل 8).

وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

سُبْحَـٰنَ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْأَزْوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک دی هغه چې هرځه يې جفت پيدا کړل ، څه نبات ، انسان اوڅه هغه څه چې نه پوهېږی(يس 36).

دغه آيتونه هغو ژووته اشاره کوی چې خلکو دقران دنزول په وخت کې نه پېژاندل . کله چې ميکروسکوپ جوړ شو انسانان دډېرو وړو موجوداتو په ليدو بريالی شول چې مخکې يې هغه نه پېژندل .په داسې حال کې چې الله (ج) په سلګونو کاله مخکې دهغوی پام ورته راګرځولی وو.
دميکروسکوپيکو ژوو شمېره شل ځلې دهغو ژوو څخه زياته ده چې د ځمکې پرمخ شته. داعبارت دی له باکترياګانو ، ويروسونو ،الجی اوفنجی ، پرازيتونو ، ريکتسيا ، اکارينا اونوروڅخه. ددغو موجوديت نه يواځی داچې دناروغيو لامل ګرځی بلکې دژوندانه دتوازن دساتنې لپاره هم ارزښتاک وی . لکه فنجی ګان چې له خاورونه دمنرالودلېږد په برخه کې دنباتاتو په ريښه کې مهمه دنده لری . زموږ په ژبه کې موجودې باکترياوی په غوښه اونورو سبوکې دزهرجنو موادو مخنيوی کوی . ځينې باکترياوی اوفنجی دفوتو سنتېز په عمليه کې چې دځمکې دژوند لپاره اړين وی مرسته کوی . ځېنې اکاريناوی عضوی مواد تجزيه کوی دنباتاتو لپاره يی په غذايی موادو بدلوی. اوپه دې ټولو خبرو موږ اوس اوس پوه شوی يو حال داچې قرآن کريم په سلګونه کاله مخکې هغو ته اشاره کړې ده.

د حيواناتو(ژوو) ټولنې

وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا طَٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيۡهِ إِلَّآ أُمَمٌ أَمۡثَالُكُم

په ځمکه کې نشته هېڅ يو خوځيدونکی اونه هم الوتونکی چې والوزی په وزرنومګر لکه ستاسو د ټولنو په شان
(الانعام 38).

د حيوان پېژندنې دنوې پوهې په رڼاکې پوهېږو چې ټول ځاروی اوالوتونکی په ټولنو کې ژوند کوی .ډېرو مطالعو ښودلې چې دحيواناتو په مېنځ کې ځانګړی نظام شتون لری.
لکه دشاتو موچۍ چې دهغو ټولنيز ژوند پوهان حيران کړی دی ، خپله ځاله داسې دونو په سوريو اونورو ځايو کې پټوی چې ډيره ځانګړې بڼه لری . دمچيو ټولنه له ملکې څو سوه نارينه مچيو اوله څوسوو نه تر اتيا زره کارکوونکو پورې جوړه شوی وی. دملکې دنده هګۍ اچونه اوداسې مواد افراز وی چې دټولنې يووالی ساتی . دنارېنه وو دنده يواځې دملکې القاح کول وی نورکارونه لکه دکورجوړول ، دکندو جوړول ، ځای پاکونه ، دخوړو ټولونه ، له ځالې دفاع اونور دکارکونکودنده وی.
مېږيان هم دمنظمو ټولنو درلودنکی وی : لکه ټکنالوژی ، حشر يا ګډکار ، پوځی ستراتيژی ، پرمختللی ارتباطی اړيکې يا کمونېکيشن Communication, دمراتبو سلسله, مقررات او پلان جوړونه. مېږيان په ټولنه يا Colony کې ژوند کوی اودانسانانو په څېر مشابه مدنيت لری.
مېږيان خواړه مومی ، توښه کوی يې دماشومانو ساتنه کوی ، اوددښمن په وړاندې جګړه کوی . ددوی ځېنې ټولنې کالی ګنډی ، کرنه کوی داړيکو ډيره ځواکمنه شبکه لری . دمېږيانو ټولنيز نظام د نورو ژووپه پرتله ډير اوچت دی. دالوتونکو ټولنې هم دخطر په وخت کې ګډ عمل سرته رسوی . کله چې يوه ډله الوتونکی ځنګله ته ننوځی هلته کوچنی الوتونکی يو ډول غږ کوی چې دسيمې نورو الوتونکی پرې خبرېږی .
دالوتونکو ډله ييزه الوتنه هم ددوی دامن لپاره وی ، لکه يوه ډله الوتونکی چې په څپاره ډول الوځی دباز په ليدو سره يوبل ته نږدې کېږی. شېدې لرونکی هم دخطر دليدو په وخت کې په ډله ييزه توګه په داسې حال کې چې خپل کوچنی يې په مينځ کې ساتلی وی تک کوی . دولفين هم له دښمن نه دتېښتې په وخت ډله ييز عمل کوی.
دځارويو اوالوتونکو بېشمېره بېلګې شته چې لاهم پېژندل شوی نه دی . اودغه موضوع ګانې وروسته له ډېرو څېړنو څرګندې شوی خو بياهم وينی چې قرآن عظيم الشان هغه ډېر پخوا بيان کړی .

له حيات نه تقليد: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل

وَإِنَّ لَكُمۡ فِي ٱلۡأَنۡعَٰمِ لَعِبۡرَةً

اوستاسو لپاره په اهلی حيواناتو کې عبرت دی (النمل 66 و المؤمنون 21).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان مخکې له دی چې څه شی جوړکړی په نړۍ کې شتو موجوداتو ته کوری دهغوی ځانګړنی څېړی اوله هغو څخه په تقلید خپل دنظروړشیان جوړوی اوله دې لاری خپله ټکنالوژی دبشردچوپړ لپاره کاروی. په پورتنی آیت کې دعبرت کلمه دزده کړې ، پند مشورې اهمیت اونمونې په مانا ده . بیو متریک هغه اصطلاح ده چې له طبیعت نه دتقلید پربنسټ جوړه شوې. پوهان اړتیا لری چې د Robot یامصنوعی خوځیدونکی دجوړیدو لپاره له طبیعی جوړښت نه تقلید وکړی.

جنین بنیوس په مونتانا کې دلومړی ځل لپاره دبیو متریک نظریی په هکله خبرې وکړې اوبیا نورو پوهانو هغه ته پراختیا ورکړه.

له طبیعی حیات نه تقلید دبیو متری په نامه یادېږی . پوهانو په چټکۍ سره دغې پوهې ته وده ورکړې اوپه دې توګه یی دیر ښه شیان جوړکړی دی . دحیات دتقلید په هکله یوه ورځپانه داسې لیکی : له طبیعت نه په تقلید سره موږ کولای شو له هغه څه نه چې لرو یی هم پاییدونکی ټکنالوژی جوړه کړو. جنین بیوس لاندې بېلګې یادوی:

مچ خوړونکی مرغه دمکسیکو خلیج ددرې ګرامو محروقاتو په مصرف وهی.

بمبیرک څرخ لرونکی ملخ له ډیرې ښې څرخی الوتکې نه هم خپل عملیات په ښه توګه ترسره کوی.

- دوبینې (موریانه) دتودوخې اوهوایی تهویی سیستم دانسانانو له لوری دجوړو شوو وسیلو څخه ډیر ښه اودانرژۍ په لږ مصرف کارکوی.
- دآسمان څکالی (خفاش) ټرانسمیټر له ډیرو څواکمنو رادارونو نه هم ښه کارکوی.
- جلبک یا درناچینجې له بېلابېلو کیمیاوی موادوسره یوځای کېږی څو چې ځان روښانه کړی.
- دشمال سمندر کبان اوچونګښې په ژمې کې کنګل کېږی اوپه دوبی کې بیا فعالېږی اوخپل عضویت له سرو نه ساتی.
- خړتمی یا بوقلمون (فیل مرغ) اویو ډول کب دځان رنګ محیط سره برابروی.
- دشاتو موچې ، شمشتی یا کیشو ، اوالوتونکی پرته له دې چې ځان سره نقشه ولری خپله لاره مومی.
- نهنګان اوپنګوینونه پرته له دې چې ځان سره داکسیجن ماسک ولری داوبو لاندې ټک کوی.

موږ یو څو حیرانوونکی طبیعی بېلګې یادې کړی داهغه بېلګې دی چې دټکنالوژ یکې طرحو لپاره الهام ښښونکې وی. اوزموږ دپوهې دودې اولوړیدو لامل ګرځی.

ټول ځاروی داسې ځانګړنې لری چې انسان په تعجب کې اچوی څښنې داسې وی چې په آسانی سره په اوبو کې ټک کوی ، څښنې نورداسې حواس لری چې زموږ لپاره دباور وړنه دی .په دې ټولو ځانګړنو په دې وروستیو کې پوهان پوه شوی . دکمپیوټر ، انجینری ، بربېښنا ، الکترونیک ، ریاضی ، فزیک ، کیمااود بیالوژۍ ځانګې پوهان سره یوځای شوی څو چې دیو ژوندی بېلګې نه تقلید وکړی.

دهغه څه په هکله چې ورځ په ورځ دژوو په هکله کشفېږی پوهان حیران شوی دی اوغواړی له هغو الهام واخلی او دبشر دخدمت لپاره نوې ټکنالوژی جوړه کړی. دې ته په پام سره چې کارول شوی تخنیکونه په ژوو کې ډېربشپړدی په راتلونکی کې به وګوری څو په لږې انرژۍ اوکارسره نورې پرمختللې ټکنالوژی هم رامېنځته شی.

جنین بینوس وایی: "دطبیعت په څېر عمل کول موږ په دې توانوی چې دکرنې په تکلاره دناروغیو ددرملنې ، دانرژۍ دمصرف دمعلوماتو دساتلو اوسوداګری په چاروکې نورې پرمختیاوې ترلاسه کړو.".

په نولسمه پېړۍ کې دهنر ،ښایست او انځورتقلید له طبیعت څخه کیدو خو نورې ځانګړنې یی په شلمه پېړی کې څرګندې شوې پوهان اوس له ژوو نه زده کړه کوی خو قرآن څوارلس پېړۍ مخکې ویلی.

د ملخانو ډلې

له کبرونو لکه دخورو وروملخانو په څېر بهر راوځی (القمر 7).

يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ

په دې آیت کې فرمایی چې په قیامت کې خلک داسې سرونه له کبرونو راباسی لکه ملخان چې سرونه روباسی اوخورېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملخانو په هکله د ډیرو کوچنیو کمروله لارې ډیر معلومات په شلمه پیړۍ کې ترلاسه شول . دملخانو یوه ډله دبېشمېره ملخانو نه جوړه وی چې دوربېڅې دټوټې په څېر ښکاری اوڅوکیلومتره سور اواوږدوالی لری. دبېلګې په ډول ددښتو دملخانو څېل یوزرودوه سوه کیلومتره مربع پراخوالی لری اوله ۵۰ نه تر ۹۰ میلیارده ملخان په هرڅېل کې وی.

بل مهم ټکی دادی چې ملخان دشکو لاندې هګۍ اچوی اولاړواګان یې هلته وده کوی . ښځینه ملخ له لس ترپنځلسو سانتی مترو پورې ځمکه کینی اودپنځه نوی نه تر یوسلواتوپنځوسو پورې هګۍ په هغه کې اچوی . ښځینه ملخان درې ځلې په خپل ټول ژوند کې هګۍ اچوی . دځمکې دتودوخې په پام کې نیولو سره لاروا له لسو نه ترپنځه شپېتوورځو پورې پخېږی اوبیا وروسته ټول یوځای له ځمکې سر راپورته کوی. چې هرمترمربع زر ملخه لری . اوداچې دملخانو یوخیل ډېره ځای نیسی نو له دې کبله یې دهګې اچولو ساحه هم ډیره پراخه وی . اوپه یوه وار دومره ملخان له ځمکې سرراپورته کوی اوپه هواکې خورېږی چې عجیب ښکاری او دا پیښه مشابه له همغې پیښې سره ده چې دقیامت په ورځ انسانان له کبرونو سرراپورته کړی.

دملخانو په هکله دغه څېړنې یواځې دنوې ټکنالوژۍ په مټ ترسره شوی اودامریکې دخلایی څېړنو مرکز ناسا هم په دې اړوند ډیرې څېړنې کړې خو قران ۱۴ پېړی مخکې دابېلګه یاد ه کړې . آیا داپه خپله دقرآن یوه معجزه نه ده ؟

د مېږیانو د اړیکو سیستم

قرآن فرمایی کله چې حضرت سلیمان (ع) له خپل لښکر سره له یوځای نه تېریده مېږیانو یو له بل سره خبرې کولې اوحضرت سلیمان په هغه پوه شو:

کله چې دمېږیانو سېمې ته ورسېدل یو مېږی وویل: ای مېږیانو ټول کورونو ته ولاړشی داسې نه چې سلیمان اولښکریې په ناپوهی سره تاسو ترپښولاندې کړی. (النمل 18).

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

دمېږیو اوسنۍ څېړنې داجوتوی چې دغه ژوی ډیر منظم ټولنیز ژوند لری اویوه ډیره مغلقه داړیکو شبکه لری ، دبېلګې په توګه ملی جغرافیه داسې رپوټ ورکوی: " یو مېږی په خپل غټ سر کې بېلابېل حواس لری چې بصری اوسمعی انګېزې اخلی اودمېږیو ټولې ټولنې ته چې په هغه کې په میلیونونو مېږیان شته هغه لېږدوی. چې داټول ښځینه مېږیان دی ".

دمېږی دماغ نیم میلیون عصبی حجرې لری ، دمېږی سترګې مرکبې دی ، دمېږی ښاخ یا آنتن دیزې ، دګوتو دسر اودلامسې دحس پرځای کارکوی ، دخولې لاندی وتلې برخه خوند حس کوی ، ویښتان هم کله چې ورسره تماس ونیول شی له ځانه غبرګون ښیی.

مېږیان دخپلو اړیکو لپاره بیلابیلې لارې لری دوی خپل غړی تل کاروی : لکه دخوړو موندلو ، دښکارموندلو ، دکورجوړولو اوډله ییزو جګړو لپاره . ددوی په دوونه تر دریو ملی مترو پورې جسامت کې پنځه سوه زره عصبی حجرې شته چې دحیرانوونکی داړیکو دسیستم لارښوونه کوی. غبرګون دهغوی په اړیکو کې بېلابېلې ځانګې لرې: آلارمونه یا خبرداری ، په کارتوظیفول ، ساتنه ، دلاړو اودمقعد په مېنځ کې راکړه ورکړه ، ټولنیز کار ، پیژندنه ، دموقف ټاکل اونور. مېږیان چې دخپلې ټولنې له دغو غبرګونونو سره ځان تنظیموی په خپل مینځ کې دخبرونو په راکړې ورکړی سره ګډ ژوند کوی. دمعلوماتو دراکړې ورکړی لپاره کله هم داسې دقیقې اړیکې کاروی چې انسان یې په خبرو کولو نشی کولای . لکه دتولید و لپاره ، ګډولو لپاره ، پاکولو اودفاع لپاره. دمېږیانو اړیکې دکیمیاوی موادو له لاری تامینېږی ، دغه نیمه کیمیاوی مواد دفرومون په نامه یادېږی چې دافرازشوو غدو اوداوریدو اوبوی کولو دحس له لاری اخستل کېږی. اودا دمېږیانو دژوند دتنظیم په برخه کې ډیر مهم رول لری ، کله چې یو مېږی یو فرومون افراز کړی بل مېږی هغه دپوزې اوخولې له لارې اخلی اودهغه مطابق غبرګون ځرګندوی.

دفرومون ډول داچې څه ډول پیغام استوی توپیر لری. دغه راز دفرومون چټکوالی دپیغام په مهم والی پورې اړه پیداکوی . له دې نه ښکارې چې مېږی باید دکیمیا دپوهې په اړوند کره معلومات ولری څوچې یو دبل په منظورپوه شی اودادقرآن عظیم الشان بله معجزه ده چې په سل ګونه کاله مخکې یې بیان کړې خو ساینس اوس پرې پوه شوی دی.

د خوړو دوران

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ

الله دانه اوهسته سوری کوی اوله مړې نه ژوندی اوله ژوندی نه مړی پیداکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الانعام 95).

په دې آيت کې زموږ پاملرنه دخوړو دوران ته راړول کېږی چې دقرآن دنزول په وخت کې خلک پرې نه پوهېدل. کله چې يو ژوند ی جسم مری ميکروبونه په چټکۍ سره هغه تجزيه کوی ، بيا دغه مړجسم په عضوی ماليکولونو اوخاورو بدلېږی. دغه لومړنی غذايی مواد لومړی نبات بيا ژوی اوانسانان جوړوی ، که چېرې دغه دوران نه وای دځمکې په سره به ژوند ناممکنه وای.
باکتريا دمنرالونو دجوړولو اودتولو ژوو اړين غذايی موادبرابروی .هغه حيوانات اونباتات چې په ژمی کې کنګل کېږی په ټول ژمی کې دباکترياوو له لاری خپل دخوړو توکی برابروی. دژمی په بهير کې باکترياوې فضله مواد له حيواناتو اوانسانانو بېلوی اوهغه په منرالونو بدلوی. نوژووی ويده اوکنګل کېږی اوکله چې په پسرلی کې راويښ شی ، ډيرشمير خوارکی توکی تيارشوی وی . نوځرنګه چې مووليدل مړه جسمونه دژوو دتغذيی لپاره اړين دی. نو داآيت هم بل قرآنی علمی اعجاز ګنل کېږی.

په خوب کې د غوږونو فعاليت

فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ فِى ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

بيا دخو کلونو لپاره مو ددوی غوږونه بند کړل (الکهف 11).

ددې آيت مفهوم دادی چې هرکله دکهف اصحاب ويده شول ددوی غوږونه دالله (ج) له لوری وتړل شول څو چې غږ وانه وری . له دې نه چې دلته يواځې داوريدو حس باندې ټينګار شوی له ځانګړی اهميت څخه برخمن دی .
نويو څېړنو ښودلې چې دغوږو آخذه دخوب په وخت کې هم فعاله وی له همدې کبله دويښېدو لپاره له زنګ لرونکی ګړۍ څخه کاراخلو.
ددوی غوږونه يی بند کړل چې په کلوکلوهم له خوبه اوچت نه شی.

د خوب په وخت کې د خوځښت اهميت

وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ ٱلْيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِ

هغوی مو ويښ وګڼل په داسې حال کې چې هغوی ټول ويده ووااوموږ هغوی پر ښی اړخ اوکيڼ اړخ اړول رااړول(الکهف 18).

دغه آيت د اصحب کهف په هکله دی چې درې سوه کاله دغره په يوه سوری کې ويده شوی وو. الله (ج) فرمايی چې هغوی يی ښی لوراوکين لورته اړول راړول ، ددې موضوع اهميت په دې وروستيو کې موندل شوی دی.
څوک چې دډير وخت لپاره په همدې وضيعت کې پاتې کېږی ډيری روغتيايی ستونزی به يی په برخه شی . لکه دوينی ددوران ناسموالی ، دبستر ټپ ، دوينې ټينګېدل ، اونور . کله چې يو څوک په دوامداره توګه په يوه حال پاتې شی هغه برخه رګونه يی چې بستر سره اړيکه لری کېښودل کېږی اوکيدای شی وتړل شی ، چې په پايله کې اکسيجن اونور غذايی توکی نسج اوپوستکی ته نه رسېږی اودنسجونو دمړينې لامل ګرځی . لومړی به پوستکی له مېنځه ځی اوهرڅورمره چې دوام ومومی دپوستکی لاندې وازدې اوعضلې هم له مېنځه ځی . که چېر ې ددغو ټپونو درملنه ونه شی مکروب نيسی اوډيرې خطری رامينځته کوی اوآن چې دمړينې لامل ګرځی .
دهغو لپاره ډيره ښه روغتيايی وقايه دوضيعت بدلون ورکول دی . هغه ناروغان چې خپله خوځښت نه شی کولای بايد دمرستندوی شخص له خوايی مرسته وشی اووروسته له هرو ددو ساعتونو له يوه اړخ نه بل اړخ ته واړول شی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شپه کې د خوځښت کمښت

وَجَعَلَ ٱلَّيۡلَ سَكَنٗا

اوشپه یی دسکون لپاره جوړه کړه(الانعام 96).

د "سکنا" عربی کلمه یعنی استراحت ، دوقفې ،وخت, دشاته تگ اوآرامښت په مانا ده . څه ډول چې الله (ج) فرمایی شپه یی دآرام اواستراحت لپاره پیداکړې . په شپه کې د دمیلاتونین Melatonin هورمون افرازېږی چې دبدن خوځښت دکراریدو ، دستومانی داعصابو دآرامښت اوخوب لامل گرځی . دخوب په وخت کې دزړه خوځښت اوسا کښل کرارېږی دوینی فشار کمېږی .
سهار مهال ددغه هورمون افراز درېږی اودانسان بدن ته وېښیدل تنبیه کېږی.

دخوب په وخت کې دبدن عضلې خپلې مړې حجرې ترمیموی داځکه چې دخوب په وخت کې دانرژی مصرف لږ وی ، بدن انرژی ذخیره کوی . دمعافیتی سیستم اودبدن دودې ډیر شمېرهورمونونه هم په شپه کې افرازېږی .

دبېخوبی له کبله دمعافیت سیستم کمزوری کېږی اوشخص په آسانی سره ناروغه کېږی . که څوک پرله پسې دوه شپې ویده نه شی ښه تمرکز نه شی کولای اوډېرې تیروتنې کوی ، که څوک درې شپې پرله پسې ویده نه شی ښه فکر نه شی کولای اوخیالاتی کېږی.
(Hallucination یعنی داسې څه وینی اواوری چې اصلاًشتون نه لری).

شپه دانسانانو اونورو ژوو لپاره داستراحت وخت وی . الله (ج) داچې شپه دآرامښت لپاره پیداکړې ده اوډیر فعالیتونه په دې وخت کې کمېږی نو ځکه دې مسالې ته اشاره کوی. په داسې حال کې چې موږ په سترگو ډیر داسې بدلون نه شو لیدلای ، دبېلگې په ډول دفوتو سنتېز عملیه په نباتاتو کې چې دلمر په راوتو سره پیلېږی . دشپې له خوا تودوخه کمېږی نباتات خولې نه کوی اواستراحت کوی . که شپه نه شی ډیر نباتات به ومری یعنی داچې شپه دنباتاتولپاره هم داستراحت اودځواک دنوی کولو وخت وی.

دمالیکولونو فعالیت هم دشپې له خوا کمېږی ، دلمر وړانگې دروځې دمالیکولونو اواتومونو دفعالیت لامل گرځی. په تیاره کې مالیکول اواتوم لږه انرژی لری اودوړانگو په له لاسه ورکولو پیل کوی.

.

په لوړو سیموکې د سینې انقباض

انسانان دژوند لپاره داکسیجن اودهوا فشارته اړتیا لری. له هوانه داکسیجن اخستل اودهغه رسول هوایی کښوته په سړو کې صورت نیسی . څومره چې دیوې سیمې لوړوالی ډیر وی دهوا فشار هلته کمېږی ، له همدې کبله ساه ایستل ستونزمن کېږی اوینې ته داکسیجن رسېدل کمېږی. دسږو هوایی کښې انقباض کوی اوتنگېږی اوموږ داسې فکر کوو چې سا نه شو اخستلای . که چېرې دبدن داړتیا لپاره دوینې داکسېجن کچه لږه وی بېلابېلې نښې په انسان کې لکه ستومانتیا ، دسردرد ، گنگستوب ، زړه بدوالی پیداکېږی اوناسم قضاوت له انسان نه سروهی . کله چې یوټاکلی لوړوالی ته ورسېږو په دې صورت کې دسا اخستل ناممکنه کېږی له همدې کبله په ډیرو لوړو ځایو کې داکسیجن کڅوړې اوماسک ته اړتیالرو. دسمندر له سطحې نه پنځو نه تر اووه نیم مترو پورې که څوک پورته ولاړشی دسااېستلو دستونزو له کبله کیدای شی دکوما حالت پرې راشی. له همدې کبله په الوتکو کې داکسیجن کڅوړې وی دغه راز په الوتوکو کې داسې وسیلې شته چې فشار کنټرولوی .کله چې انساجو ته اکسیجن ونه رسېږی دې حالت ته انوکسیا Anoxia وایی. د اکسیجن کموالی له درې زره نه تر څلورنیم زره متره لوړوالی نه پیلېږی ، ویل کېږی چې په دې لوړوالی کې انسان شعور له لاسه ورکوی. پوهانو دغه حقیقتونه اوس موندلی چې په لاندې آیت کې روښانه شوی.

وَمَن يُرِدۡ أَن يُضِلَّهُۥ يَجۡعَلۡ صَدۡرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجٗا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي ٱلسَّمَآءِۚ

هرڅوک چې وغواړی لاروکې یی کړی دهغه سینه تنگوی اونیسی یی داسې لکه چې دآسمان په لوری پورته کېږی(الانعام 125).

-

وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِۖ وَمَا يَعۡقِلُهَآ إِلَّا ٱلۡعَٰلِمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوموږ دابېلګي ددې لپاره خلکوته وایو خو پرته له پوهانو نورخوک په هغه کې فکر نه کوی (العنکبوت 43).

د قرآن وړاندوېنې

دقرآن بل اعجاز دهغو پېښو وړاندوینه ده چې کټ مټ پېښې شوی دی چې بېلګې یې دادی:

د روم بری

دقرآن کریم په دوهم سورت کې دختیز روم بری ددې کتاب یوه وړاندوینه ده.

روم ماته وخوړه په ډیره ټیټه ځمکه کې ، اوهغوی به وروسته له دې ماتې نه له درېو نه تر نهوکلوپه موده کې بریالی شی (الروم 1-4).

الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِيٓ أَدۡنَى ٱلۡأَرۡضِ وَهُم مِّنۢ بَعۡدِ
غَلَبِهِمۡ سَيَغۡلِبُونَ ﴿٣﴾ فِي بِضۡعِ سِنِينَۗ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ
مِن قَبۡلُ وَمِنۢ بَعۡدُۚ وَيَوۡمَئِذٖ يَفۡرَحُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴿٤﴾

دغه آیت په زېږدیز ۶۲۰ کال کې نازل شو یعنې وروسته دختیزروم (ننی استانبول یا قسطنطنیه) دعیسویانو له ماتې نه چې دپارسیانو له لوری یی وخوړه. کله چې رومیانو په زېږدیز ۶۱۳ کال په انتیوچ کې ماته وخوړه پارسیانو شام, سیلیسیا, تارسوس, آرمینه او بیت المقدس ترلاسه کړل. په تیره بیا دبیت المقدس له لاسه ورکول او دصلیب له مېنځه تلل رومیانو ته ډیر ستونزمن تمام شول. برسېره پردې پارسیانو ، آوارانو ، سلاوانو لمباردانو هم دروم امپراطوری ګواښوله ، له وخت نه په ګټې آوران دقسطنطنیې دیوالونو ته ورسیدل ، امپراتور هیراکلیوس فرمان ورکړ خو چې دکلیسا ګانو دټولو سرو اوسپینو زرو نه پیسې جوړې کړی چې لښکرته ورکړشی ، له دې نه چې داپیسې کافی نه وی دژېړو پیسې هم جوړې شوی . ډیرو والیانو دهراکلیوس پرضد پاڅون وکړ اونږدې وو چې قسطنطنیه سقوط وکړی . عراق, سوریه, مصر, ارمنیه , فلسطین او سلیسیا ټول دامپراطوری دله مېنځه وړلو په سوچ کې وو. خو قرآ ن وړاندوېنه وکړه چې له دریو نه ترنهو کلونو پورې به روم بیا بریالی شی. خو دعربو مشرکینو دانه منله چې داوړاندوینه به سمه وی اوحقیقت به شی. په ۶۲۲ز کال کې هیراکلیوس دپارس په وړاندې بریالیتوبونه ترلاسه کړل او ارمنیه یی ونیوله د۶۲۷ زېدیز کال په وروستیو کې دواړه لښکر ددجلې دسیند په ختیزه برخه کې بغداد ته نږدې په جګړه اخته شول ، داځل هم پارسیانو ماته وخوړه اوڅو میاشتی وروسته پارسیانو له رومیانو سره سوله وکړه اوپه زورسره خپل هیواد ته ستانه شول.

په کال ۶۳۰ز کې دپارس دخسروپاچا په ماتې سره اودبیت المقدس په بیانیولو اودصلیب په لاسته راوړو سره په پارس باندې دروم بری په حقیقت بدل شواوڅه ډول چې قرآن وړاندوینه کړې وه له دریو نه ترنهوکلونوپوری روم په پارس غالب شو.

بل اعجاز لرونکی ټکی په دې آیت کې یو جغرافیایی مثل دی چې دهغه وخت پوهې سره د اټکل وړنه وه . رومیانو دځمکې په ډیره ټیټه برخه کې ماته وخوړه.

"ادنی الارض" په ډیرو تفسیرونو کې نږدې ژباړل شوی په داسې حالی کې چې اصلی مانای یی دځمکې ډیره ټیټه برخه ده . مفسرینو دجګړې دسیمی نږدې والی دعربو دژوندانه له سیمې سره په پام کې نیولی . حقیقت په دې کې دې چې جګړه په بحر میت کې په کال ۶۱۳ — ۶۱۴ ز کې پېښه شوې . دغه سیمه ۳۳۹ متره دسمندر له سطحې نه ټیټه ده اودځمکې پر سر ډیره ټیټه وچه ده . دبیت المقدس ښار هم دهمدی بحرالمیت سره نږدې دی . جګړه دسوریې ، فلسطین او اردن دتقاطع په ځای کی شوې اودځمکې ددې سیمې ډیر ټیټ والی یواځې اوس اوس دپرمختللو وسیلو له لاری تثبیت شوی اوهغه وخت یی په قران کې ذکر ددې الهی کلام یوه بله معجزه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرعون د بدن ساتنه

څه ډول چې پوهېږو دمصر فرعون دخدایی دعوه درلوده ، او حضرت موسی [ع] چې د الله[ج] بنده ګی ته یی خلک رابلل ترګواښ اوتیری لاندې ونیو. اودې حال ترهغه وخته دوام ووموند چې فرعون ډوبېدوه ته نږدې شوی ؤ. چې په دې وخت کې یی دفعتا" په الله[ج] ایمان راوړ اودخپل خلاصون دعایی وکړه ، خو دده توبه دمړینې په وخت کې قبوله نه شوه الله[ج] ده ته په خطاب کې وویل:

فَٱلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ ءَايَةً

له نن نه (وروسته له ډوبېدو) ستا بدن دخلکو دعبرت لپاره ساتو (یونس 92).

دغه معلومات چې دفرعون جسد به وساتل شی دې ته اشاره ده چې دده جسد به نه خرابېږی . ددغه ظالم حاکم جسد وروسته له ډوبېدو ساحل ته ورسېد اومصریانو هغه مومیایی کړ دغه جسد اوس هم دقاهرې په موزیم کې دخلکو دعبرت لپاره شته اوساتل کېږی.

د مکې فتحه

لَّقَدْ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءْيَا بِٱلْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ ٱلْمَسْجِدَ
ٱلْحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا۟ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتْحًا قَرِيبًا

البته الله[ج] دخپل رسول خوب رېښتیا کړ که الله غوښتې وی مسجدالحرام ته به په امن سره ننوځی په داسې حال کې چې (دحج لپاره) به سرونه وخریبی اویا به یی لنډ کړی له ډاره پرته. .
الله[ج] پوهېږی په هغه څه چې تاسو نه پوهېږی برسېره پردې به ډېره ژر بل بری هم ولری (الفتح 27).

یو شپه حضرت محمد[ص] خوب ولید چې مؤمنان مکې ته ننوځی اودمسجدالحرام په شاوخوا راګرځی . سهار یی خپل دغه خوب مهاجرو ته ووایه. وروسته دغه آیت نازل شو او ډاډ ورکړ شو چې خوب به یی په حقیقت بدل شی . هغه وخت لا مکه نه وه فتح شوې چې وروسته له هغه په لږه موده کې دحدیبیی سوله اودمکې فتح وشوه اومؤمنان مسجدالحرام ته ننوتل . الله [ج] وښوده چې دا دده اراده وه چې رسول دخدای خوب ولید.
که چېرې ځیر شو دابه ومومو چې په دې آیت کې یوې بلې فتحې ته چې مخکې دمکې له فتح به واقع شی هم اشاره شوې اودا دخیبر فتح ده چې ډېر ژر وروسته دمکې له فتحې وشوه. هغه وخت خیبرکلا دیهودانو په واک کې وه چې ترې آزاده شوه.
حضرت محمد [ص] په زېږدیز ۶۳۰ کال کې مکه فتح کړه اودوه کاله وروسته ټولو کفارو مکه خوشې کړه څه ډول چې الله [ج] فرمایلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهم ټکی دلته دی چې کله محمد (ص) ددې سوبې زېری مسلمانانو ته ورکړ ، حالات داسې وو چې هيڅا داباورو نه درلود چې مسلمانان به دومره ژر مکې ته ننوځی اوهغه به فتح کړی اوان ځينې مسلمانان چې مذبذبه ول ددې وړاند وينې په وړاندې يی شک وکړ. خو بياهم حضرت محمد(ص) هغوی ته کومه پاملرنه ونه کړه اوالهی وحيه يی ټولو ته تبليغ کړه . الله(ج) خپلې خبرې په عملی توګه تاييد کړې اوبری ډېر ژر راغی.

دبنی اسراييلو قوم به ډېر کبرجن شي

وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِى ٱلْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا
عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ۚ
وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾

اوپه کتاب کې موبنی اسراييلو ته خبروکړو چې تاسو به دوه ځلې په ځمکه کې فساد ته پاڅېږی اوکبر اوسرکښی به کوی . کله چې لومړنی پړاو راشی کلک جګړه مار اوځواکمن بنده ګان به تاسو ته راپاڅوو څو چې ستاسې کورونه هم ولټوی اوزموږ وعده هرومرو ترسره کيدونکې ده . اوبيا تاسو دهغوی په لور راګرځوو اوپه ډېرو مالونو اواولادونو سره به ستاسو مرسته وکړو اوستاسو شمېر به ډېر کړو. (الاسراء 4-6)

په دې آيتونو کې فرمايي چې بنی اسراييل به دوه ځلې دفساد لامل شی چې هرځل به ډير متکبره اوسرکښه شی .ا والله (ج) به ځواکمنه قوه ددوی پرضد راواستوی . لومړی ځل کله چې يهودانو يحيی (ع) وواژه اوزيار يی وايست چې عيسی (ع) هم ووژنی ډير کبرجن شول .خو بيا ژر په ۷۰ زيږديز کال کې روميانو هغوی له بيت المقدس نه وويستل اووروسته له هغه يهودان په ټوله نړی کې تيت اوپرک اوسرګردانه شول .
ددغو آيتونو دنزول په وخت کې يهودان په بېلابېلاو سيمو کې په ډيرې خوارۍ سره ژوند کاوه له ځانه يی کوم هيواد نه درلود. الله (ج) بنی اسرائيلوته وويل چې يو ځل بيا به خپل ځواک اوتکبر ترلاسه کړی په هغه وخت کې چا دافکر نه کاوه چې داکار به ترسره شی.
وروسته له څو سوه کلونو په ۱۹۴۸ زيږديز کال کې يهودان فلسطين ته راوګرځېدل اوداسراييلو دولت يی جوړ کړ . نن اسراييل ډيرپوځی اواقتصادی ځواک لری اوپه ډېر کبر سره يی مسلمانان اوعيسويان ځورولی . دا دبنی اسراييلو دفساد دوهمه دوره ده.
نوهغه وخت کله چې هېچا هم فکر نه کاوه دبنی اسراييلو قوم په داسې حال کې چې ډير کبرجن شوی وو اوپه ځمکه کې يی فساد خور کړی وو خدای خوار اوذليل کړ ، اودادی اوس يی په تيره سليزه کې بيا ځواک وموند اودځمکی پرسر دفساد دخورلو سرچينه شو.

«خدای پاک قادر دی چې داسراييلو اوسنی کبر اوفساد ته هم داسې قوم راپاڅوی څه ډول يی چې پخوا راپاڅولی وو اودوی به انشاالله بيرته خوار اوذليل کړی اوځمکه به ددوی له شر څخه پاکه کړی». ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلایی څېړنې

دانسانانو له خوا خلایی څېړنو هغه وخت پراختیا وموندله چې دلومړی ځل لپاره روسی پیلوټ یوری ګاګارین دسپوتنیک مصنوعی سپوږمکۍ له لاری د۱۹۵۷ کال داکتوبر په څلورمه نېټه دځمکې له فضا نه ووت . وروسته " امریکایی نیل آرمسترانګ لومړی انسان وو چې د۱۹۶۹ز کال دجولای شلمه نېټه یی دسپوږمۍ په کره قدم کېښود. په داسې حال کې چې الله (ج) دغه پرمختګ له وړاندی په قرآن کریم کې یادکړی وو.

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ لَا تَنفُذُونَ

إِلَّا بِسُلۡطَٰنٖ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دآسمانونو اوځمکې چاپیریال ته نفوذ وکړی ، نفوذ نه شی کولای مګر په یوه ښکاره صلاحیت سره (الرحمن 33).
دسلطان کلمه چې په ښکاره صلاحیت ژباړل شوی دقوې ، ځواک ، قانون ، تکلوری ، بهروتلو ، استدلال ، ثابتولو ، حاکمیت اوسلطنت په ماناهم دی.
په دقیقی مطالعې سره پردې پوهېږو چې په دې آیت کې دځمکې اوآسمانونو په لور پرمختګ ته اشاره شوې خو په هغه صورت کې چې ښه ځواک به لری. اودغه ځواک همدغه ننی ټکنالوژی ده چې پوهان یی توانولی چې دځمکې په مینځ اوخلاکې نفوذ وکړی.

د سپوږمۍ سفر

وَٱلۡقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ لَتَرۡكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٖ

قسم په سپوږمۍ ، کله چې تمامه شی.پړاوپه پړاو به پورته شی (الانشقاق 18-19).

دسپوږمۍ له یادښت نه وروسته دپړاوپه پړاو پورته تلو یادونه شوې د "ترکبن" کلمه له مراکبې نه دپورته کیدو ، ګام پورته کولو ، تعقیب ، سوربدو ، یوځای کیدو اوحاکمیت په مانا ده ، ددې ماناو په رڼا کې امکان لری چې ددې آیت موخه دسوریدواولېږد واسطه وی.
دخلاوهلو واسطه هم پړاو په پړاو دځمکې دچاپیریال له پوړونو نه تیره شوه او دسپوږمۍ دجاذبې ساحې ته ورسېده. اوبیا دځو پوړونو په وهلو سره سپوږمۍ ته ورسېده.
اوپه سپوږمۍ قسم یادول پردې ټکی ټینګار کوی یعنې چې دا آیتونه کیدای شی دسپوږمۍ پرلورسفر ته اشاره وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروفیسر آرمسترانگ لومړنی امیریکانی خلاوهونکی چې پرسپوږمۍ یی پل کېښود وایی: په یقین سره داموضوع دساینس له اړخه ډېره ستونزمنه ده چې بیان شی ، هغه څه چې موږ ولیدل له هغه څه نه ډېر اوچت دی چې یو عادی سړی وکولای پرهغه پوه شی اوڅه پرې ولیکی.

د لېږد رالېږد عصری وسایل

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

آس اوکچره اوخر یی تاسوته دتجمل اوسوربدولپاره اونورشیان چې تاسو پرې نه پوهېږی خلق کړی دی. (النحل 8).

دغه آیت جوتوی چې له یادوشوو څارویو برسبره دلېږد رالېږد نوروسایل چې دهغه وخت خلک پرې نه پوهېدل لکه موټر ، الوتکه اونوروته هم اشاره شوې . دغه بل آیت هم کیدای شی مدرنودلېږد رالېږد وسایلو لکه کښتۍ ته په کې اشاره شوې وی:

وَآيَةٌ لَّهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ وَخَلَقْنَا لَهُم مِّن مِّثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ

نورې نښې ددوی لپاره دادی چې دانسان نژاد مو په کښتیوکې ولېږداوه اوهم مودهغو غوندې نور دلېږد وسایل پیداکړل (یس 41-42).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې ټکنالوژی

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا

اوسلیمان ته مو ددې توان ورکړ چې له چټک باد سره چې دده په واکی ده دځمکې لورته حرکت وکړی اوهغه مو مبارک وګرځاوه. (الانبیا 81).

څه ډول چې آیت روښانوی الله (ج) سلیمان (ع) ته داتوان ورکړ چې له باد نه په خپل واک کې دلېږد رالېږد دوسیلې په توګه کاروا‌خلی اوپه زیات ګومان له باد څخه دسلیمان (ع) دغه ګټه اخستنه دالوتکې دجوړولو لپاره اشاره ده.

اوباد مو دسلیمان په واک کې ورکړچې دیوې میاشتې سفر په سهارکې اویو یومیاشتنی سفر په مازدیګر کې ووهی (سبا 12).

وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ

یو میاشتنی سفر په سهار کې اویو یو میاشتنې سفر مازدیګر مهال دسلمیان (ع) ډېر چټک تګ ته اشاره ده ، په همدې توګه دغسې سفرونه نن دالوتکې له لارې چې دباد دقوی پراساس کارکوی په چټکۍ سره ممکن دی (والله اعلم).په ډېره ګومان سره پورتنی آیتونه دانسان له لارې دالوتکې اختراع ته اشاره کوی.

د تصویر لېږد

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ

اوهغه څوک چې په علم اوکتاب باندې پوه ؤ ویې ویل چې زه هغه (دسبادملکې تخت) مخکې له هغه چې ستا سترګې راوګرځی راوړم (النمل 40).

څوک چې پوه ؤ سلیمان (ع) ته یې وویل چې دسبا ملکې تخت ډېر ژر دسترګو په رپ کې راوړم . دغه موضوع کیدای شی دتصویر لېږد ته اشاره وکړی چې پرننیو وسایلو یې کولای شو ترسره کړو.

نن هرلیک ، تصویراوفلم کولای شو دانترنت تلویزیون اوفاکس له لارې دڅو ثانیو په موده کې ولېږدوو اوددری بعدی تصویر لېږد هم دانترنت له لارې شونی دی.

پوهان په دی اند دی چې په راتلونکې کې به داتومونو ، مالیکولونو اوجسمونو لېږد هم ممکن شی . دا کیداشی داسې وشی چې دجسم ځانګړنې له یو ځای نه بل ځای ته واخستل شی اوبل ځای ته ولېږدول شی اوهلته به بیاووړغول شی . ددغې ټکنالوژی په بری سره به دلېږد لپاره زمان اومکان کومه مانع نه وی اوهرڅه به دڅو شېبو په موده کې هرځای ته ولېږدول شی.

په کال ۱۹۹۸ کې اروپایی پوهان اودکالفورنیا دټکنالوژی انستیتوت په دې وتوانېدل چې یو فوتون ولېږدوی . پوهان داتومی جوړښت په مطالعې سره دیو فوتون کاپی جوړه کړه اویو متری واټن ته یی ولېږدوله . دغه راز پنګ کوی لام داسترالیا دپوهنتون غړی وکولای شول چې دلایزر وړانګې ځای ته بدلون ورکړی. اودڅو مترو په واټن کې یی تجزیه اوبیایی جوړه کړی. پنګ کوی لام وایی: "تراوسه نه دی توانیدلی چې جسمونه پر اتومونو تجزیه کړی اوبل ځای ته یی ولېږدوی خو دغه کار به په راتلونکې کې شونی شی."

موږ خپلې نښې په افاق اوانفس کې ددنیا ښکاره کوو څو چې خلکو ته ښکاره شی چې ټول پرحقه دی (فصلت 53).

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ

دغه ټکنالوژی دهغو شیانو یوه برخه ده چې قرآن بیان کړې اودغه ټول دقرآن اعجاز دی.

د بوی لېږد

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُفَنِّدُونِ

ځکه چې کاروان له (مصرنه) بهرراغی پلاریې یعقوب (ع) وویل: زه دیوسف بوی مومم اوتاسو زما عقل کمزوری ګڼی (یوسف 94).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان په دې باوردی چې دتصویر په څېر دبوی لېږد هم لرو ځایو نو ته ممکن دی . دیوسف (ع) پلار وایی چې دیوسف بوی له بل ښارنه ماته رارسېږی ، پوهان وایی لکه دری بعدی تصویر په شان دبوی لېږدول هم امکان لری په همدې خاطر دغه آیت د پرمختللی تکنالوژۍ وړاندوینه کوی.

لکه زموږ نورحواس بوی هم په دماغ کې جوړېږی اوهمدلته یی تشخیص کېږی . دبېلګې په ډول دلیمو دپوستکی مالیکولونه پوزې ته رسېږی اودپوزې آخذه تحریکوی . دغه آخذې معلومات په الکترونیک ډول دماغ ته لېږدوی خو خپله دلیمو مالیکول دماغ ته نه ننوځی .بناپردې پوهان عقیده لری چې دغه ډول الکترونیکی معلومات په مصنوعی ډول هم جوړیدلای شی . یعنی دالکترونیکی پوزې دجوړیدو امکان په نږدې راتلونکې کې شونی دی.

دمسلکی کسانو پوزې تر لسو زرو ډولونو پورې بویونه احساسوی . مسلکی عطر جوړونکې دیوې کیمیاوی مادې په بویولو سل ډوله جزونه یی پېژندلای شی ، دانسان په پوزه کې دغه ډول خارق العاده جوړښت پوهان دې ته هڅولی دی چې له هغه سره یوه مشابه آله جوړه کړی.

دانسان دپوزې آخذې له پروتینو نه جوړې شوی. الکترونیکه پوزه دکیمیاوی آخذې درلودونکی وی ، هره آخذه یواځې یو ډول بوی اخستلای شی ، نو هرڅومره چې ددغې پوزې تشخیصیه قوه ډیره مصنوعی شی ، ډیروآخذوته اړتیا لری اوبیه یی هم ګرانېږی. آخذو ته رسیدونکې علامې په الکترونیکی کود بدلېږی اوکمپیوتر ته لېږدول کېږی .

دعصبی تارونو معادل الکترونیک سیستم دپوزې اودماغ ترمنځ وی اوکمپیوتر ددماغ دنده ترسره کوی . کمپیوتر داسې تنظیم شوی چې معلومات اخلی اواخستل شوی کودونه تعبیروی.

الکترونیکه پوزه ددرمل جوړولو ، خوراکی توکو ، عصرونو ، اوکیمیاوی

صنایعو دجوړولو لپاره په کارېږی.

وَأَسَلۡنَا لَهُۥ عَيۡنَ ٱلۡقِطۡرِ

له برېښنا نه ګټه

اودده لپاره مو دویلې شوو مسوچینه جاری کړه (سبا 12).

دالله (ج) یو ستر نعمت دسلیمان (ع) لپاره دویلې شوو مسو چینه وه ، اودا په څو مانا ګانو تعبیریدلای شی . له ویلې شوو مسونه منظور چې روان وی کیدای شی دبرېښنا ټکنالوژی وی ، مس دبرېښنا اوتودوخې ډیر ښه لېږدونکی دی بنا پردې دبریښنایی صنایعو بنسټ جوړوی اودجاری کولو اشاره کیدای شی دبرېښنا په مزو کې دبرېښنا بهیر ته اشاره وی. (والله اعلم).

د ارتیزن څاه

وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ إِذِ ٱسۡتَسۡقَىٰهُ قَوۡمُهُۥٓ أَنِ ٱضۡرِب بِّعَصَاكَ ٱلۡحَجَرَۖ
فَٱنۢبَجَسَتۡ مِنۡهُ ٱثۡنَتَا عَشۡرَةَ عَيۡنًاۖ

او موسی (ع) ته مووحی وکړه چې په خپله لکړه ډبره ووهه بیا دولس چېنې ترې وبهېدې (الاعراف 160).

دموسی (ع) قوم له ده نه اوبه وغوښتلې اوبه دې توګه دوی ته دڅښاک اوبه تیارې شولې اودا هغه خلک وو چې داوبو له کمښت سره مخامخ ول.

داوبو قحطی اوس هم شته یو میلیارده خلک روغتیایی اوبو ته لاس رسی نه لری. اودوه نیم میلیارده خلک پرته له مناسب تشنابه ژوند تیروی ، داسې اټکل کېږی چې په دوه زره پنځه ویشتم زیږدیز کال کې به پنځه میلیارده خلک داوبو له کمښت سره مخامخ شی. هرکال دولس میلیونه خلک دابو دکمښت له کبله مړه کېږی دهغو له ډلې نه دری میلیونه یی هغه ماشومان دی چې دککړو اوبو دکاروني له کبله خپل ژوند له لاسه ورکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځمکې لاندې اوبه دلویو ذخیرو په توګه ۹۰ په سلوکې داوبو زېرمې جوړوی له دې کبله دېرې مهمی دی اودنړۍ ددوومیلیاردو انسانانو اړتیاوې پوره کوی . په منځنۍ توګه په امریکا کې پنځوس په سلوکې په ښارونو اوپنځه نوی په سلوکې په کلیو کې دڅښاک اوبه دځمکې لاندې سرچینو څخه لاسته راځی ، برسېره پردې ددې اوبو له طبیعی حرارت نه ګټه اخستنه د تودوخې دانرژۍ لګښت راکموی.

کله چې اوبه خاورته جذبېږی داسې ځای ته رسېږی چې نور ښکته نه شی تلای هلته سره ټولېږی اوداوبو زیرمې جوړوی . دغه اوبه د ارتیزین Artesian څاه له لارې دځمکې سرته رسېږی ، دارتېزن چینې درسوبې دېرو له لارې چې دځمکې لاندې اوبه زېرمه کوی جوړېږی.

دا حقیقت چې دارتیزن څاه ګانې له دېرینو سمیو نه لاسته راځی دقرآن آیت په دې اړوند ورته مطلب بیانوی . کله چې الله (ج) موسی (ع) ته امر وکړ چې خپله لکړه په دېره ووهه داوبو دلاسته راوړلو دې طریقې ته اشاره ده (و الله اعلم). د اضرب کلمه دوهلو ، پورته کولو اوخلاصولو په مانادہ. نو ددې آیت مانا داهم کیدای شی چې اوبه کولای شی دلکړې له لارې ددېرې په اوچتولو سره جاری شوې. اواوبه په فشار سره دباندې راووتې (دانجست کلمه) دانجست دتوییدو ، بهیدو ، جاری کیدو په مانا ده چې دارتېزن څاه کې هم همدا ډول بهیرسرته رسېږی. کله چې پوره فشاروی اوبه پرته داوبو له پمپه بهیږی.

مهم ټکی دادی چې په اوسنی عصر کې داوبو دکمښت دمخنیوی لپاره دځمکې لاندې اوبو څخه ګټه اخستل کېږی اوګټوره لاره یې همدا دارتیزن څاه ده یعنی موږ په داسې حال کې چې نه پوهېږو دموسی (ع) په طریقه روان یو.داعراف دسورې ۱۶۰ آیت دارتیزن څاه ته اشاره لری چې په کال ۱۱۲۶ زېږدیز کې لومړی ځل په فرانسه کې له هغه نه ګټه واخستل شوه.

په ټکنالوژۍ کې د مېږیانو لښکر

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَـٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَـٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

څو چې د مېږیو وادی ته ورسېدل ، یو ه مېږی نوروته وویل چې ای مېږیانو ټول خپلو کورونو ته ننوځی داسې نه چې دسلیمان لښکر تاسو په ناپوهی سره ترپښو لاندې کړی. (النمل ۱۸).

دمېږیو وادی دمشخصو مېږیو ځانګړې ځای ته اشاره کوی برسېره پردی دمېږیو پرځبروباندې دسلیمان (ع) پوهیدل په ټکنالوژۍ کې یوه بله وراندوینه ده. دنړۍ دټکنالوژۍ مرکز دسلیکان دوادی Silicon valley په نامه یادېږی . په زړه پوری ده چې دسلیمان (ع) په وخت کې دمېږیو له وادی نه خبرې کېږی ، کیدای شی الله (ج) زموږ پاملرنه په راتلونکې کې دټکنالوژۍ پرمختګ ته راګرځولی وی.

دمېږی اونورو ژوو ماډل په مصنوعی روبات Robot کې هم په دېره کچه کارول کېږی. دمېږی دماډل ښه بېلګه د مصنوعی مېږیودلښکر پروژه ده چې دنړۍ په بېلابېلو هیوادونو کې شته. دامریکې دویرجینیا پوهنتون پوهان په دې هڅه کې دی څو چې دمصنوعی کوچنیوژوو لښکر چې ارزانه اوآسانه وی جوړ کړی ، دغه پروژه چې په رسمی ډول پرمخ بېول کېږی داسې روښانوی: "دغه مصنوعی ژوی په ډلییزه توګه هوډ کوی اوکړنه سرته رسوی.ددغو ژوو برېښنایی اومیخانیکی جوړښت دمېږیو دټولنې دکاردډول له مخې جوړه شوې دغه لښکر دمصنوعی مېږیو Army-Ant Robot په نامه یادېږی".

په لومړی سرکې دغه لښکر دلېږد رالېږد لپاره جوړشوی وو ، هغوی دنده لری څو چې په اتفاق سره یودروند شی له یوه ځای نه بل ځای ته ولېږدوی اووروسته څرګنده شوه چې دنورو دندو لپاره هم کارترې اخستل کیدای شی.دبېلګې په ډول په لاندې کارونو کې کارترې اخستل کیدای شی:

- دهستوی انرژۍ پاکول او له هغه نه دفضله موادو لرې کول.
- ماین اېښودنه
- ماین پاکونه
- دسیارو له سطحې نه څېړنه
- ساتنه یا پهره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرائيل واگنر په دې هکله داسې وايي: "مصنوعی مېږيان ساده مخلوقات دی چې ديوه کنټرول کوونکی له لاری اوهم مخکی له مخکې دپروګرام ورکولو له لارې نه تنظيمېږی اوورکړشوی دندې سرته رسوی. دريمه لار داده چې دغه مېږيان داسې جوړېږی چې يو له بل سره دهمکاری حس ولری اوپرته له مخکينی پروګرام نه يوله بل سره کاروکړی. په بېلابېلو اړخونو کې په دې اړوند څېړنې دوام لری اودغه مخلوقات بېلابېل کارونه لکه دکورونو ، پاکونه دماين پاکونه او هم نورو سيارو کې څېړنې سرته رسولی شی ".

دبېلګې په ډول مو وليدل چې دمېږيانو ټولنيز ژوند دننيوډېرو پروژو بنسټ جوړوی . له همدې کبله الله (ج) دمېږيو دوادی موضوع په قرآن کې ياده کړې ده. دمېږيونوم اخستنه کيدای شی دې ته اشاره وی چې انسانان دهغوی ژوندانه ته په پام سره ټکنالوژی جوړه کړی (و الله اعلم).

اتومی انرژی اوانشقاق

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ

الله (ج) دانه او هسته بېلوی اوژوندی له مړی اومړی له ژوندی نه راباسی. (الانعام ۹۵).

د حب (دانه) بېلول يا سوری کول اود نوی (هسته) کيدای شی داتوم انشقاق ته اشاره وی. دنوی عربی کلمه دهستې مرکز اوداتوم دهستې په مانادە . برسېره پردې دغه موضوع له ژوندی نه دمړی راويستل او دهغه برعکس کيدای شی دې ته اشاره وی چې الله (ج) انرژی له مادې نه اوماده له انرژۍ نه مينځ ته راوړی. له ژوندی منظور ماده ده او له مړی منظور انرژی ده ځکه دې مادې په مينځ کې اتومونه اواجزاوی يی دی ځکه په خوځښت کې وی اوانرژی خو خپله په خپل مېنځ کې خوځښت نه لری. پوهان انرژی دکارکولو دځواک په مانا پېژنی . ټول مواد له ماليکولونو جوړ دی اوماليکولونه له اتوم نه جوړشوی چې خوځښت يی کولای شو ترالکترونيکی ميکروسکوب لاندې ووينو . دشلمې زيديزې پېړۍ په لومړيو کې البرت اينيشتين نظر ورکړ چې ماده په انرژۍ بدلېدلی شی اووی ويل چې ماده اوانرژی داتوم په سطح يو له بل سره اړېکې لری . نو له مړی نه دژوندی رواېستل کيدای شی له مادې نه دانرژی راويستل وی.

اوس پوهان کولای شی چې اتوم اوهسته يی ماته کړی ، دانشتين له فرضېې څخه په الهام اخستلو پوهان وتوانيدل چې هسته شق کړی او له هغه نه ډيره انرژی آزاده کړی . دفالق کلمه دهستې دشق کولوپه مانا ده چی له کبله يی ډيره انرژی لاسته راځی .

دالانعام دسورې د ۹۵ آيت ټاکنه ډيره په پوهې سره شوی اوکيدای شی دا به اتومی چاودونو اودانرژی نه ګټې اخستنې ته اشاره وی. (و الله اعلم).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن تاریخی اعجاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هامان او د مصر اهرام

قرآن د موسی(ع) دژوند په هکله مفصل توضیحات لری ، دفرعون او بنی اسراییلو دښمنیو ته په اشارې سره دمصر په هکله هم معتبر معلومات وړاندې کوی. ددغو معلوماتو ډیری اهمیت په دی وروستیو کې څرګند شوی. دقرآن دحکمت یوه بېلګه په دې کتاب کې دهامان یادښت دی دده نوم شپږ ځلی دفرعون دنېږدې کسانو په توګه یادشوی. دحیرانی ځای دادی چې په تورات کې د موسی(ع) دکیسې په هیڅ ځای کې هم دهامان یادښت نه شو موندلی. یوهامان نومی ډیر وروسته له فرعون نه یعنی دموسی (ع) له زمانې نه یوزروسل کاله وروسته په عهد عتیق کې دبابل دیوه پاچا دمرستیالانو له ډلې نه هم یو څوک دی . خو قرآن له نویو موندنو سره په یوه ژبه له هامان نه دموسی(ع) په عصر کې یادونه کوی. دنامسلمانانو نیوکه پردې ده چې ولې د تورات اوقرآن اوعهد عتیق په مېنځ کې دغه اختلاف شته خو دوه سوه کاله مخکې دهروغلیف دلیکنې په لوستلو سره دغه ادعا ناسمه ثابته شوه ، داځکه چې دهامان نوم په مخکینو کتیبو کې وموندل شو . تر اتلسمې زېدیزې پیړۍ پوری مصری لیک چې له تورو نه بلکې دځېرو له انځورونو جوړشوی ؤ دلوستلو وړ نه ؤ ، دهروغلیف دلیک تصویرونه چې دمهمو تاریخی پېښو ثبتونکی دی په ډېرو باندی کښل شوی . په دویمه اودریمه زیږدیزه پیړۍ کې دعیسویت خپرېدل دپخوانیو عقیدو اودهیروغلیف دلیک دهېرېدو لامل شو. دهیروغلیف دلیک وروستی بېلګې په کال ۳۹۴ زېدیز کې لیکل شوی ، په پایله کې لرغون پېژندونکو ته تر اتلسمې پیړۍ پورې پر تاریخ اولیکل شویو معلوماتوپوهیدل ناشونی وو. په کال ۱۷۹۹ زېدیز کې دروزیتا ستون Rosetta Stone په نامه دیوې ډېرې په موندلو سره دهیروغلیف معما حل شوه .دغه ډېره په ۱۶۹ مخکې له میلاده پورې اړه لری. ددې ډېرې اهمیت په دې کې دی چې په درې ډوله لیک یعنی هیروغلیف ، دموتیک او یونانی باندې اغل شوې. نو دمصردغه پخوانی توری دیونانی تورو په مرسته وپېژندل شول. دهیروغلیف ژباړه دیوه فرانسوی ژبپوه ژان فرانسوا شمپولیون له خوا بشپړه شوه. په دې توګه دتاریخ ، دینونو ، دپخوانیو مصریانو اود ټولنیزژوندانه په هکله ډېر معلومات په لاس راغلل.

لرغون پېژندنکیو دهروغلیف په لوستلو سره دهامان نوم دمصر په پخوانیو کتیبو کې وموند. دغه کتیبه دویانا دهوف په موزیم کې شته چې دفرعون اوهامان ترمېنځ نږدې اړیکې بیانوی . دلغاتو په فرهنګ کې چې «خلک په نوی سلطنت کې» نوم لری هامان دډېرو توګولو(سنګتراشی) دکارکونکو دمشر په توګه یاد شوی. چې دغو څېړنو دقرآن دمخالفینو نظر رد کړ. هامان داسې څوک وو چې په مصر کې یی دموسی (ع) په زمانه کې له فرعون سره یوځای ژوندکاوه اوله فرعون سره نږدې وو اوتعمیراتی کارونو کې دخیل وو.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِى فَأَوْقِدْ لِى يَٰهَٰمَٰنُ عَلَى ٱلطِّينِ فَٱجْعَل لِّى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَطَّلِعُ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ

اوفرعون وویل ای زما دقوم مشرانو هیڅوک پرته له ځانه خدای نه ګنم ای هامانه اور پرخټه بل کړه اوزما لپاره یو لوړبرج جوړ کړه څو چې دموسی له خدایه خبرشم اوزه هغه دروغجن بولم (القصص ۳۸).

په دې آیت کې فرعون له هامان څخه غواړی چې یو لوړ برج جوړ کړی چې تاریخی موندنې د قران له دې وینا سره اړخ لګوی ، او په دې موندنو سره دقرآن د مخالفینو نظر به بشپړه توګه رد شو.

موسی(ع)او د سمندردوه ځایه کول

دمصر پاچایانو ته هغه وخت فرعون ویل کیدل چې خلکو په خپلو عقیدو کې هغوی خدایان ګڼل. کله چې هغو اوهام پرستیو کې خلک غرق ول ، الله(ج) دخلکو دهدایت اودبنی اسراییلو دخلاصون لپاره موسی(ع) راولېږه. فرعون او دمصر قاضیانو اوټولو خلکو دموسی (ع) نظر رد کړ چې هغوی یی دیوه الله بنده ګې ته رابلل. خو هغوی موسی لیونی ، جادوګر اودروغجن وباله اوخپل ظلم یی دبنی اسراییلو پرقوم لاډیر کړ. د الله (ج) خدایی یی ونه منله او موسی(ع) یی شوم اودمصر دمصیبتونو لامل وګڼه ، له همدې کبله یی هوډ وکړ چې هغه یا ووژنی یا یی له مصرڅخه دباندی وباسی.

څه ډول چې قرآن فرمایی دبنی اسراییلو قوم تښتی اودفرعون لښکر یی تعقیبوی اونږدې وو چې له سیند سره ونیول شی..

فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَلَمَّا تَرَٰٓءَا ٱلْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَٰبُ مُوسَىٰٓ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
كَلَّآ ۖ إِنَّ مَعِىَ رَبِّى سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ أَنِ ٱضْرِب
بِّعَصَاكَ ٱلْبَحْرَ ۖ فَٱنفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَٱلطَّوْدِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾
وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ ٱلْءَاخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُۥٓ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾
ثُمَّ أَغْرَقْنَا ٱلْءَاخَرِينَ ﴿٦٦﴾

اوهغوی یی دختیزلوری ته تعقیب کړل . بیا دموسی دوستان وډار شول او وی ویل اوس به هلاک شو . موسی وویل هیڅکله هم نه بلکې زموږ رب به موږ ته لاربښوونه وکړی .بیا مو موسی ته وحی ولېږله چې خپله لکړه په سیند ووهه سیند دوه ځایه شو اواوبه یی دوو خواووته لکه سترغر پورته شوې . اونور مو هم دهغه لورته راوستل نوموسی اوملګروته مو خلاصون ورکړاونورچې دوی یی تعقیبول ټول مو غرق کړل (الشعرا 60-66).

په دې اړه دفرعون دزمانې له کتیبې نه لاندې معلومات لاسته راغلی : دامنا مونی دمانۍ دسپینې کوټې دساتنې دکتابونو دمشر له خوا میرزانپترهورته :
" کله چې دغه لیک تاته ورسېد اوټکی په ټکی دې هغه ولوست ، ستا په زړه به زورو درد راشی ، لکه یوه پانه چې دتوپان په لاس کې وی ځکه چې په سیند کې به دډوبیدو له ناوړه پېښې خبر شی. پېښې داسې وواهه چې دتېښتې توان یی نه درلود . فکر وکړه چې دالاهې له مېنځه تلل ، دقومونو له مېنځه تلل ، اودختیز اولویدیز دپاچا له مېنځه تلل . خوب په اوبو کې له یو ستر شی نه یو وړوکې اوناچاره کس جوړکړ کوم خبر به له دې معلوماتو سره چې تاته درورسېدل برابروی ".
د الله (ج) دا معجزه چې بنی اسراییل یی سم سلامت له سره سمندرګی څخه تیر کړل تر ډیرو څېړنو لاندې راغلې . لرغون پېژندونکی نه یواځی له مصر نه دسره سمندرګی لورته دبنی اسراییلو دتېښتې تګلوری بلکې دهغوی دیو ځای کیدو ځای یی هم دفرعون له لښکر سره موندلی چې غرونو راچاپیر کړی . دغه غر دجبل موسی په نامه یادېږی اودسینا په ټاپووزمه کې دسره سمندرګی په ساحل کې واقع دی.
پوهانوله ډېرو څېړنو وروسته دسره سمندرګی داوبو ددوه ځایه کیدو په هکله عجیب معلومات لاسته راوړل . دڅېړنو پایلې هغه ډول وې څه ډول چې قرآن عظیم الشأن بیان کړی دی.
دوو روسی ریاضی پوهانو نوم ولزنګر او الکسی اندروسوف ثابته کړه چې موسی (ع) په رېښتیا هم وکولای شول چې سمندر دوځایه کړی . نورو پوهانو ددې احتمال په خلاف فکر کاوه خو دغه دوه ریاضی پوهانو هغه شرایط چې ددغې معجزی لپاره یی شرایط مساعد کړی مطالعه کړل اودا بیا دمعجزی دثابتېدو لامل شول.
دروسیی د ساینس اکادمی دڅېړونی له نظره په سره سمندرګی کې داسې داوبو مخنیونکې یوه غونډۍ شته چې چې داوبو له سطحې سره نږدی ده. په دې ځای کې پوهانو دباد لوری اوچټکتیا چې وکولای شی دغه اوبه نیونکی دجذراومد له اغېزې وچ کړی محاسبه کړ ، په پایله کې څرګنده شوه داسې یو باد چې په ثانیه کې دیرش متره چټکتیا ولری دغه داوبو غونډۍ وچولای شی . نوم ولزنګر چې دروسېی دساینس اکاډمۍ دسمندری څېړنو په دیپارتمنت کې یی کارکاوه داسې وویل: "که چېرې سبایی باد ټوله شپه د ۳۰ مترو په ثانیه کې په چټکوالی په سمندرګی وچلېږی اوبه له اوبه نیونکی نه لرې کېږی اوهغه وچوی. اودبنی اسراییلو لپاره چې په ډیر ګمان شپږلکه تنه به وو څلورساعته یی ونیول څو چې ددو ساحلونو په مېنځ کې دسمندرګی اووه کیلومتره واټن ووهی ، اووروسته له نیم ساعت نه اوبه بیا بهېږی". ولزنګر او دده ملګری اندروسوف دغه مسأله دنیوټن دقانون له لا رې مطالعه کړه اوبیا یی داسې وویل: " زه ډاډه یم چې الله (ج) دځمکې کره دفزیک دقانون له لارې اداره کوی".
باید پام مووی چې دداډول طبیعی پېښې اټکل هروخت کېدای شی. که الله (ج) وغواړی هروخت چې دباد مناسب ځای ، مناسب وخت اومناسبه چټکتیا سره راټوله شی دغه معجزه تکراریدلای شی. دموضوع اهمیت په دې کې دی چې معجزه هغه وخت پېښه شوې چې موسی (ع) اوملګری یی له سمندرګی نه تیرشول. اوبه هغه وخت بېرته یوله بل سره یوځای شوې کله چې فرعون اولښکر یی دسمندر په مېنځ کې دغه ځای ته رسېدلی وو. اودا دعاقلانو اومؤمنانو لپاره ستر عبرت دی. برسېره پردې په داسې ستونزمن حالت کې د الله (ج) پرحکم باندې د موسی (ع) باور دمعنوی ارزښتونو یوه ښه بېلګه شمیرل کیدای شی.

قَالَ كَلَّآ ۖ إِنَّ مَعِىَ رَبِّى سَيَهْدِينِ

وې ویل هېڅکله نه ، رب له موږ سره دی اوموږ ته لاربښوونه کوی(الشعرا ۶۲).

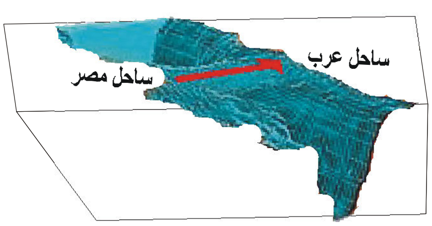

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګری ورسره مخامخ شول

دمصرخلک اوفرعون داسې په اوهامو اودخوخدایانو په عبادت کې غرق ول چې دموسی (ع) حکمت اومعجزو ونه شو کولای ددوی زړونه نرم کړی اوله خرافاتو نه یې لرې کړی.

اووی ویل که که داسې آیتونه دې راوړی وی چې موږ جادوکړی ، موږ به هیڅکله هم ایمان رانوړو (الاعراف ۱۳۲).

نظرپه دومره کبر سره الله [ج] ډېر مصائب دوی ته راولېږل څوچې دوی تنبیه شی اوګواکې اصلاح وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ به شی .
لومړنی ددغو مصایبو وچکالی وه چې دقحطۍ لامل شوه

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

اوفرعونیان مو په وچکالۍ اوقحطۍ اخته کړل څو ګواکې پاملرنه وکړی(الاعراف ۱۳۰).

دمصر کرنه چې دنیل په سیند پورې تړاو لری ډېره اغېزمنه شوه ، په داسې حال کې چې چې فرعون اودوستان یی دالله[ج] اوپیغمبر په ردولو سره اغېزمن شول ، خوبیایی هم دغه حالت دموسی[ع] له بد شاګوم نه وګاڼه بیا الله [ج] په نوروآزموینتنو کې واچول.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ

بیا مو توپان او ملخان او سپږۍ اوچونګښې اووینه چې یو له بله بېلې نښې وې پرهغوی را ولېږل بیا هم هغوی کبر وکړ اوګناه کوونکی قوم ؤ(الاعراف ۱۳۳).

ددغو ټولوطبیعی پېښو تفصیل چې په قرآن کې یادشوی دپیپروس په کتیبو کې راغلی . موږ له دغو پېښو دقرآن له لارې خبر شوی یو. خو دغه معلومات په نولسمه زېږدیزه پېړۍ کې دمصر دتاریخ په موندلو سره نورو پوهانو څرګند کړی. کله چې په ۱۹۰۹کال داپیور پیپروسونه وموندل شول دهالند دلایدن موزیم ته واستول شول ، ګاردینیر یو مصر پېژندونکی دغه لېکنې وژباړلې.
په پیپروس کې دقحطۍ ، وچکالۍ ، اوله مصرنه دمریانو دتښتې پېښې یادې شوی. برسېره پردې دپیپروسونو لیکوال چې یو مصری (Ipuwer) حکیم دی په خپله یی دغه پېښې په سترګو لیدلی اوداسې لیکی:
"طاعون په ځمکه خور شو ، ټول ځایونه وینې ونیول ، سیند وینه دی . الحق هغه چې پرون لیدل شوی له مېنځه تللی . ځمکه داسې ستومانه ده لکه لو چې پرې شوی وی ، کوز مصر ژاړی ... په ټوله مانۍ کې د راتلو څه نشته په هغه پوری غنم ، وربشې ، مولخ اوکبان تړاولری په ریښتیا سره غلې هرچېرې له مېنځه تللی. ټوله ځمکه ډاروونکونارو اولالهاندی نیولې ،... نه له مانۍ نه دورځې څوک وتلی او نه هم چا دخپل ملګری مخ لیدلی ... ښارونه دجزر اومد له لاسه له مېنځه تللې ... پورتنی مصر وران شو...هرلورته وینې ... طاعون په ټول هیواد کې ... هېڅوک دبابیلوس شمال لورته کښتۍ نه لېږی ... خپلو دصبر ونو او موم کړای شووسره څه وکړو ؟...طلا نشته . انسانان له انسانیت نه بېزاره دی ، او یو غړپ اوبو ته تږی دی. هغه زموږ اوبه دی . نو موږ څه وکړو.هرڅه وران شول . هرڅه وران شول . ښارونه وران شول ، پورتنی مصر وچ شوی . په شپه کې اوسېدل بل مخ شول ".
ددغولرغونو یادښتونو پربنسټ هغه ناوړه پېښې چې مصر پرې واووښت هغه څه دی چې قرآن یادکړی.
د پیپروس په کتیبو کې موسی[ع] دیوه جادوګر په توګه معرفی شوی. (دغه کتیبې دانګلستان په موزیم کې ساتل کېږی) خو فرعونیان په خپلو ټولو هڅو سره چې ویی کړی پر موسی (ع) اوبنی اسراییلو بریالی نشول.
دجادوګر تورپه پرموسی [ع] د الاعراف دسورې په ۱۰۹ آیت کې یاد شوی:

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ

دفرعون دقام لویانو وویل چې دایو پوه جادوګر دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د فرعون کلمه

په عتیق عهد کې سپېڅلی کتاب (انجیل) دمصر پاچایان د ابراهیم (ع) او یوسف (ع)، په وخت کې دفرعون په نامه یادول. په واقیعت کې دفرعون کلمه ددې دووپیغمبرانو له وخته کارول شوې ده. قرآن کریم د یوسف (ع) په وخت کې دملک کلمه کارولې.

ملک وویل هغه ماته راولی. (یوسف ۵۰).

دمصر پاچا دموسی (ع) په وخت کې دفرعون په نامه یادشوی ، دکلمو دغه توپیر چې په قرآن کې شته په عتیق عهد کې په وَقَالَ ٱلۡمَلِكُ ٱئۡتُونِي نظر نه راځی . په انجیل کې دفرعون کلمه دمصر ټولو پاچایانوته کارول شوې. په داسې حال کې چې قرآن کلمې ډیرې سمې کارولی دی .
دفرعون لقب دمصرپاچایانو ته کاریده دغه لقب مخکې له میلاده په څوارلسمه پیړۍ کې د څلورم اینهوتپ په واکداری کې کاریده. په داسې حال کې چې یوسف (ع) حد اقل دوه سوه کاله مخکې له دغې واکمنۍ نه ژوند کاوه.
دبریتانیا دایرة المعارف لیکی چې فرعون دنوې واکمنی لپاره یو دروند لقب وو چې داتلسمولړیو پاچایانو (۱۲۹۲ – ۱۵۳۹مخکې له میلاده) اوددوه ویشتمې لړۍ پاچایانو له (۷۳۰ – ۹۴۰ مخکې له میلاده) کاریده اودپاچا دکلمې ځای ناستی شو. دامریکا علمی دایرة المعارف هم ددغې کلمې کارونه په همدغه پړاو کې سمه ګڼی.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيۡكَ مِنۡ أَنۢبَآءِ مَا قَدۡ سَبَقَۚ

دغه راز ستا لپاره دپخوانیو خبرونو نکل کوو (طه ۹۹).

څه ډول چې وینو دفرعون کلمه دمصر دتاریخ په یوه ټاکلی پړاوکې دود وه. اوداچې قرآن دمصردپاچایانو لقبونه په بېلابېلو تاریخی پړاوونو کې تشخیص کړی ددغه کتاب له عظمت اوبل اعجاز نه پرده پورته کوی.

د نوح(ع) توپان

وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمۡ أَلۡفَ سَنَةٍ
إِلَّا خَمۡسِينَ عَامٗا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمۡ ظَٰلِمُونَ

اونوح مو دخپل قام لپاره ولېږه چې پنځوس کم زرکاله ددوی په مېنځ کې ؤ اوهغوی توپان ونیول ځکه چې ظالمان ول (العنکبوت ۱۴).

نوح (ع) دخپل قام دلارښوونې لپاره ولېږل شو. خو دده قام له ده نه لرې والی وکړاوپه خپل شرک باندې ثابت پاتې شول . نوح (ع) په ډېر متانت سره خلک دیوه خدای بنده ګۍ ته راوبلل اوهغوی یی دخدای له نیولو وډارکړل. خوبیاهم خلک له ده نه بېزاره شول. الله (ج) نوح (ع) ته وویل چې دالله (ج) منکران به ډوب کړی اومؤمنان چې دحق دین یی قبول کړی هغوی ته به خلاصون ورکړی اوبه یی ساتی.

وَأَغۡرَقۡنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَآۚ

اوهغه کسان چې زموږ آیتونه یی دروغ وګڼل ډوب موکړل(الاعراف ۶۴).

اوکله چې دسزا ورکولو وخت راورسېد دځمکې اوبه له سختو بارانونو سره یو ځای شوې اودسېلاولامل شوې ، مخکې له دسېلاو راتلو الله (ج) نوح (ع) ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن
كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ

نو وحیه موورته کړه چې زموږ ترنظرلاندې ښېړۍ جوړه کړه اوکله چې زموږ فرمان ورسېد او اوبه دځمکې له سوریو راووتلې په هغه (کښتۍ)کې له ځان سره له هرډول نه یوه جوړه اوخپل اهل واخله ،پرته له هغو کسانو چې مخکې دهغو په هکله درته ویل شوی دی اود ظالمانو له شفاعت نه ماته خبرې مه کوه چې هغوی ټول ډوبېږي. (المؤمنون 27).

پرته له هغو چې له نوح (ع) سره په ښېړۍ کې ول نورټول ډوب شول ان دنوح (ع) زوی هم غرق شو چې دده اطاعت یی نه ؤ کړی اوغره ته تښتېدلی ؤ .
اووویل شول چې ای ځمکې اوبه لاندې یوسه اوای آسمانه باران بس کړه اواوبه وچې شوې اوامر پایلې ته ونه رسېد اوبېړۍ دجودی غره دپاسه ځای ونیو(هود ۴۴).

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

یاد شوی معلومات په قرآن کې چې دالله(ج) لاس نه خوړلی کلام دی له تورات اونورو سرچینو نه معتبره دی ، تورات چې تحریف شوی دی وایی چې توپان په ټوله نړۍ کې پېښ شوی ؤ ، خو قرآنی آیتونه بیا داپه ډاګه کوی چې دنوح توپان په یوه ځای کې پېښ شوی اویواځې هغه قام چې نوح (ع) یی نه ؤ منلی هغه یی له مېنځه وړی. په قرآن کې هېڅ داسې نښه نشته چې له هغه نه په

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

ټوله نړۍ کې دتوپان پېښېدل جوت شی .

اوموږ نوح دده دقام دلارښوونې لپاره ولېږه اویې ویل چې زه ستاسو لپاره ښکاره ډاروونکی یم(هود ۲۵).

وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَن يُصِيبَكُم مِّثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ

(شعیب وویل) ای زما قامه ستا سو ضد له ما سره ددې لامل نه شی چې تاسو ته هم مصیبت ورسېږی کوم چې دنوح قام ته رسېدلی ؤ(هود ۸۹).

څه ډول چې وینو قرآن وایی چې یواځې د نوح [ع] قام له مېنځه تللی نه دځمکې په سره دهغه وخت ټول خلک .
په هغه ځای کې چې اټکل کېږی دنوح (ع) قام اوسېده ، لرغون پېژندنې داجوته کړې چې یو ځواکمن توپان د عراق دخاورې دډوبېدو لامل ګرځېدلی اوتوپان په ټوله نړۍ کې نه دی پېښ شوی.
"کله چې اوبه لږې شوې بېړۍ دجودی پروچه کېناسته ". دجودی کلمه دیوه غره له نامه نه اخستل شوې چې جودی نومیده په داسې حال کې چې جودی په عربی کې دلوړې سطحې یا غونډۍ په مانا ده. نو د توپان اوبه دځمکې ټیټې برخې لاندې کړې اوتریوه ټاکلې کچې لوړې شوی . یعنې دځمکې دسر ټوله وچه اوټول غرونه یی نه وو نیولی.

د نوح(ع) د توپان لرغونې نښې

کله چې طبیعی پېښې ، جګړه اوټولیز مهاجرتونه دیوه مدنیت دله مېنځه تلو لامل ګرځېدلی وی ، دهغه مدنیت نښې نښانې ساتل کېږی .څکه دخلکو کورونه اواسباب یی ژر تر خاورولاندې خښېږی . اوپه هغه صورت کې چې په هغو لاس ونه لګېږی دډېرو مودو لپاره خوندی ساتل کېږی اودغه آثار دلرغون پېژندنې لپاره ښې نښانې وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني عصر کې تاريخ پوهانو اولرغون پېژندونکو د نوح د توپان په هکله کره اوبشپړ مدرکونه موندلی . اټکل کېږی چې دغه توپان به درې زره کاله مخکې له ميلاده دسيمې ټول مدنيت له مېنځه وړی وی. چې د دغه مدنيت آثار زرګونه کاله ترخاورو لاندې پاتې وو.

د دجلې اوفرات ترمېنځ دښتو کې ددغه توپان دڅېړنې لپاره ډېر کارشوی. کيندنې ددغه توپان آثار د عراق په څلورو ښارونو کې ښيی : د ار ښار ، د ارچ ښار ، د کيش اوشورپاک ښارونه. کيندنې جوتوی چې دغه ښارونه درې زره کاله مخکې له ميلاده توپان له مېنځه وړی.

د ار د ښار د مدنيت تاريخ چې د تل المقيار په نامه يادېږی اووه زره کاله مخکې له ميلاده اټکل کېږی . اودا د بشر د مدنيت له پخوانيو ځايونو څخه دی اونور ډېر مدنيتونه هلته رامېنځته شوی اوله مېنځه تللي .

لرغون پوهانو دخاورو دڅېړنې نه پوه شوی چې دلته داسې يو مدنيت وو چې ديوه ستر توپان له کبله له مېنځه تللی اوپرځای يی بيا په پراويز ډول بل مدنيت رامېنځته شوی. ليونارد وولی د انګلستان د موزيم اود پنسلوانيا دپوهنتون دکيندنولاړښوونه دبغداد اودفارس دخليج ددښتو په مېنځ کې په غاړه درلوده ، آلمانی لرغون پېژندونکی ورنرکلر دوولی دڅېړنو په هکله ليکی:

"د وولی څېړنې دسومريانو له معبد نه لری ديوه غونډی لاندې داسې کبرونه وموندل چې دکبرونو ترډېرينو تختو لاندې واقعی خزانې وې لکه ، ګران بيه پيالې ،ښکلی جکونه ، صراحيانې ، دژيړو ميزونه ، دمرواريدو تختې لاجورد او سپين زر چې ترځمکې لاندې خښ شوی وو اودسازآلې په ديوالونو کې ځوړندې وی.

وروسته له څوورځو دوولی کارکونکو غړ وکړچې موږ دځمکې پرسطح يو ، وولی هلته کوزشو ترڅو هغې سطحې ته ورشی اوځان ډاډه کړی ،وولی فکر وکړ اوپه پای کې ... دادی: دځمکې سطح کې دسيند شګه وه ، هغوی هوډ وکړ چې کيندنو ته دوام ورکړی اوڅا نوره هم وکينی . بيل يی واهه ، درې فټه ،شپږفټه ، لاهم خاوره اوپه پای له لسوفټولاندې خاوره پای ته ورسېده اوله هغو لاندې يی دانسان داوسېدو ځای وموند...."

د ار دښار په غونډې کې ددومره خاورې اوشګويواځينی لامل ډېرې اوبه کيدلای شی چې ددوو مسکونی پوړونو په مېنځ کې حايل شوی. ميکروسکوپيکو څېړنو ښوولې چې دغونډی لاندې دغه دختو پوړونه دسېلاو له لارې جوړ شوی اودومره ستر اوپراخ دی چې دسومريانو مدنيت يی له مېنځه وړی . دګلمګش حماسې اودنوح د داستان نښې دواړه دعراق دصحرا په کيندنو کې وموندل شوی .

مکس مالوان د ليونارد وولی خبره تاييدوی چې داډول يو رسوبی پوړ يواځې د ستر اونابېره سېلاو له امله جوړيدلای شی. دغه راز وولی ددغې سيمې په کيندنو کې د ار ښارپاتې شونې دالعبيد له ښاره چې اوسېدونکويی رنګين کلالی لوښی کارول تشريح کړی دی.

دغه حقيقتونه داجوتوی چې د ار ښار داسې يو ځای ؤ چې دسېلاو له امله بشپړ وران شوی . آلمانی لرغون پېژندونکی ورنر کلر هم ددغو کيندنو اهميت بيان کړی . دی وايی چې دلرغون پېژندونکوڅېړنې ښيي چې دعراق په دغه سيمه کې يو ستر سيلاو پيښ شوی دی.

دعراق بل ښار چې دسېلاو له کبله له مېنځه تللی دسومريانو دکيش سيمه ده ، چې اوس دطال الاحمر په نامه يادېږی . دسومريانو پخوانی ليکنې دغه ځای وروسته له توپانه دپاچاهی ځای ثبت کړی دی. د شورو پاک ښار چې دعراق په سويل يا بين النهرين کې موقيعت لری اونن دطال الفرح په نامه يادېږی ، هم ديوه پخوانی سېلاونښې لری. دلرغون پېژندنې څېړنې چې په کال ۱۹۲۰ — ۱۹۳۰ز کې د پنسلوانيا پوهنتون داريک شميد له خواسرته رسېدلی دغه کيندنې دخلکو داوسيدودرې پوړونه وښودل چې دماقبل تاريخ په وروستيو پړاوونو کې د پاچايانو تر دريمې لړۍ پورې (۲۱۱۳ نه تر ۲۰۰۴ مخکې له ميلاده) وې. ډيروښانه موندنې دکوردجوړښت داداري اسنادو په مخروطی لوحوباندې ليکل شوې کلمې وې چې دډېر پرمختللی مدنيت ښکارندويی کوی چې څه ناڅه درې زره کاله مخکې له ميلاده لرغون توب لری.

کله چې ددغو پوهانو نظرېې مطالعه شی روښانه کېږی چې يو ځواکمن توپان د ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ مخکې له ميلاده لګيدلی دی. دشمېرنو پربنسټ کله چې مالوان له څلورونه ترپنځو مترو شميد نومی ځای ورسېد نوهلته يی ديوې ژېړې ختې چې شګو اوخاورو پورې رسېدله ديوه سېلاو نښه وموندە . دغه پوړ دغونډې سطحې ته نږدې اوچارچاپېره ليدل کېږی چې دشميد دنظر مطابق دسمدت دپاچاهی دورته رسېږی . بل ځای چې دسېلاو له لارې اغېزمن شوی د ارک ښاردی چې دشورپاک جنوب کې موقيعت لری . نن دغه ښار دطال الور په نامه پېژندل کېږی . لکه دنورو ښارونو په شان دلته هم ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ کاله مخکې پورې دسېلاو نښې موندل شوی.

ددجلې اوفرات سيندونه عراق له يوه سرنه تربل سره پوری ويشی . داسې په نظرراځی چې دتوپان په وخت کې دغه دواړه سيندونه ډک شوی اوبه ترې زياتې شوې چې له بارانونو سره يو ځای يی ستر سېلاو جوړکړی .

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ ۝ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ

دآسمان ورونه مو په چټکو بهيدونکو اوبوپرانستل اوپه ځمکه کې مو داوبو چينې روانې کړې څو په هغه امر چې ټاکلی مو وو دواړه اوبه سره يو يوځای شوې (القمر 11-12).

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دلرغون پېژندنې نښې وارزول شی څرګندېږی چې تول بین النهرین دسېلاو اوبونیولی ؤ . د ار ، ارک ، شورپاک اوکېش ښارونودسېلاو پاتې شونې لاهم په ځان کې ساتلی چې تول په یوه تګلوری کې قرار لر ی . دبین النهرین ځمکو له اوس نه درې زره کاله مخکې له میلاده ډېر توپیر درلود . دفرات دسیند داوسنی ځای په ختیز کې ؤ اود ار ، ارک ، شورپاک اوکیش ښارونو له تګلوری تېریده نو ښکاره ده چې دفرات دسیند سېلاو په خپلو ساحلونو کې ښارونه له منځه وړی.

الله (ج) د نوح (ع) توپان اودهغه پاتې شونې دځمکې په سر زموږ دعبرت لپاره پرایښی . دپیغمبرانو اوکتابونو له لارې یی تولنو ته لارښوونه کړې . خو هرځلې دالله (ج) ویناوې خلکو تحریف کړی . خلکو نورې موضوع ګانې له خپل فرهنګ ، عقیدو اودودونو اخستی اوپه هغه کې یی نغاړلی اودنوح (ع) داستان یی مغشوش کړی. پاک قرآن له دې نه چې دالله(ج) کلام دی اوده یی په خپله دساتنې ژمنه کړې نو له همدې کبله دلرغون پېژندنې په هکله ډېر دقیق معلومات وړاندې کوی.

د ارم ښار

دنړۍ نومیالیو ورځپاڼو په کال ۱۹۹۰ کې اعلان وکړ چې دعربو ورک شوی ښار وموندل شو. مهم ټکی دادی چې دغه ښار په قرآن کې یاد شوی دی. ډېر خلک په دې باور وو چې داسې ښار یوائې یو نکل دی اوهېڅکله به هم ونه موندل شی ددې ښارپه موندلو سره خلکو هم ونشوکړای چې دخپلې حیرانی مخنیوی وکړی.

نیکولای کلپ دمستندوفلمونو یو جوړونکی او یو وتلی لرغون پېژندونکی همدغه ښار چې په قرآن کې یادشوی وموند. دعربو دتاریخ دخبرنو په بهیر کې ده یو په زړه پورې کتاب وموند ، دغه کتاب دانګلیسی توماس برتمن له خوا په کال ۱۹۳۲ زېږدیز کې د Arabia Flix تر سرلیک لاندې لیکل شوی ؤ. Arabia Flix عرب فلیکس دعربو دټاپوسویل ته رومی مقرری وه چې نن دیمن اودعمان یوه برخه ده . یونانیانو دغه ځای عرب یودیمون اوعربی پوهانو په منځنیو پېړیو کې هغه دالیمن السعید په نامه یاداوه ، چې دواړه دغه کلمې دیمن خوښ مانا ورکوی ځکه چې ددې سیمو خلک دهند اوعربستان ترمنځ دګرانبیو مصالو په سوداګری بوخت ول. دغو خلکو کندر چې یو ډول عطر دی له ونو نه لاسته راوړل اوبیا به یی خرڅول.

توماس ددغو سیمو دمیشتو قبیلوپه هکله ډېر په تفصیل سره لیکلی ، دی وایی چې دپخوانیو ښارونو لرغونی آثار یی موندلی . دغه ښار دصحرامیشتو عربو له خوا د اوبر په نامه یادېده. په یوه سفر کې دغو صحرامیشتو هغه لاره چې دعربو یوه وران پخوانی ښارته تله وروښووله . توماس مخکې له دې چې داوبر په هکله خپلې څېړنې بشپړې کړی مړ شو.

نیکولاس کلپ ډاډه ؤ چې یاد شوی ښار د توماس په کتاب کې حقیقت لری ، اوډېر ژر یی دتوماس مطالعې تعقیب کړې . ده داوبر دښار دثبوت لپاره له دوو طریقو نه کارواخست ،لومړی یی دصحرامیشتو خلکو نښې ناسا یا دامریکې دهوایی څېړنو ادارې ته ورکړې څوچې دمصنوعی سپوږمکۍ له لارې یی ځای ومومی اوپه ډېر ټینګار سره یی مسولین دې ته وهڅول چې له سیمی نه عکسونه واخلی. برسېره پردې پخوانۍ قلمی لیکنې اونخشې چې دامریکې دکالیفورنیا دهونتګتون په کتابون کې وې مطالعه کړې. اوډېر ژر یی یوه نخشه وموندله چې دده دمطالعې لاندې ځای هم په کې وموندل شو. دغه نخشه یونانی مصری جغرافیه پوه پتولمی په دوه سووم زیږدیزکال کې جوړه کړې وه چې په همدې تګلورې کې یی دیوه زاړه ښار موقیعت څرګنداوه.

دده څېړنو د هغوعکسونو له لارې چې له مصنوعی سپوږمکۍ نه اخستل شوی وو مرسته ترلاسه کړه . په دې عکسونوکې دکاروانونو تګلوری چې په سترګو دپېژندلو نه دی دکلپ پام ځان ته راوګرځاوه . داتګلوری له پاسه په آسانۍ سره لیدل کیدای شی کله چې دغه عکسونه ددوهمې میلادی پېړۍ له نخشې سره پرتله شوې کلپ وموندله چې دغه تګلوری په یوه سترځای کې یوله بل سره نښلی چې پخوا یو ښار ؤ.

په پای کې دتوماس ، کلپ اوناسا دمطالعې له برکته دغه لرغونی ښار چې عربانو یی په هکله ډېرې کیسې درلودې وموندل شو. وروسته له لږې مودې کیندنې پیل شوی اودلرغونی ښار پاتې شونې وموندل شوې. اودغه ورک شوی ښار دشګو داتلانتیس په نامه ونومول شو.

له څېړنوخلک په دې پوه شول چې داهمغه دعاد د ښار پاتې شونې دی . پوهانو د ارم هغه ستنې چې په قرآن کې یادې شوې وې وموندلې ، چې دلوړو برجونو په څیر د عاد په ځمکه کې لیدل کېږی. داکتر جورینس زریتس دڅېړنو دپلاوی یوه غړی وویل: نظر پردې چې دغه برجونه د ابر دښار نښې دی اوهم ارم دبرجونو یا ستنو درلودونکی په قرآن کې یادشوی نو دا ټکی پردې دلالت کوی چې ابر همغه د ارم ښاردی چې په عمان کې دی.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

آیا ودې نه لیدل چې ستا رب له عاد سره څه وکړل چې په ارم کې د ستنو درلودونکی وو هغه چې دهغه په شان مو په نورو ښارونوکې نه وو پیدا کړی (الفجر ۸-۶).

لیدل کېږی چې له قرآن نه لاسته راغلی معلومات چې څوارلس پېړۍ مخکې ویل شوی کټ مټ دتاریخی معلوماتو غوندی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدوم او گموره ښارونه

حضرت لوط[ع] له ابراهیم[ع] سره په یوه وخت کې ژوند کاوه. هغه دخپل قام دلارښوونې لپاره د ابراهیم[ع] په گاونډ کې ولېږل شو. دقرآن دشرحې پربنسټ دهغه قام فاحش اولوطی عادتونه ول ، کله چې لوط[ع] د الله [ج] لارښوونه هغوی ته واوروله څو له دې سترې گناه نه واوړی هغوی له دې نه انکار وکړ چې گواکې لوط (ع) پیغمبر دی اوخپل دغه ناوړه عمل ته یې دوام ورکړ . په پای کې دغه قام له کلک عذاب سره مخامخ شو اوله مېنځه ولاړ.

اولوط خپل قام ته وویل چې آیا ناوړه عمل چې هېڅا مخکې له تاسو نه ؤ کړی کوی یی . دښځو پرځای له نارینه ووسره جنسی اړیکه کوی اوتاسو فاسد قام یاست.
(الاعراف ۸۱-۸۰).

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

اوپه هغوی مو باران واوراوه نو ووینه چې دگناه کوونکو پای څه دی (الاعراف ۸۴).

اوداسې نښې مو له هغوی نه پرېښودې چې دعاقلانو لپاره عبرت وی (العنکبوت (۳۵).

وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

هغه ښار چې په هغه کې لوط[ع] ژوند کاوه اوبیا وروسته وران شو په پخوانۍ زمانه کې دسدوم په نامه یادېده . داسې په نظر راځی دغه قام چې د سره سمندرگې په شمال کې یی ژوند کاوه اوهغه ډول چې قرآن وایی له مېنځه تللی . دلرغون پېژندنو کیندنو ښوولی چې دغه ښار دبحرمیت سره نږدې داسراییلو اواردن په مېنځ کې واقع دی. پوهان وایی چې په دغه ځای کې دسلفرو سترې زېرمې شته . بنا پردې په دغه ځای کې نه د انسان اونه هم د نورو ژوو ژوند ممکن دی . سلفر داسې عنصردی چې داورغوځونونکو له لارې مېنځته راځی . قرآن دا روښانوی چې ددې ښار ورانېدل دزلزلې او اور غورځونکو له اغېزی دی. آلمانی لرغون پېژندونکې ورنرکلر ددې ځای په هکله وایی:

"له قاعدې سره یوځای دغه ستر درز دصدم او گمورې له درې سره یوه ورځ په دوزخ بدل شول. ددغو ښارونوله مېنځه تلل دیوې زلزلې له امله رامېنځته شوی چې له برېښنا اوچاودونو سره یوځای وه اویو ستر اوریی هم له ځانه سره درلود. دغه مسأله داورغورځونې لامل شوی چې دهمدې درې په اوږدو کې یی وجود درلود. اوس هم داورغورځونې له کبله سوری اودمذابو اوچونې ډبرو نښې داردن په پورتنیو لمنو کې له شن سره نږدې لیدل کېږی.

داوبلنوډبرودغه پوړ اوتورې ډبری دذلزلې اواورغورځونې ښکاره نښې دی په هرصورت دلوط سیند چې دبحرمیت په نامه یادېږی نیغ په نیغه د ذلزلې مېنځ اوملاکې قرارلری.

دبحر میت قاعده په یو لاندې ځای کې پرته ده . دغه دښته دطبری سیند دشما ل اودعرابه د دښتې دجنوب په مېنځ کې ځای لری .

ددې فاجعې تخنیکی اړخ چې دلوط قام یی له مېنځه یووړ دجیولیوجیستانو له خوا وڅېړل شو. هغوی وښوده چې زلزله په یوه اوږده کرښه کې پېښه شوې. داردن سیند په خپل ۱۹۰ کیلومتری تګلورې کې ۱۸۰ متره لاندې ځی. داردن دسیند دغه ځوړی اود سمندر له سطحې نه لاندې د بحرمیت تېټ واقع کېدل دیوې سترې جیولوژیکی پېښې څرګندویی کوی.

د اردن د سیند تګلورې یواځې دماتېدلو یوه برخه ده چې په سیمه کې واقع ده دغه ماتېدل دتوروس له غرونو پیل اود سوېل لورې ته د بحرمیت له ساحلونو نه تېرېږی دعرب د دښتې لورته ترعقبې خلیجه پورې په هغه ځای کې چې سورسمندرگی دافریقا په پای کې پرې کوی ادامه لری. داورغورځونې ځواکمن فعالیت دهمدې کرښې په دوام کې شتون لری . په واقیعت کې داورغورځونې تورې ډبرې داسراییلو دګالیلې په غره کې ، داردن په لوړوسطحوکې ، دعقبې په خلیج اونورځایونو کې لیدل کېږی. تولې دغه نښې جوتوی چې په بحر میت کې یوه ستره فاجعه رامېنځته شوې.

دملی جغرافیې مجله د۱۹۵۷ کال ددسمبر دمېاشتې په ګڼه کې داسې لیکی:

"دسدوم لامزروع غونډۍ لکه دیوې څوکې په څېر دبحرمیت په سره لوړه شوې . هېڅا دسدوم اوګمورې دښار آثار نه دی موندلی. پوهان په دې عقېدې دي چې دا دصدم په دره کې ددې سوریو په مقابل کې ول ، اوممکنه ده چې یوې زلزلې اوسېلاو له ځانه سره وړې وی.".

په قران کې موجود معلومات داڅرګندوی چې دغه ښارونه اوس هم د مهم تګلورې په سرکې شته . جیولوجیستانو هغه لاره چې دبحرمیت له سویل ختیزنه پیل اودعربو ترټاپووزمی پورې ترسوریې اومصر پورې دوام لری دهغه دپاره ټاکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فجعلنا عاليها سافلها وأمطرنا عليهم حجارة من سجيل ﴿٧٤﴾ إن في ذلك
لآيات للمتوسمين ﴿٧٥﴾ وإنها لبسبيل مقيم

اوددوی ښارمو لاندې باندې کړی او له کلکې اوسریښناکې خټې نه موپردوی دبری واورولی .اوپه دې کې دبصیرت دخاوندانو لپاره دعبرت نښې دی. اودا دلاری په اوږدو کې شته (الحجر ۷۴-۷۶).

د سباخلک او د عرم سېلاو

پېړۍ پېړۍ وړاندې دسبا ټولنې دعربستان ستر مدنیت جوړاوه. تاریخي سرچینې وایی چې سبا دفنیقیانو غوندې فرهنګ درلود. ډېر په سوداګریزو کړنو بوخت ول . دسبا خلک فرهنګی اومدرن خلک ول . دسبا دخلکو په کتیبوکې دبیاروغاونې ، وقف اوجوړښت کلمې ډېرې کارول شوې . دمعرب بند چې ددوی یو تاریخی اثر دی ددوی دټکنالوژۍ ښه بېلګه ګڼل کېږی.
دسبا دولت په خپله سیمه کې ځواکمن لښکر درلود . دسبا دپوځی ځواک په هکله په قرآن کې هم یادونه شوې . دسبا دیوه قوماندان پر ځان باور دسبا ملکې ته په ځواب کې موندلی شو:

قالوا نحن أولوا قوة وأولوا بأس شديد والأمر إليك فانظري ماذا تأمرين

وی ویل چې موږ دبشپړ ځواک اوځواکمنو جګړه مارونارینه ووڅخه برخمن یو. نو هوډ ستاسو پرغاړه دی چې په څه شی امرکوی (النمل ۳۳).

دروم په پرمختللی تکنالوژۍ او دمعرب دبند په جوړېدوسره په سباکې ډېرې ځمکې کرل کیدې اوخړوبېدې. دښوځمکو اودسوداګری لارو دوی ته ښه ژوند ورپه برخه کړی وو. خو دوی پرځای ددی چې له خدای څخه شاکره اومنندوی واوسی ناشکره اوسرکښه ول ، اوځه ډول چې قرآن ورته اشاره کوی دوی ته دعرم د بند په نړیدو اودسیلاوپه راتلو سره سزا ورکړل شوه.
دسبا دباچاهی پلازمینه معرب وه چې دخپل جغرافیای موقیعت په درلودو سره ډېر بډای شوی ؤ. دغه ښار داضحانه سیند ته نږدې ؤ ، هغه ځای چې دجبل بلق سیند ته رسېده دبند دجوړیدو لپاره ښه ځای ګڼل کیده . دسبا خلکو دلته یو بند جوړکړ اوخپل مدنیت ته یی پراختیا ورکړه. په پایله کې یی اقتصاد ډېر ښه شو. معرب دخپل وخت یو پرمختللی ښار ؤ. یونانی لیکوال پلیسی دغه ځای له نږدې لیدلی اودهغه ځای برم اوشین والی یی ستایلی دی.
ددغه بند جګوالی شپاړس متره اوسوریی شپېته متره او اوږدوالی یی شپږسوه شل متره ؤ. ددغه بند له لاری نه زره شپږسوه هکتاره ځمکه خړوبېدله . دسبا په کتېبوکې دغه ځای ددوو جلګو اومعرب په نامه یادشوی . دغه بند بڼونه اودانګوروتاکونه خړوبول . ددغه بند له برکته دغه سیمه ډېره شنه ، حاصل ورکونکې اودیمن ډېره وتلی سیمه شمېرل کیده. دوو فرانسویانو هریوه هولوی او آسترین ددتاریخی اسنادو پربنسټ ثابته کړه چې دغه بند له پخوازمانې نه دلته شتون درلود. دغه بند په کال ۵۴۲ میلادی کې مات اودعرم سېلاو زیاتې ورانۍ رامینځته کړې دانګوروتاکونه ، دمیوو بڼونه اوکښتونه چې سلګونه کاله دسبا دخلکو له خواکښه ترې اخستل کیده ټول له مېنځه لاړل . خلک بېوزلی شول اوپه پای کې دسبا حکومت له مېنځه ولاړ. دغو تاریخی واقعیتونو ته په پام سره کله چې عظیم الشأن قران ته وګورو دابه ومومو چودواړه یوله بل سره مطابقت لری.

لقد كان لسبإ في مسكنهم آية جنتان عن يمين وشمال
كلوا من رزق ربكم واشكروا له بلدة طيبة ورب غفور
﴿١٥﴾ فأعرضوا فأرسلنا عليهم سيل العرم وبدلناهم بجنتيهم
جنتين ذواتي أكل خمط وأثل وشيء من سدر قليل
﴿١٦﴾ ذلك جزيناهم بما كفروا وهل نجازي إلا الكفور ﴿١٧﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودسبا دخلکولپاره په خپل وطن کې نښې وې په کښ اوښې خوابښونوکې. وخورى دخپل رب له روزى نه اوله هغه مننﺩوى واوسى ددې لپاره چې ستاسو ټاټوبى نعمت لرونکى اونيک ښاردى اوستاسو رب ښښونکى دى. سره له دې هم تاسو مخ وګرځاوه بيا موږ له بندنه سېلاو راولېږه اوددوى ښونه موپه دوو دترخو ميوو لرونکى ، ګزاولږشمېر سدربانديې بدل کړل دغه ددوى دناشکرى سزاوه اوپرته له ناشکرانه چاته سزانه ورکوو. (سبا ۱۷-۱۵).

په قرآن کې دسبا دخلکوسزا د "سيل العرم" په نامه ياده شوې . دغه کلمې دسېلاو ډول روښانوى. عرم دبند يا خنډ په ماناده. دالعرم سېلاو يعنى هغه سېلاو چې دبند دماتيدو له کبله مېنځ ته راځى . اسلامى پوهان ددغه سيلاو ځاى اووخت هم ښکاره کړى علامه مودودى فرمايى:

"د العرم په سېلاوکې ، دعرم کلمه دبند په مانا ده څه ډول چې دعربستان دسويلى برخې په خبرو کې کارول کېږى . هغه کېندنې چې په يمن کې سرته رسېدلى دورانيو پاتې شونې په وار وارسره په همدې مانا موندل شوى . لکه هغه ليک چې ديمن باچا دمعرب دديوالونو جوړونکى ابرهه ته په ۵۴۳ او ۵۴۲ ميلادى کې ورکړى ، همدغه دعرم کلمه دبند په مانا کارول شوې . له همدې کبله دالعرم سېلاو يعنې هغه سېلاو چې دبند دماتېدو له امله مېنځته راغلى . سېلاو تېوله سيمه ونيوه هغه کاناالونه چې دسباخلکو کيندلى وو اوهغه ديوال چې دبند لپاره ددو غرونو په مېنځ کې جوړشوى ۆ ، وران شواوداوبو لګلولو سيستم يى له مېنځه ولاړ. په پايله کې هغه هيواد چې له ښونو ډک ۆ په داسې يوه شاړه بدل شوى چې يو لږ شمېر ترخې اوتروې اود سدرونې په کې وې.

ورنر کلکر عيسوى لرغون پېژندونکى اود ((سپېڅلى کتاب حق ۆ)) ليکوال دامنلې چې دعرم سېلاو هغه ډول چې قرآن يادکړى پېښ شوى دى . ددادول يو بند شتون او دهغه ماتېدل اودټول هيواد اوښونو ورانېدل چې په قرآن کې يادشوى ټول حقيقت لرى.

دعرم له سېلاووروسته دسبا خلکو خپل عايد له لاسه ورکړى ، دهغوى ځمکې ورانې شوې هغو خلکو چې له الله (ج) يى مخ ګرځولى وو پرده يى ايمان رانه وړ اوناشکرى يى وکړه نوهمداسې سزا ورکړل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحجرخلک

د ثمود خلک داسې یوه قبیله ده چې په قرآن کې یاده شوې اود دوی په هکله ډیر لږ معلومات شته . تاریخی سرچېنې ښیی چې کلونه مخکې د ثمود په نامه خلکو شتون درلود . داسې ویل کېږی چې دحجر خلک هغه ډول چې په قرآن کې یادشوی ثمود دی ځکه چې دثمود بل نوم اصحاب الحجر دی. شاید ثمود د قبیلی نوم اوحجر دهغه ځای نوم دی چې دوی په کې اوسېدل. په حقیقت کې داسمه ده چې یونانی جغرافیه پوه پلنی هم لیکلی چې دثمود خلکو ددوموثي اوحکرې په ښارونوکې چې اوسنې حجر دی ژوندکاوه.
پخوانی سند چې په هغه کې دثمود نوم شته دبابلیانو په حکومت پورې اړه لری . دغه سند په اتمه مخکې له میلاده پېړۍ کې پریوقوم باندې د بابلیانو ددوم سارګون باچا د بری په اړه دی . سارګون په یوه جګړه کې هغوی ته دعربستان په شمال کې ماته ورکړه. ددغه قوم ټولې نښې نښانې دپیغمبر حضرت محمد (ص) له زیږېدومخکې له مېنځه تللی. دیونان په پخوانیو یادښتونو کې دهغوی نوم دثمودپه نامه راغلی.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَٰبُ ٱلْحِجْرِ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيْنَٰهُمْ ءَايَٰتِنَا فَكَانُوا۟ عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا۟ يَنْحِتُونَ مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ

اودحجرخلکو پیغمبران دروغجن وګڼل . اوهغه نښې مو چې هغوی ته لېږلی وې له هغوټولونه یی مخ وګرځاوه. هغوی په غرونو کې باامنه کورونه جوړول (الحجر ۸۲-۸۰).

داردن دروم په دره کې اوس هم ددوی دکورنواوظریفو توګل شووډبرو نښې اوځایونه شته چې دپټرا په نامه یادېږی . قرآن هم دکورونو په جوړولو اوډبروپه توګلوکې ددغوخلکو استعدادته اشاره کوی.

په قرآن کې د ریاضې معجزې

په قرآن کې دکلمو تکرار

برسېره پرهغو معجزو چې تر اوسه مو وشمېرلې ، دریاضی له نظره نوری معجزې هم په قرآن کې شته ، چې ډیرې ښلګې یی لیدل کېږی اوپه یو شمېر ویی پوهان پوه شوی. یوه له دغو ښلګوځنې دځینو مشخصوکلمو حیرانوونکی تکراردی چې په لاندې توګه یی یادونه کوو:.

- اووه آسمانونه په قرآن کې اووه ځلې یادشوی اودآسمانونو پیدایښت هم اووه ځلې یادشوی..
- دورځې کلمه (یوم) ۳۶۵ ځلې په مفرده توګه اود ورځوکلمه په جمعې ډول (ایام) ۳۰ ځلې یاده شوې . دمیاشتې کلمه دوولس ځلې یاده شوی .
- دکرلوکلمه او دونې کلمه هریوه ۲۶ ځلې یاده شوې.
- دمکافات کلمه ۱۱۷ ځلې اودبخښلوکلمه ۲۳۴ ځلې چې دمکافاتو دوه برابره کېږی یاده شوې.
- دووایه کلمه اووواییی هریو ۳۳۲ ځلې یاده شوې.
- ددنیا کلمه او آخرت کلمه هریوه په مساوی ډول ۱۱۵ ځلې یاده شوې.
- دشیطان کلمه اوملاییکه کلمه هریوه ۸۸ ځلې یاده شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دایمان اوکفر کلمه هریوه ۲۵ ځلې یاده شوې.
- د دوزخ او جنت کلمې هریوه ۷۷ ځلې یاده شوې.
- دذکات اوبرکات کلمه هریوه ۳۲ ځلې یاده شوې.
- دنیکو خلکو (ابرار) اوبدو(فجار) کلمې هریو درې درې ځلې یادې شوی.
- د تاوده اوړی اوساړه ژمی کلمې هره یوه په مساوی توګه ۵ ځلې یادې شوی.
- دخمراونشې کلمې هریوه ۶ ځلې یادې شوی.

- دپوهېدواوروښنایی کلمې هریو په مساوی توګه ۴۹ وارې یادې شوی.
- دوعظ اوژبې کلمې هریوه ۲۵ ځلې یادې شوی.
- دسود اوفساد کلمې هریوه ۵۰ ځلې یادې شوی.
- داجر اوفعل کلمې هریوه۱۰۷ ځلې یادې شوی.
- دمحبت اواطاعت کلمې هریوه ۸۳ ځلې یادې شوی ،
- دتکلوری یا مسیر اوابداً کلمې هریوه ۲۸ ځلې یادې شوی.
- دمصیبت اوشکر کلیمی هریوه ۷۵ ځلې یادې شوی.
- دشمس اونور کلمې هریوه ۳۳ ځلې یادې شوی.
- دلارښوونې کلمې اودرحمت کلمې په مساوی توګه هریوه ۷۹ ځلې یادې شوی.
- دستونزو کلمه اودآرامښت کلمه هریوه ۱۳ ځلې یاده شوې.
- دښځې اونر کلمه هریوه ۲۳ ځلې یادې شوې چې دواړه ۴۶ کېږی.
- دنارینه (هګې) اودښځې (چر) هریو یواځې ۲۳ کروموزومه لری کله چې سره یوځای شی ۴۶ کروموزمه لری .
- دخیانت اوخبیث کلمه هریوه ۱۶ ځلې یاده شوې.
- دبشر اوانسان کلمه ۶۵ ځلې اودانسان دپراختیا پړاوونه هم ۶۵ کېږی . تراب یا خاوری ۱۷ ځلې ، نطفه ۱۲ ځلې ،علق ۶ ځلې ، اولحم یا غوښه ۱۲ ځلې چې ټول ۶۵ ځلې کېږی یادشوی.
- دصلوات یا لمانځه کلمه ۵ ځلې یاده شوې چې په شپه اوورځ کې پنځه ځلې لمونځ هم فرض دی.

د ځمکې د وچې او اوبو انډول

د بر یا وچې کلمه ۱۳ ځلې اوبحر ۳۲ ځلې یاده شوې چې ټول ۴۵ کېږی او که دهغو فیصدی وشمېرو دځمکې ۲۸ اعشاریه ۸ په سلوکې وچه ده او ۷۱اعشاریه ۱ په سلوکې اوبه دی ، دحیرانتیا خبر داده چې په همدې انډول وچه اوسمندر دځمکې پرمخ شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د ابجدشمېرې

دعربی هریو توری یو حسابی ارزښت لری . یعنی هریو توری یوه شمېره ځرګندوی اوپه دې توګه دتوریو له مخې محاسبې کېږی. دغې پوهې ته جمل حساب یا ابجد وایی: خلک له دغې پوهې نه په بېلابېلو ځایو کې ګټه اخلی چې یوه بېلګه یې دجفر پوهه ده.

١	٢	٣	۴	۵	۶	٧	٨	٩
ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط
١٠	٢٠	٣٠	۴٠	۵٠	۶٠	٧٠	٨٠	٩٠
ی	ک	ل	م	ن	س	ع	ف	ص
١٠٠	٢٠٠	٣٠٠	۴٠٠	۵٠٠	۶٠٠	٧٠٠	٨٠٠	٩٠٠
ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ
١٠٠٠								
غ								

جفر دوړاندوینې پوهه ده . پوهان دکلمو حسابی مانا تعبیروی . دابجد اوجفر په منځ کې توپیر دادی چې ابجد پېښ شوی حالت اواوسنی حالت ښکاروی اوجفر دراتلونکو پېښو احتمال بیانوی.
دغه علوم دقرآن کریم له نازلېدو سلګونه کاله وړاندې دخلکو په منځ کې رواج درلود. دعربو خلکو تاریخی پېښې دابجد په توریو لیکلی اودهرې پېښې نېټه یې ثبتوله اوبیا وروسته دعددی مانا په زیاتولو سره یې کولای شول نېټه ومومی.
که قرآنی ځینې آیتونه دابجد له نظره مطالعه کړو داسې رقمونه موترسترګو کېږی چې د آیت له موضوع سره اړیکه لری . کله پوهېږو یوه پېښه سمه په هغه وخت کې شوې چې دابجد له لاری له

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ

قرآنه استنباط شوې پوهیږو چې دا دیوه رمز په شانې پېښې ته یوه اشاره ده. (والله اعلم). په کال ١٩۶٩ میلادې کې دسپوږمۍ په کرې باندې دپل اېښېدوپه هکله قرآن کې داسې راغلی:
هغه ګړۍ نږدې شوه اومیاشت شق شوه (القمر ١).

په عربی کې دانشقاق کلمه دسوری کېدو ، شق کېدو ،دیوشی دلوړیدو لامل ، دځمکې کیندل اوکولبه کولو په مانا ده.
بیا مو ځمکه شق کړه اوله هغه نه مو حبوبات راشنه کړل. (عبس ٢٧-٢۶).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢۶﴾ فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

وینو چې انشقاق دشق کولو یادځمکې د څیرلواوکولبه کولو په مانا هم کارول شوې ده. ددې موضوع په پام کې نیولو سره د "الشق القمر" موضوع کولای شی په کال ١٩۶٩ کې دسپوږمۍ په کرې باندې دښکته کیدو اودسپوږمۍ په خاوره باندې څېړنوته اشاره وی. (والله اعلم).
په زړه پورې داده چې دابجد له نظره په دې موضوع کې هم ١٩۶٩ آیت لاسته راځی.
پام باید وکړو چې دابجد په طریقه کې ډېر بې ارتباطه رقمونه هم لاسته راتلای شی. اودمناسبو رقمونو موندل ډېر لږ دی خو بیاهم له دغه آیت نه لاسته راغلی عدد ډېره عالی پایله په لاس راکوی.
په کال   ١٩۶٩ کې امریکایی خلاوهونکو دسپوږمۍ کره په بېلابیلو وسایلو کینلې وه اوخاوره یې دڅېړلو لپاره ځمکې ته روارې وه.
داهم باید روښانه کړو چې دسپوږمۍ شق کول زموږ دپیغمبر حضرت محمد(ص) معجزه هم وه. خلکو له رسول الله (ص) وغوښتل څوچې یوه معجزه دوی ته وروښیی څو چې دوی ایمان راوړی ، محمد(ص) دګوتې په اشاره سپوږمۍ دوه ټوټې کړه اودهغه په مینځ کې دحرم دغره دوه څوکې لیدل کېدې (بخاری). له دې آیت نه منظور د رسول اکرم(ص) معجزه هم کیدلاشی . خوداچې قرآن داسې یو کتاب دی چې په ټولو زمانو پورې اړه لری نو ځکه په عین وخت کې دسپوږمۍ پرکرې څېړنو ته هم کې اشاره کیدلای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې عددونو ټولګه ۱۳۹۰ کېږی او ۱۳۹۰سپوږمېز هجری کال برابر ؤ له ۱۹۶۹ میلادی کال سره.

په قرآن کې د نولس عدد معجزه

بله معجزه په قرآن کې د۱۹ عدد معجزه ده په لاندې آیت کې پردې عدد ټینګارشوی.

اوپرهغه نولس تنه ګمارل شوی دی (المدثر ۳۰).

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ

- بسم الله الرحمن الرحیم له نولسو تورو جوړشوی.
- قرآن ۱۱۴ سورې یعنی (19×6) لری.
- لومړنۍ سوره چې نازله شوې ۹۶ سوره ده چې دقرآن له پایه دپیل لورته تردې سورې پورې ۱۹ سورې کېږی.
- لومړی ځل دشپږنوی یمې سورې لومړنۍ پنځه آیتونه نازل شوی چې دعلق سوره ده . دغه آیتونه ۱۹ کلمې لری.

اقرا باسم ربک الذی خلق * خلق الانسان من علق * اقرا و ربک الاکرم *

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

الذی علم بالقلم * علم الانسان ما لم یعلم *

۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹

څه ډول مو چې ولیدل دغه پنځه آیتونه ۱۹ کلمې لری .د (و ، د ، ب) توری کلمه نه شمېرل کېږی نوځکه نه دی شمېرل شوی.

دقران لومړنۍ سوره یعنې دعلق سوره ۱۹ آیتونه لری اوټول ۲۸۵ توری لری چې (19×15) کېږی.

- دقرآن وروستی سوره یعنې نصر ټول نولس کلمې لری.
- دنصرلومړنۍ آیت "اذاجاء نصر الله و الفتح" له نولسو تورو جوړشوی.
- بسم الله الرحمن الرحیم ۱۱۴ ځلې یعنی (19×6) په قرآن کې یاد شوی .دقرآن ۱۱۳ سورې په بسم الله الرحمن الرحیم پیل شوی اویواځې یوه سوره دتوبې په خپل پیل کې بسم الله الرحمن الرحیم نه لری. پرځای یی دنمل سوره کې دوه ځلې بسم الله الرحمن الرحیم شته. یو ځل دسورې په پیل کې بیا په ۳۵ آیت کې په زړه پورې داده که چېری دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې وشمېرو دنمل سوره نولسمه کېږی.
- که دنمل دسورې شمېره چې ۲۷ ده دهغه آیت له شمېرې سره چې په هغه کې بسم الله الرحمن الرحیم راغلی یعنې ۳۰ آیت سره جمع کړو ۵۷ (19×3) به لاس راځی.
- دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې دشمېرو مجموعه ۳۴۲ (19×18) .

(۹+۱۰+۱۱+۱۲+۱۳+۱۴+۱۵+۱۶+۱۷+۱۸+۱۹+۲۰+۲۱+۲۲+۲۳+۲۴+۲۵+۲۶+۲۷=۳۴۲)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د الله (ج) دنامه مجموعه په ټولو آیتونو کې چې شمېره یی پر۱۹ پوره ویشل کېږی لکه ۱۹ ، ۳۸ ، ۵۷ ، ۷۶ و غیره) ۱۳۳ کېږی یعنی (19×7).
- دیونس ،هود ، یوسف ، ابراهیم ، الحجر دسورې لومړی کلمه "الر" ده.

ددغو تورو دشمېرمجموعه (الف ، لام و را) په دې سورو کې داسې ده:
۲۴۸۹ (19×131) ، ۲۴۸۹(19×131) ، ۲۳۷۵(19×125) ،
۱۱۹۷(19×63) او ۹۱۲(۱۹×۴۸).

- دپیل دتوروشمېر یعنی الف ، لام ، میم او را مجموعه ۱۴۸۲(19×78) ځلې ده. الف ۶۰۵ ځلې ، لام ۴۸۰ ځلې ، میم ۲۶۰ ځلې او را ۱۳۷ ځې راغلی.
- د قاف ، حا ، یا ، عین او صاد توری یواځې دقرآن په یوه سوره کې راغلی . په دې سوره کې ق ۱۳۷ ځلې ، ح ۱۷۵ ځلې ، ی ۳۴۳ ځلې ، ع ۱۱۷ ځلې ا و ص ۲۶ ځلې راغلی. چې مجموعه یی ۷۹۸ (19×42) کېږی.
- د "واحد" ارزښت په مانا دیوه ۱۹ عدد دی. دغه کلمې له نوروبېلابېلو کلموسره په قرآن کې کاردیدلې خو دالله له کلمې سره ۱۹ ځلې یادشوی.

و ا ح د
۶ ۱ ۸ ۴

- دهغو سورو اوآیتونو دشمېرې مجموعه چې د "واحد" کلمه نولس ځلې په کې واقع شوې ۳۶۱ (19×19) دی.
- د "وحده" " عربی کلمه یعنې یواځې د الله بنده ګې وکړه په ۷۰آیت ، د ۷ سورې ۴۵ آیت د ۳۹ سورې ، ۱۲ آیت ۴۰ سورې ، ۸۴ آیت د ۴۰ سورې او ۴ آیت د ۶۰ سورې یاده شوې ده. ددغو عددونو مجموعه ۳۶۱ (19×19) کیږی.
- دآیتونو شمېر له لومړنیو مقطعاتو تورو (الم دبقرې دسورې په پیل کې) تر وروستیو (ن د القلم په سوره کې) ۵۲۶۳ (19×277) دی. ددې دواړوسورو په مینځ کې ۳۸ (19×2) سورې چې د مقطعاتو توری نه لری شته. درحمن کلمه ۵۷ ځلې (۱۹×۳) په قرآن کې شته.
- دیرش بېلابېل عددونه په قرآن کې یادشوی چې ټولګه یی (19×8534) کېږی.

۱۰۰۰۰۰+۵۰۰۰۰+۵۰۰۰+۳۰۰۰+۲۰۰۰+۱۰۰۰+۳۰۰+۲۰۰+۱۰۰+۹۹+۸۰+۷۰+۶۰+۵۰+۴۰+۳۰+۲۰+۱۹+۱۸+۱۷+۱۶+۱۵+۱۴+۱۳+۱۲+۱۱+۱۰+۹+۸+۷+۶+۵+۴+۳+۲+۱=۱۶۲۱۴۶ (۱۹×۸۵۳۴)

- برسېره پردې دیرش عددونو په قرآن کې اته کسری عددونه هم یادشوی (۱/۲ ، ۱/۱۰ ، ۱/۸ ، ۱/۶ ، ۱/۵ ، ۱/۴ ، ۱/۳ ، ۲/۳) یعنی ټول عددونه ۳۸ (۲x۱۹) کېږی.
- لومړنۍ سوره چې ۱۹ آیتونه لری دانفطار سوره ده چې دالله په کلمې پای ته رسېږی . اودا دپای له لوری نولسمه دالله کلمه ده. د "ق" سوره ۵۷ دق توری لری یعنی(۱۹×۳) دی. دغه راز دشوری سوره هم چې دق په مقطعه پیلېږی ۵۷ دق توری لری چې بیاهم (۱۹× ۳) کېږی.
- د ق سوره چې پنځوسمه سوره ده او ۴۵ آیتونه لری ، نو مجموعه یی ۹۵ (۱۹×۵) کېږی.
- د شوری سوره چې دوځلویښتمه سوره ده ا و ۵۳ آیتونه لری چې تولګه یی بیاهم ۹۵ یعنی (۵×۱۹) کېږی.
- د مجید کلمه چې د "ق" سورې په لومړنی آیت کې راغلی دابجد له نظره ۵۷ کېږی اوپه دې سوره کې دق توری ۷۵ ځلې راغلی چې ۵۷ هم معادل دی له (۱۹×۳) کېږی.
- په قرآن شریف کې دق توری مجموعه ۷۹۸ کېږی چې مساوی دی له (۱۹× ۴۲) کېږی او دق سوره ۴۲ سوره ده چې دمقطعاتو توری په کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- "ن" دقلم سورې په سره کې راغلی چې ټول ۱۳۳ (۱۹× ۷) عدده "ن" په دې سوره کې شته .
- د (ی) او (س) توری دیس سورې په سرکې راغلی . "س" په دې سوره کې ۴۸ ځلې او د ی توری ۲۳۷ ځلې راغلی چې ددواړو مجموعه مساوی ده له ۲۸۵سره یعنی(۱۹× ۱۵) .
- د "الم" دمقطعاتو توری دشپږو سورو په سرکې راغلی . په البقره ، ال عمران ، العنکبوت ، الروم ، لقمان او السجده کې. د الف دتوری شمیر دلام اومیم هریو په دې سوره کې د۱۹ ضریب دی . ددغو تورو ټولګه په دغو سورو کې ، ۱۹۸۷۴ (۱۹×۱۰۴۶) کېږی.

۹۸۹۹ (۱۹×521)، ۵۶۶۲ (۱۹× 298)، ۱۶۷۲ (۱۹×88)، ۱۲۵۴ (۱۹× 66) و ۸۱۷ (۱۹×43)

- کله چې دهغو سورو دآیتونو شمېر چې ضریب یی۱۹ کېږی له بسم الله سره جمع کړو لاندې عدد ترلاسه کېږی. ۱۹× ۱ نولسمه سوره یا دمریم سوره ۹۹ آیتونه
۱۹× ۲سوره ۳۸ یا ص ۸۹ آیتونه

۱۹× ۳ ، ۵۷ سوره یا حدید ۳۰ آیتونه
۱۹× ۴سوره ۱۱۴ یا ناس ۷ آیتونه

چې ددې سورتونو دآیتونو شمېر ۲۶۶ (۱۹× 14) کېږی.

- دفرمان یوسه کلمه نولس ځلې .
- د عبد ، عابد او اعبدو کلمې مجموعا ۱۹۲ (۱۹× 8) ځلې یادې شوی.
- د الله نوم الواحد دابجد له نظره ۱۹ دی.
- الجامع نوم دابجد له نظره ۱۱۴ (۱۹×۶) دی.

۱۹یوخارق العاده عدد:

نولس د۹ او ۱۰ په توان دیو مجموعه ده . د۹ او ۱۰ په توان د ۲ مېنځ کې توپیر هم ۱۹ کېږی .

۱۹	۹+۱۰	۱۰[۱]
۱۹	۸۱-۱۰۰	۱۰[۲]

- لمر ، سپوږمۍ اوځمکه وروسته له هرو ۱۹ کلونو دیوې مستقیمې کرښې په سر واقع کېږی.
- دهالی لکۍ لرونکی ستوری وروسته له ۷۶ کلونو یعنې (۱۹×۴) له شمسی یالمریز نظام څخه تېرېږی.
- دانسان بدن ۲۰۹ (۱۱×۱۹) هډوکی لری.
- دانسان لاس ۱۹ هډوکی لری (پرته دلاس له بنده)

د پاسکال په مثلث کې د۱۹ ځای:

- دپاسکال په مثلث کې دلومړنیو عددونو مجموعه ۳۸ یا (۲×۱۹) کېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

۱ ۱

۱ ۲ ۱

۱ ۳ ۳ ۱

۱ ۴ ۶ ۴ ۱

۱ ۵ ۱۰ ۱۰ ۵ ۱

۱ ۶ ۱۵ ۲۰ ۱۵ ۶ ۱

۱ ۷ ۲۱ ۳۵ ۳۵ ۲۱ ۷ ۱

- د پاسکال د مثلث د۱۹ لومړنیو عددونو ټولګه ۵۷(۳×۱۹) کېږی.
- د پاسکال مثلث په ریاضی کې د احتمالاتو د محاسبې لپاره پکارېږی.
- نو د لومړنیو عددنو مجموعه او د پاسکال د مثلث د۱۹ لومړنیوعددونومجموعه دواړه په ۱۹ دتقسیم وړدی.

<u>دقرآنی ځینې آیتونو اوپاسکال مثلث په مېنځ کې یوشمېراړیکې:</u>

- دعلق سوره چې لومړنۍ نازل شوې سوره ده له وروسته نه مخکې لورته نولسمه سوره ده . دغه سوره نولس آیتونه لری چې ټول له ۲۸۵ توری ده یعنې (۱۹ ضرب د۱۵) ددې آیت پنځه لومړنی آیتونه ۷۶ توری لری یعنی ۴ ضرب د۱۹ . د القلم د سورې لومړنی آیتونه چې دویمه نازل شوې سوره ده له ۳۸ کلمو نه جوړه شوې (۱۹×2).
- دریمه وحیه چې دمزمل سوره وه ۵۷ کلمې (۱۹×3) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ادبياتو له اړخه د قرآن کمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن د تقلید ناشونتیا

د قرآن اعجاز مو د ساینس اوحساب اوتاریخ له اړخه تردې دمه وښووه . برسېره پردې د قرآن یوه ځانګړنه داده چې له ادب اوبلاغت نه ډکه بنه لري.چې تقلید ترې نه شي کېدلای. باید ووایو چې قرآن د انسانانود هر عمر اوهرجنس ډلو ته خطاب کوي . قرآن په یوه روښانه او جامع ژبه خپلوویونکو ته په هرکچه زده کړې اوپوهه چې لري لیکل شوی.

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

اوموږ قرآن آسانه کړ لپاره دیادولو(القمر ٢٢).

وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا
فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ
إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا
النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

سره له دې چې قرآن یوه آسانه اوجامع بڼه لري خو کله هم د قرآن د بیان تقلید څوک کولای نه شي.

که تاسو په هغه څه کې چې موږ دخپلو بنده ګانو لپاره لېږلی شک کوی نو یوه سوره دهغه په څیر جوړه کړی اوخپل شاهدان پرته له الله نه خپلې مرستې ته وغواړی که ریښتیا وایی. که ومو نشو کړای اوهېڅ کله هم نشی کولای نو وډار شی له هغه اورنه چې دسونک توکی یی انسانان اوډبرې دی او دکافرانو لپاره یی وعده شوې. (البقره ٢٣-24).

د قرآن یو اعجاز چې په پورتنیو آیتونو کې ورته اشاره شوې دادی چې هېڅ څوک هم نه شي کولای له هغه سره مشابه سورې اوآیتونه جوړکړي ، څومره چې د یوه کلام د تقلید امکان ناشونی وی په همغه کچه یی اعجاز ستر دی . بیاکله چې میلیاردونه انسانان دسلګونو کلونو په ترڅ کې نه شی کولای د قرآن سره مشابه څه ولیکی د دغه مبارک کتاب پر اعجاز باندی ټینګ دلیل دی.
اربوتنات په خپل کتاب چې دانجیل اوقران د جوړښت ترنامه لاندی لیکل شوی داسې وایی:
" د ادبیاتو له اړخه قرآن دیوې خالصې عربی ښلکه ده چې په نیمه شعری اونیمه نثری ډول لیکل شوی. ان دڑبې استادان کله کله دخپلې ژبې دادبیاتو قاعده اودستوردقرآنی آیتونو پربنسټ تنظیموی. سره له دې چې ډېرو خلکو زیار ایستلی خو هېڅوک هم پردې نه دی بریالی شوی چې په داسې ښکلې بڼه څه ولیکی. ".
هغه کلمې چې په قرآن کې کارول شوی هم دمانا اوهم له روایی اړخه دځانګړې فصاحت ، اغېزې اودلیکلودبڼې څخه برخمنې دی . په داسې حال کې چې هغه کسان چې نه غواړی په قرآن ایمان راوړی دخان لپاره ډېرې بانې لټوی هغوی دقرآن له ټولو ښکلاوو نه انکارکوی.

په قرآن کې د قافیو عالی ماهیت

دقرآن تقلید ځکه هم ناشونی دی ، سره له دې چې عربی دی خو د مروجوعربی بیانونو ډول یی په کارنه دی وړی.
قافیې داډول په قرآن کې کارول شوی چې د قافیه لرونکی نثر په نامه یادې شوی اودهغوی دکارونې ډول دڑبو پېژندونکو له لوری یو معجزه ګڼل شوې.
پروفیسر عادل عباس یو وتلی انګریز ساینس پوه د قرآن پرقافیو اوتورو ډېرې څېړنې ترسره کړی . هغه ډېر حیرانوونکی حقیقتونه دقرآن د قافیو په هکله په خپل کتاب کې چې دساینس معجزې نومېږی یادې کړی.
څه ډول چې څرګنده ده د قرآن ٢٩ سورې په مقطعاتو پیل شوی چې ټول څوارلس توری دی : ا ، ص ، ط ، ح ، ی ، س ، ق ، ل ، م ، ک ، ع ، ن ، ر ، ه.
له دې ډلې نه که د "ن" توری مطالعه کړو دقلم په سوره کې 88.8% آیتونه د الشعرا په سوره کې 84.6% آیتونه د النمل په سوره کې 90،32% آیتونه او القصص په سوره کې 92،5% آیتونه په نون باندې قافیه شوی.
ټول ټال په قرآن کې 50،58% آیتونه دنون په توری قافیه شوی په بل عبارت دقرآن له نیمایی نه ډیر آیتونه دی چې قافیه یی په نون سره تړل شوې. ددنیا په هېڅ یوه ژبه کې او هېڅ کتاب کې دا شونې نه ده . چې له نیمایی کتاب نه ډیر په نوم سره مقفی شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دقرآن قافیی په ټولیز ډول مطالعه کړو موږ وینو چې اتیا په سلوکې دهغوی یواځې په درې غږونو یعنی <u>الف</u>، <u>میم</u>،او <u>نون</u> چې له ا ، م ، ن ، ی ، نه جوړشوی . که نون وویستل شی نو ۳۰ په سلوکې آیتونه په م ، ا او ی باندی مقفی شوی.

لاندې جدول پورتنیو څلورګونو یادشوو توروباندی دقافیې تړل راښیی :

دیوه اوږده قافیه لرونکی نثر جوړول چې له دوونه تر درې زروپورې کرښې له لږشمېر غږونو سره قافیه شوی وی دعالی کیفیت نښانه ده اوکافی ده چې د ادبې ډېر اوچتو بېلګواتل وپېژندل شی.
دقرآن اوږدوخبروته په پام سره دغه قافیه تړل ډېر خارق العاده کار دی.
قرآن په حقیقت کې د بېلابېلومعلوماتو اوماناو یوسمندر دی . دغومعلوماتو کې دینیات ، اخلاقیات ، عبرت ، د الله (ج) د پیغمبرانو پیغامونه ، ساینس ، تاریخ اونورشامل دی . خو دا سره له دی چې ډېر روان بیان لری په قافیه لرونکی اوښکلی ډول راوړل شوی. هېڅ ډول انسانی هڅه نه شی کولای چې ټول دغه ډول معلومات په څو قافیو کې سره راټول کړی ، نو دحیرانتیا ځای نه دی چې دعربی ژبو پېژندونکودقرآن تقلید ناشونی بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله (نتیجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د الله (ج) کلام دی

ټول هغه څه چې مو په دې کتاب کې ولوستل يو څه روښانوی چې دغه خارق العاده کتاب چې د محمد(ص) مهر له ځانه سره لرۍ د الهام اوپوهې سرچينه ده. دغه کتاب چې ډيرې موضوع ګانې په ځان کې رانغاړی دالله (ج) کتاب دی . هره پراختيا چې په ساينس ، ټکنالوژی ، تاريخ اولرغون پيژندنه کې مبنځ ته راځی ددغه کتاب حقانيت نورهم روښانوی. د قرآن له نازليدو وروسته په ساينس کې داسې پرمختګونه رامېنځته شوی چې قرآن يی وړاندوينه کړې وه چې هيڅ کتاب په نړۍ کې داسې نشته چې دتيروپيښو بيان اودراتلونکی وړاندوينه يی په سمه توګه کړی وی. د قران ويناوی او وړاندوينې داوومې زيږديزې پيړۍ دعربو دپوهې دکچې اوتکنالوژۍ نه ډيرې اوچتې وې دې موضوع ته په پام سره راځی له ځانه وپوښتو چې:

- آيا په اوومه ميلادې پيړۍ کې څوک پوهيدل چې دځمکې فضا له اوپوړونو نه جوړه شوې ؟
- آيا په همدې پيړۍ کې دمور په رحم کې دماشوم دودې په پړاوونو څوک پوهېدل ؟
- آيا په دې پيړۍ کې څوک پوهيدل چې نړۍ تل دودې په حال کې ده ؟
- آيا په ياده شوې زمانه کې څوک پوهېدل چې دهرچا دګوتونښې يواځې په همغه شخص پورې اړه لرۍ ؟
- آيا په دې پيړۍ کې کله چې دهروغليف ليک دلوستلو وړنه وو څوک پوهېدل چې همان دفرعون له نږدې کسانو څخه ؤ.
- آيا په اوومه ميلادی پيړۍ کې څوک پوهېدل چې دفرعون لقب يواځې څوارلس کاله وړاندې له ميلاده کاريده اومخکې له هغه نه ؤ ؟
- آياپه دې وخت کې دوربځو اود ارم دستنوپه هکله چا معلومات درلود ؟

ددې ټولو سوالونو ځواب يودی: هغه داچې قرآن دالله جل جلاله برحقه کلام دی هغه الله (ج) چې هرڅه يی پيداکړی اوهرڅه دده په پوهې پورې اړه لرۍ ، په قرآن کې هريو معلومات دقرآن داعجاز يوه نښه ده.

نو پرتېولوانسانو لازمه ده چې هرڅه ژر دغه کتاب دځپل ژوند لارښود وګرځوی.

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ ٱللَّهِ لَوَجَدُوا۟ فِيهِ ٱخْتِلَٰفًا كَثِيرًا

آيا په قران کې فکر نه کوی . که دالله نه دغير له لوری وای په هغه کې به يی ډير اختلاف موندلای وای (النساء ۸۲).

وَمَا كَانَ هَٰذَا ٱلْقُرْءَانُ أَن يُفْتَرَىٰ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ ٱلَّذِى بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ ٱلْكِتَٰبِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ

اوداقرآن داسې نه دی چې غير له الله نه بل چا جوړکړی وی. اونورکتابونه مو چې په لاس کې درلودل هغه تصديقوی اوپه تفصيل يی بيانوی. له شک پرته دا(قرآن) دعالميانو درب له لوری دی (يونس ۳۷).

وَهَٰذَا كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

اودامبارک کتاب دی. له هغه نه متابعت وکړی اوپرهېزکونکی شی څوچې پرتاسو رحم وشی(الانعام ۱۵۵).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن چاپ شوي کتابونه:
د هيلو غوټۍ شعري ټولګه
پراروايي ستونزو بري
اوسنی عصر
د قرآن اعجاز ژباړه (همدا کتاب)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library